LITERATURĂ

ȘI

OBICEIURI POPORANE

DIN

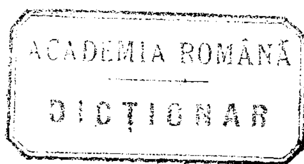
COMUNA RÎPA-DE-JOS, COMITATUL MUREȘ-TURDA
(TRANSILVANIÀ)

PUBLICATE DE

SIMEON C. MÂNDRESCU
Absolvent al Școleĭ Normale Superióre din Bucureștĭ.

BUCUREȘTI
TIPOGRAFIA CURȚII REGALE, F. GÖBL FII
12, Pasagiul Român, 12
1892

Domnului

Alexandru I. Odobescu

Directorul Școlei Normale Superióre din București

In semn de stimă și recunoștință.

PREFAŢA

Vara trecută, petrecênd câte-va sĕptĕmânĭ în comuna Rîpa-de-jos, comitatul Mureș-Turda, mĕ hotărîĭŭ a nu scăpa ocasiunea de a prinde din popor câte-va rĕsunete sufleteștĭ, unele dureróse, altele vesele, ce mi se păreaŭ acum cu atât maĭ dulcĭ, cu cât de mult nu le maĭ audisem.

Nu e nicĭ o ocupaţiune, pe care ţĕranul nostru să nu o facă plăcută prin doĭnele saŭ chiuiturile, prin cântecele, poveştile saŭ cimiliturile sale. Pentru ca să 'nţelegĭ o mică, dar prea frumósă parte din viéţa poporuluĭ român, n'aĭ avea de cât ca într'o séră să asiştĭ la întórcerea acasă a sătenilor de la munca câmpuluĭ.

Abĭa s'a pĭerdut echoul uneĭ chiuiturĭ a unuĭ grup de copiĭ, ce'şĭ mână acasă vitele sătule, când ne răpeşte sunetul dulce de fluer [1], cu care

[1]) cavalul se numeşte 'n Ardeal fluer, ĭar flueruluĭ ĭĭ zic trîştĭe.

ciobanul îșĭ conduce turma spre a o adormi 'n légănul de florĭ, ce natura cu abondență le-a sĕmĕnat pe câmpiile nóstre.

Dintr'altă parte un chor de fete amestecă blândele lor vocĭ cu rîsetele expresive a uneĭ cete de flăcăĭ, carĭ vor să pescuĭéscă 'n apa tulbure a seriĭ. Și nu arare-orĭ se 'ntâmplă, ca una dintre fetele maĭ îndrăsnețe și maĭ cu spirit să adreseze 'n poesie vorbe mușcătóre la adresa unuĭa dintre flăcăĭ, criticându-ĭ amanta, saŭ pe el însușĭ. Flăcăiĭ la rândul lor nu rĕmân nicĭ eĭ maĭ pre jos.

Dar să lăsăm câmpul cu florile, să intrăm în cășciόra modestă a unuĭ țĕran.

La stativele așeḑate de o parte țese stăpîna caseĭ, iar alăturĭ de ea fetița'ĭ de 15 anĭ, ocupată și ea cu torsul saŭ cusutul, însoțită de mamă-sa cântă o doină saŭ hóre, ce ar fi 'n stare să 'nduĭoșeze chiar ș-o inimă de piatră. Când mama voĭește să dea maxime de viéță copileĭ sale, o face acésta cântând, lasă ca o parte din morală să fie ghicită de deștépta sa copilă, pentru care privirea sa este saŭ mângăere saŭ dojană.

De e vesel, de e trist, poporul cântă; în cântec îșĭ găsește mângâierea, în cântec îșĭ exprimă bucuria. Cântecele-l însoțesc pretutindenĭ, la lucru, la petrecerĭ, ba chiar și la necazurĭ. Durerea și-o alină prin doĭnă, tovarășul sĕŭ nedespărțit, căcĭ:

Mi-o făcut maĭca gura,
De cum-va m'oĭŭ străina

Să mĕ stîmpĕr cu dînsa;
De-oiŭ cădea'n v'o casă grea,
Să-mĭ stîmpĕr irma cu ea;
De-oĭŭ cădea în v'un loc rĕŭ,
Să'mĭ stîmpĕr sufletu mĕŭ.

Dar sunt și multe obiceĭurĭ legate de viéța omuluĭ incult, el nu se póte opri de a le observa: căcĭ alt-minterĭ viața nu i s'ar scurge 'n regulă. Crede Românul în multe din cele ce i le spun ómeniĭ 'nvĕțațĭ, dar totușĭ el ține la „*cum s'a pomenit*". Nu-l întreba de ce face așa și nu altfel, căcĭ numaĭ «*așa nĭ-am pomenit*» îĭ va fi rĕspunsul.

Apoĭ maĭ crede și'n cele ce'i spune popa, căcĭ de ! popa e omul luĭ Dumnezeŭ, dar asta nu-l împedică de a formula idea: „când juca *sfînta* turcă (brezaia) maĭ frumos, aduce *dracu* pe popa cu crucea".

Dar a descrie tóte acestea, condeĭul meŭ încă sfiicios, nicĭ póte, nicĭ se încércă, căcĭ palidă ar fi icóna, ce ar putea să o dea el despre viéța intelectuală și morală a poporuluĭ, în raport cu vioiciunea eĭ naturală.

Cine va avea ochĭ de vĕḍut, va vedea poporul așa cum ni se presentă în producțiunile sale, nu-l va rădica nicĭ în slava ceruluĭ, nicĭ îl va desconsidera ca ceva netrebnic. Apoĭ dacă ar fi să comparăm clasa așa ḍisă cultă cu cea incultă, cățĭ incapabilĭ sînt printre ceĭ cu carte, și câte capete gânditóre și poete, câte inimĭ nobile sînt printre

ceialalți, având ùnica vină de a se fi născut din părinți săraci!

Scopul meŭ este de a da la ivélă rînd pe rînd tot produsul intelectual, ce se póte constata în comuna Rîpa-de-jos, locul meŭ natal, fie acest produs propriŭ local saŭ importat

A publica aceste producț uni întocmaĭ cum se pronunță, ar însemna a face aprópe imposibilă cetirea lor, și dacă mi se va cere o dovadă despre acésta, cititorul n'are de cât să caute la sfîrșit în *Apendice* și să vadă, unde aș fi ajuns cu un astfel de metod. Să fie însă sigur orĭ cine că alt ceva n'am schimbat nemica, chiar și pronunția am păstrat-o acolo, unde nu s'a produs prin acésta o dificultate în înțeles. Cât pentru interesul linguistic pe têrêm fonetic, modelul de pronunție dat la sfîrșitul acesteĭ colecțiunĭ, va suplini ceea ce ar trebui să se găséscă în întréga colecție.

Dar încă ceva.

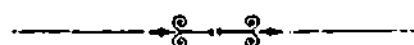
Cetitorul, orĭ de ce vrîstă și orĭ de ce sex ar fi nu va scăpa din vedere, că poporul ni se present̆ă așa cum este, și nu mascat, decĭ nu'l va condamna când va găsi la el poesióre ca următórea:

Copilița, bate-o Doamne
Cum se culcă 'n loc adórme;
Copilașu lîngă ea
Face cu dînsa ce vrea.
saŭ: Câtu'ĭ moșu de bătrîn
Tot ar mînca mĕr din sîn.

Chiar dacă am vrea să numim acest mod de

concepție realism, va trebui să recunóștem, că e un realism moderat, saŭ în tot cazul destul de delicat exprimat.

La sfîrșit sînt esplicate provincialismele saŭ cuvintele maĭ rarĭ din colecția de față.

I

DOĬNE saŭ HORĬ.

Frunză verde și una,
Cine-o zîs dăĭnu, dăĭna,
Arsă ĭ-o fost inima
Ca și a mea sĕraca;
Cine-o zîs dăĭnu di'ntîe
Arsă ĭ-o fost ca și mie.

*
* *

Mĭ-o făcut maĭca gura,
De cumva m'oĭŭ strĕina,
Să mĕ stîmpĕr cu dînsa;
De-oĭŭ cădea 'n v'o casă grea
Să-mĭ stîmpĕr irma cu ea;
De-oĭŭ cădea în v'on loc rĕŭ
Să-mĭ stîmpĕr sufletu meŭ.

*
* *

Cântă, cântă, gură scumpă,
Că badea cu drag te-ascultă.
Gura rîde, că-ĭ nebună,

Inima plînge de sună;
Gura rîde, că-ĭ buĭacă,
Inima plînge de 'nnécă.
Inimă supĕrăcĭósă,
Ce ţĭ-aş da să fiĭ voĭósă?
De mĭ-aĭ da bunu lumiĭ,
Io voĭósă n'am de-a fi,
Că-s aprópe de nĕcaz
Ca năframa de obraz,
Că-s aprópe de mult rĕŭ
Ca obrazu de chindeŭ,
Şi-ş aprópe de urît
Ca picioru de pămînt.

*
* *

Cântă-şĭ puĭu cuculuĭ
In vîrvuţu munteluĭ:
D'aşa cântă de cu jele,
De frunza din codru mere,
D'aşa cântă de frumos,
De pică frunza pe jos.

*
* *

Sus la vîrvu nuculuĭ
Cântă puĭu cuculuĭ;
Maĭ în jos în crângurele
Cântă douĕ păsărele;
Maĭ în jos cătră tulpină
Cânt'o păsărea strĕină.
Aşa căntă de cu milă:

Frunza, ĭarba pică 'n tină ;
Aşa cântă de frumos:
Frunza, iarba pică jos.
Ş-aşa cântă de cu jele:
Stă Dunărea 'n loc nu mere.

*
* *

Cântă cucu de treĭ zile
Pi de-asupra de pădure
Şi n'are unde se pune.
Da s'o pus pe-on ciung uscat
Şi cântă de-a meŭ bănat,
Şi s'o pus pe-o rămurea
Şi cântă de jelea mea.

*
* *

Cucule, pénă galbină,
Io mĕ culc, tu mĕ légână ;
Da mĕ légănă frumos,
Să nu cad din légăn jos,
Că ĭo aşa-s învĕţat
Să mĕ culc tot legănat.

*
* *

Piste Mureş este-on tăŭ
Ard dóue luminĭ de săŭ,
Zîua plóuă, nóptea ninge,
Nu le póte nime stinge,
Făr inima mea, când plânge.

*
* *

Cine nu-ĭ mâncat de rele,
La ce foc cântă de jele,
C'a luĭ hóre nu-ĭ maĭ mere!
Să mĕ lesă să cânt eŭ,
Că ĭo-s mâncat de mult rĕŭ
Şi de jele tot mereŭ.

*
* *

Păsăruică cu cunună,
Nu cânta nóptea pe lună,
C'a mea inimă nu'ĭ bună;
Că-ĭ legată cu curele,
Mâncată de multe rele,
Ca ĭarba de pĭetricele;
Mâncată de mulţĭ păgânĭ,
Ca ĭarba de boĭ bătrânĭ;
Şî-ĭ mâncată de mulţĭ rĕĭ,
Ca ĭarba de bicăşeĭ;
Şî-ĭ mâncată de duşmanĭ,
Ca ĭarba de bolovanĭ.

*
* *

De-ar fi dat de Dumnezeŭ,
Să fi ars légănul meŭ,
In care m'am legănat eŭ,
Să nu se legine nime,
Să tragă réle ca mine.

Săracă inima mea,
Mult înnótă 'n voïe rea
Ca şopîrla 'n ïarbă grea.
Sărac sufleţelu meŭ,
Mult înnótă 'n sânge reŭ
Ca şerpele în dudăŭ.

*
* *

Săracu binele meŭ,
Cum s'o 'nnecat într'on tăŭ!
Tău o fost cam afund,
Nu maĭ am bine maĭ mult.

*
* *

Sărac bine di demult,
Mult me mir, ce te-am făcut,
Că în tîrg nu te-am vîndut,
In crîşmă nu te-am beut.
Doară de te-am sămĕnat
Holdiţă de grîŭ curat,
Şi holda-o-am sĕcerat,
Şi grîu l-am pus în carĕ,
Ş-a meŭ bine-o ars cu pară,
Şi grîu l-am pus în stog,
Ş-a meŭ bine-o ars cu foc.

*
* *

Focu te ardă de lume,
Dacă nu mĭ-aĭ putut spune
La ce masă mi-ĭ maĭ pune!

La masă de lemn de brad.
Să trăesc tot cu bănat;
La masă de lemn de teĭ,
Supĕrată-s până peĭŭ;
La masă de lemn de rug,
Să nu am bine maĭ mult.

*
* *

Al meŭ dor ş-al meŭ bănat
Pare că l-am sămĕnat
Pin grădină p'ingă gard;
Al meŭ dor ş-al meŭ urît
Pare că l-am rĕsădit
Pin grădină p'ingă rît.

*
* *

Trage mândră şi ghiceşte,
De ce codru 'ngălbineşte,
Voĭnic tînĕr bătrîneşte.
De urît, mâncă-l-ar para,
Io m'am gălbenit ca ciara,
De urît, mânca-l-ar focu,
Io m'am gălbenit ca socu.

*
* *

Pînă-ĭ omu tinerel
Nu maĭ şti doru de el;
Dacă omu 'nbătrâneşte
Doru şi jelea-l găseşte.

*
* *

Ardă-te focu nĕcaz
De tînĕr copil te-am tras;
Să te tragă orĭ și cine
De tînĕr copil ca mine.
Nu te-am tras ca un copil,
Ci te-am tras ca un bătrîn.

*
* *

Cine m'o dat doruluĭ
Zică 'n frunza bobuluĭ
In feréstra bolduluĭ;
Fie-ĭ trupu cât un paĭŭ,
Sufletu să-ĭ mérgă în raĭŭ.
Apoĭ cine m'o dat jéliĭ
Zică 'n frunza cetiniĭ
In ferésta temnițiĭ;
Fie-ĭ trupu cât un brad,
Sufletu să-ĭ mérgă 'n ĭad.

*
* *

Omu, care-ĭ supĕrat,
Se cunóște pe călcat;
Omu, care-ĭ nĕcăjît,
Se cunóște pe pășît:
Că ĭi pașu mărunțel
Și nĕcazu-ĭ după el.

*
* *

Pasĕre, galbenă'n cioc,
Rĕŭ mĭ-aĭ cântat de noroc!

De ț-ar pica ciocul tĕŭ,
Pe cum mĭ-aĭ cântat de rĕŭ.
Că toată viața mea,
Mi-aĭ cântat să-mĭ fie rea;
Și toate zîlile mele,
Mi-aĭ cântat să-mĭ fie rele.
De te-ar bate D-zeŭ,
Când îĭ cloci 'n cuibul tĕŭ.
Când veĭ vrea puiĭ să-ĭ scoțĭ,
Să ți-ĭ mânce corbiĭ toțĭ.
De-așĭ ști ce pasĕre eștĭ,
Nu te-așĭ lăsa să trăeștĭ;
Pin pene te-așĭ săgeta
Și la vulturĭ te-așĭ țipa.
Știŭ, că nu eștĭ prepeliță,
Nicĭ mĭerlă, nicĭ porumbiță,
Ci-o pasĕre ticălósă
Și o pupăză scârbósă.

*
* *

Supĕrata mea inimă,
Nu vĕd lumea, făr tot tină:
Supĕrata mea viéță,
Nu vĕd sóre făr tot céță.
Ie-te céță, negură,
Di pe par, di pe nuca,
Di pe inimuța mea!

*
* *

Vaĭ de mine mult dor duc,

Cólea séra când mĕ culc:
Diminéța când mĕ scol
Cu trupșorul plin de dor,
Plin de dor și de marghiol.

Du-te dor cu dorurile
La Țiganĭ cu corturile,
Că Țiganiĭ umblă mult
Și te-or cheltui curînd.
Țiganiĭ umblă pe sate
Și te-or vinde pe bucate.

Du-te dor, pînă ce-ĭ nor.
Că dacă s'o 'nsĕrina,
Maĭ departe te-oĭŭ mâna.

Duce-m'aș și nu știŭ drumu,
Da m'a 'nvĕța urîtulu,
Da urîtu și cu doru,
C'ala 'mbătrînește omu.
Arḑă-l focu de urît,
Rea ból'o fost pe pămînt
Bólă fără creḑĕmînt.
Arḑă-te focu cârtélă
Bólă fără socotélă.

Săracĭ ochișoriĭ meĭ,
Multă lume vĕd cu eĭ.

Dar nu sînt ómenĭ de-aĭ meĭ
Făr tot negri strĕineĭ.

*
* *

Focu te ardă strĕin
De ţi-aşĭ face apa vin,
Nu-ţĭ maĭ fac voĭa deplin;
De ţi-aşĭ face apa bere,
Nu-ţĭ maĭ fac pe-a ta plăcere.

*
* *

Fie pita cât de-amară,
Tot maĭ bună 'ntr'a mea ţară;
Fie pita cât de rea,
Tot maĭ bună 'n ţara mea.

*
* *

Fie pita cât de bună,
Dacă-s în ţară strĕină,
Nu maĭ mere la inimă.
Săracă strĕinătate,
Mĭ-aĭ fost soră, mĭ-aĭ fost frate
Şi-mĭ veĭ fi pînă la mórte!

*
* *

Audît-am, audît,
Audît-am din bătrînĭ,
Că-ĭ rĕŭ dómne la strĕinĭ.
Da ĭo dómne n'am credut

Pînă m'am dus ș-am vědut:
Strěinii s'o pus la cină,
Io li-s feșnic și lumină;
Dacă gată de cinat,
Io am blide de spělat
Și paturĭ de scuturat
Și copiĭ de legănat.
Pare-ĭ bine la străin,
Când mě vede, că suspin,
Că-ĭ rěmâne blidu plin.

*
* *

Strěină-s dómne, strěină:
Ca ș-o flóre 'ntr'o grădină;
Neplivită, ne 'ngrădită,
De nime nestăpânită.
N'are fraţĭ să o 'ngrădéscă
Nicĭ surorĭ să o plivéscă.

*
* *

Jělui-m-aș și n'am cuĭ,
Jělui-m-aș codruluĭ.
D'a vini primăvara
Ș-or rěsări pepiniĭ
Și m-oĭŭ jělui la eĭ
Ca la frăţioriĭ meĭ;
Ș-or rěsări floricele
Și m'oĭŭ jělui la ele
Ca la surorile mele.

Fă-mĕ dómne, ce m-iĭ face:
Fă-mĕ pasere de-argint,
Să zbor la maĭca 'n pămînt.
Maĭciĭ să mĕ jĕluĭesc,
Cu strĕiniĭ cum trăĭesc:
Ĭaŭ cuțitu să--mĭ taĭŭ pită,
Lacrămile jos îmĭ pică:
Merg la vatră s'o prăjĕsc,
De lacrămĭ de-abea-o zăresc:
Merg la cofă să mĭ-o'mmoĭŭ.
Lacrămile merg povoĭŭ.

*
* *

Așa-s dómne, de strĕină.
Trec prin apă nu mĕ mână:
Așa-s dómne de săracă,
Trec prin apă nu mĕ 'nnécă.

*
* *

M'o făcut maĭca făcut
Pe rĕzoru inuluĭ,
Pe sama strĕinuluĭ:
Pe rĕzoru ĭazuluĭ,
Pe sama nĕcazuluĭ.

*
* *

Tacĭ, tacĭ, tacĭ inima mea.
Trandafir frumos,
Nu-țĭ maĭ face voĭe rea.
Trandafir frumos,
Că nu-ĭ trăi cât lumea,
Trandafir frumos, [1]

[1]) Se repetă la fie care vers.

Că-ĭ trăi o zi saŭ două
Şi ti-ĭ topi ca ş-o róuă.
Mult mĕ 'ntrébă inima,
Bine mi-ĭ mie saŭ ba.
Io zic zĕŭ, că nu mi-ĭ rĕŭ,
Lacrămile-mĭ curg părĕŭ.
Io de lacrămĭ nu bag samă,
Că le şterg cu ĭast, năframă,
Dar mi-ĭ milă de obraz,
Că rămîne fript şi ars.
Şi când aud zicênd mamă,
Inima mi sĕ destramă,
Să rupe ca o năframă:
Şi când aud zicênd tată,
Inima mi sĕ desparte:
Şi când aud zicênd frate,
Inima 'n mine se zbate.

*
* *

Creşteţĭ florĭ cât gardurile
Şi 'nfundaţĭ pîrlazurile;
Creşteţĭ florĭ şi înfloriţĭ,
Că mie nu-mĭ trebuiţĭ.
Dragile mele surorĭ,
Pliviţi-mĭ ş'a mele florĭ;
Le pliviţĭ şi le udaţĭ,
Dac'or creşte, le purtaţĭ.

*
* *

Trandafir verde 'n cărare.

Rĕsădit de fată mare,
S'o trudit și l'o 'ngrădit,
Să fie de sĕrbătorĭ
La fete și la ficiorĭ.

*
* *

Bate vîntu pintre bradĭ,
Vine-mĭ doru di la fraţĭ,
Bate vîntu pintre florĭ,
Vine-mĭ dor di la surorĭ.
Bate vîntu, uscă calea,
Vine-mĭ doru din Italĭa;
Bate vîntu uscă tina,
Vine-mĭ dor din Bucovina.

*
* *

Maĭcă la inima mea
Este-on ghem de voĭe rea:
Câtu-ĭ lumea nu se ĭa.
De se ĭa când-va v'odată,
Inima-ĭ tot supĕrată.

*
* *

Așa-mĭ vine câte-o dată,
Să mĕ suĭŭ în munţĭ cu pĭatră
S'acolo să mor îndată;
Așa-mĭ vine une orĭ,
Să mĕ suĭŭ 'n munţĭ cu florĭ
S'acolo 'ndată să mor.

Maĭcă, măĭculuța mea,
Io mĕ duc în țĕrĭ strĕine,
Unde nu cunosc pe nime
Numaĭ frunza și ĭarba,
Că-ĭ peste tótă lumea,
Numaĭ ĭarba și pămîntu
Și mĕ mâncă destul gându.

* * *

Mulduviță, apă lină,
Treci-mĕ 'n țară strĕină.
Mulduviță apă rece,
Desculța-m'oĭŭ și te-oĭŭ trece,
Cu irmuța ruptă 'n zece;
Desculța-moĭŭ d'un picior,
Dór' te-oĭŭ trece maĭ ușor
Cu irma plină de dor;
Desculța-moĭŭ de-amêndóuĕ,
Dór' te-oĭŭ trece ca ș'o róuă
Cu irmuța ruptă 'n dóuĕ.

* * *

Cine n'are noroc n'are
De cum naște până móre,
Nicĭ ĭo noroc n'am avut
De când maĭca m'o făcut.

* * *

Nu știŭ maĭcă locu-ĭ rĕŭ,
Orĭ noroc n'am avut eŭ.

Câte polobóce 'n lume,
Tóte aŭ norocurĭ bune,
Numaĭ ĭo, flóre de soc,
N'am avut nicĭ un noroc,
Să fiŭ cu maĭca 'ntr'un loc.
N'avuĭ parte, nicĭ ticnélă,
Să fiŭ cu maĭca 'ntr'o ţară.

*
* *

De-ar fi drumu ca palma,
Duce-m'aşĭ pîn' la maĭca;
Da drumu-ĭ cu rădăcinĭ,
Nu pociŭ mere de strĕinĭ,
Şi drumu-ĭ cu bolovanĭ,
Nu pociŭ mere de duşmanĭ,
Şi drumu-ĭ cu pĭetricele,
Nu pociŭ mere de căţele

*
* *

Pădurice désă eştĭ,
Măĭcuţă departe eştĭ.
Pădurice te-oĭŭ tăĭa,
Dóră maică te-oĭŭ videa.
De s'ar face délu rît,
Să vĕd de unde-am vinit.
Vom face secure nóuă
Ş-om tăĭa deluţu'n douĕ
Şi ne-om vedea amândóuĕ.

Spusu-ţĭ-am măĭcuţă, spus,
Să-ţĭ puĭ mĕr dulce 'n grădină,
Să mĕ daĭ să-ţĭ fiŭ vecină.
Maică nu m'aĭ ascultat,
Orĭ cine-va te-o 'nvĕţat,
Să puĭ tu mĕr pădureţ
Să mĕ daĭ să nu mĕ vedĭ:
Orĭ măĭcuţă te-aĭ temut,
C'oĭŭ vini după 'mprumut
Şi nu ţi l'oĭŭ da maĭ mult.
La alţiĭ de-aşĭ fi lucrat
Şi 'napoĭ ţî l' aşĭ fi dat.
Ş-aĭ ţînut, maĭcă, ţinut,
Aĭ ţinut zile 'nvîrstate
Şi m'aĭ dat în sat departe,
De viŭ cu desagiĭ 'n spate
Şi cu cizmele stricate,
Şi cu irma jumĕtate.

*
* *

Spusu-ţ'am măĭcuţă bine
Să ţiĭ zile pentru mine
Să mĕ daĭ în sat cu tine.
D'aĭ ţinut zile 'nvrîstate
Şi m'aĭ dat în sat departe,
De vin cu desagiĭ 'n spate
Şi cu cizmele stricate.

*
* *

Haĭda maĭcă, de mĕ vedĭ,

Până-s holdițele verḑĭ,
Că dacă s'or gălbini
Veĭ vini, nu mi-ĭ găsi.
Cu turtițĭ, cu mere dulcĭ,
La ce maĭcă maĭ aducĭ?
La ce maĭcă mĕ desmerḑĭ
Cu turtițĭ cu mere verḑĭ,
Că de azĭ, mâne mĕ pĭerḑĭ.

* *
*

De-aș avea mamă și tată,
Aș trăi ca banu 'n ladă.
Da ĭo n'am de cât măĭcuță
Și trăesc ca cucu 'n frunză.
Nice cucu n'are casă,
Nicĭ mândra țară alésă.

* *
*

Duce-m'aș și n'aș veni
Să vĕḑ cine m'a dori.
Da dori-m-a măicuța,
Că ĭ-am rupt inimuța;
Da dori-m-a tătuțu,
Că ĭ-am rupt sufletuțu;
Da dori-m-or fetile,
Că le port inelile.

*
* *

Tot am zîs: mĕ duc, mĕ duc,
Măĭcuța nu m-o creḑut.

Amu măĭcuţa mĕ crede
Io mĕ duc, nu mĕ maĭ vede.
Nu-mĭ pare rĕŭ, că mĕ duc,
Ci-mĭ pare rĕŭ după plug,
După plug şi după fĭere,
După caru cu tiere,
După mândruţile mele.

*
* *

Părĕuţ cu apă rece
Pi la uşa maĭciĭ trece.
Iesă maĭca să se spele
Vede că-s lacrămĭ de-a mele
Şi nu se póte de jele.
Ea să şterge pe chindeŭ,
Lacrămile-ĭ curg părĕŭ.
Spală-te maĭcă cu ele,
Că de când m'am măritat,
Multe lacrămĭ am vĕrsat,
De-aĭ face fântână 'n sat:
Fântână cu treĭ izvóre,
Cine-o bea din ea să móră.
Da de-a bea v'on ném de-al meŭ,
Să-l ferescă Dumnezeŭ;
Da de-a bea altul din sat,
Móră necuminecat.

*
* *

Nu bate, dómne, lumea,
Pîn'oĭŭ fi eŭ pe aicea,

Da dacă m'oiŭ duce eŭ,
Bate-o dómne cât de rĕŭ.
Nicĭ atuncĭ n'o bate rĕŭ
C'a maĭ fi v'on ném de-al meŭ.
Nu bate, dómne, pe nime.
Dacă m'aĭ bătut pe mine;
Nu bate nicĭ ném de-al meŭ.
M'aĭ bătut pe mine rĕŭ.

*
* *

Spune-mĭ maĭc' adevĕrat,
Cu ce apă m'aĭ scăldat?
Cu apă, maĭcă, din ĭaz,
Să trăesc tot cu nĕcaz.
Cu apă de Joĭ sara,
Să 'ncunjur lumea, ţara,
Să trăĭesc cu jelea ta.
Şi cu apă din părĕŭ,
Să trăĭesc maĭcă cu greŭ
Şi să trag maĭcă la rĕŭ.
Maĭcă, măĭculuţa mea,
De cât m-aĭ făcut o fată,
Maĭ bine-o stâncă de pĭatră
Intr'o margine de baltă :
Câţĭ drumarĭ pe drum orĭ trece,
Toţĭ să beĭe apă rece;
Pe pĭatră să hodinéscă,
Măĭcuţiĭ să-ĭ mulţămĭască.
Apa mare-ar fi vinit,
Pe mine m'ar fi mîlit,

N'aş maĭ trăi cu urît;
Apa mare ar fi 'nturnat,
Pe mine m'ar fi mînat,
N'aş maĭ trăi cu bănat.

*
* *

Păsĕrică din alac,
Nu mĕ blăstĕma să zac,
Că m'o blăstĕmat maĭca:
De-oĭŭ muri, să mor în foc,
De-oĭŭ trăi, să n'am noroc;
De-oĭŭ muri, să mor în pară,
De-oĭŭ trăi, să n'am ticnélă.
Rĕŭ m'o blăstĕmat maĭca:
Ca de lunĭ dimineaţa
Pînă Sîmbătă sara
Tot pe brazda altora.
Şî m'o blăstĕmat maĭca:
Să n'am cină cu lumină,
Nice prînz cu voĭe bună
Nicĭ amĭaz fără nĕcaz,
Fără lacrămĭ pe obraz.

*
* *

Ardă-l focu cuc de luncă,
Mie mĭ-o cântat de ducă
Şi maĭciĭ de jele multă.
Ardă-l focu cuc de şĕs,
Mie mĭ-o cântat de mers
Şi maiciĭ de dor ales.

Ardă-l focu cuc de vale,
Mie mĭ-o cântat de cale
Şi maĭciĭ de jele mare.

*
* *

De unde cătana plécă,
Rĕmâne casa săracă;
De unde cătana mere,
Rĕmâne casa cu jele;
Rĕmâne plugu 'n ocol
Şi casa plină de dor;
Rĕmâne caru 'ncărcat,
Casa plină de bănat;
Rĕmâne plugu 'n grădină
Şi casa plină de milă.

*
* *

Cine m'o luat cătană,
N'are-a ce-şĭ maĭ da pomană;
Că pomana şi-o dat,
Când cătană m'o luat ;
Şi pomana şi-o pus,
Când pe mine el m'o dus.

*
* *

Rĕŭ mĕ dóre maĭcă 'n spate
De puşcă şi de hozate;
Rĕŭ mĕ doare maĭcă 'n şele
De puşcă şi de oţele.

Rĕŭ mĕ dóre maĭcă 'n pĭept
De pușcă și de baĭnet.

*
* *

Cântă cucu 'n vîrv de șură,
Merg voĭniciĭ la măsură.
Cântă cucu 'n vîrv de paĭe,
Merg voĭniciĭ la bătaĭe.
Cântă cucu Vinerea
Trec voĭniciĭ Dunărea.
Of, săraciĭ voiniciĭ,
Cum să duc ca fluturiĭ
Pe marginea Dunăriĭ
Negri ca călugăriĭ,
Blăstĕmîndu-șĭ părințiĭ.
Di ce ĭ-o făcut pe ĭi.
Nu-s negri de felĭul lor,
Că-s de frica Nemților ;
Nu-s negri de nespĕlațĭ,
Că-s negri de supĕrațĭ.

*
* *

Arḑă-te focu birăŭ,
Mult aĭ stat de capul meŭ,
Să-mĭ puĭ pénă și cĭacăŭ,
Pune-aĭ la ficĭoru tĕŭ !
Când ț-o fi ție maĭ drag,
Să-l jóre Némțu sub stég;
Când ț-o fi ție maĭ dulce,
Să-l jóre Némțu pe cruce.

Impărate Pavele,
Unde mîĭ cătanele?
Nu le mîna așa tare,
Că s'or trînti la picioare,
Că-s cătane tinerele
Și le cad armele grele.

*
* *

Impărate, împărate,
Nu mĕ 'nstrĕina departe,
Că n'am soră, să mĕ cate,
Maĭca-ĭ slabă, nu mĕ poate.

*
* *

Io mĕ duc maĭcă cătană,
Tu rĕmîĭ de-mĭ spală haĭne,
Spală maĭcă, ce-ĭ spĕla,
Spală maĭcă năframa.
Da mĭ-o spală 'n lăcrămele,
Și mĭ-o uscă 'n gândurele,
Și mĭ-o trimite pe stele.
Acolo oĭŭ fi 'ngropat,
Unde-o sta steagu plecat.
Acolo de nu oĭŭ fi,
Da mĕ cată, maĭcă, cată
In companiĭa di'nainte,
Că-s cătanile cu minte.
Acolo de nu oĭŭ fi,
Da mĕ cată, maĭcă, cată
In companiĭa din mijloc,

Că-s cătane tinerele
De trece plumbu prin ele
Ca pintr'o turmă de mĭele.
Acolo de nu oĭŭ fi,
Da mĕ cată, maĭcă, cată
In compania dinapoĭŭ,
Că-s cătane de războĭŭ.

*
* *

Frunză verde lasă, lasă,
In anu șas-zecĭ-și-șasĕ
Mulțĭ voĭnicĭ sângele-ș varsă
Pintru tot nému de-acasă.
Când bătaĭa s'o început,
Nice apă n'am avut,
Nicĭ lingură de beut.
Când o fost la mĭez-de-nópte,
Vine trupa, nu maĭ póte ;
Când de zîuă sĕ crepa,
Cu furgatul rĕsuna,
Cătanele sĕ 'nșîraŭ
Și de foc sĕ d'apucaŭ.
Și de foc cu puștile
Umbla plumbĭ ca muștile.
Când era în prânzu mare,
Vine-on ginerar călare
C'o companĭe de cătane.
Fórte frumos s'o rugat :
Ginărare, ginărare,
Lasă-ne să rĕtălim,
Că de nu, noĭ toțĭ pĭerim.

Rĕtălit-am rĕtălit,
Pe-on şĕs mândru şi frumos,
Şi ne-am pus cu toţiĭ jos.
Şi de-acolo ne-am luat
P'ingă satul cel Simvol,
Nu maĭ pociŭ mere de dor,
De doru părinţilor,
de bănatu fraţilor,
De jelca măĭcuţilor.
Bunĭ părinţĭ, nu mĕ doriţĭ,
Că ĭo de astă-zĭ sînt mort;
In ziua de Sîmziene
Am murit cu mare jele.
In loc de luminĭ de sĕŭ,
Nice om din satu meŭ.
In loc de a trage clopotile,
Da Némţu cu tunurile;
In loc de pînză pe-obraz,
Numa mórte cu nĕcaz.
In loc de popă la mormînt,
Corbiĭ croncăneaŭ în vînt.

*
* *

Arḑă-te focu de Némţ,
De tînĕr m-aĭ pus la lanţ;
De tînĕr, făr' de mustéţă,
Mĭ-aĭ ţîpat puşcuţa 'n braţĕ:
Na băĭete, şî te 'nvaţă!

O săracile răgute,
Cum o suit piste munte
Vre dóuĕ-spre-zece sute.
Când or vini înapoĭ,
N'or vini numa vo doĭ.

*
* *

O săraca cătana,
Cînd îĭ vine porunca,
Cum descultă opinca
Şi încaltă păpucu
Şi ĭa drumu de-a-lungu.

*
* *

De-ar da Dumnezeŭ un foc,
Să ardă Sîbiu tot,
Să rămîe numaĭ pariĭ,
Să se bată ginerariĭ,
Ginerariĭ şi maĭoriĭ,
Carĭ aŭ cătunit fecioriĭ.

*
* *

Impărate, nu ţi-ĭ greŭ,
Când vedĭ sânge pe ciacăŭ,
Vĕrsat din sufletu meŭ ?
Impărate nu ţi-ĭ jele,
Când vedĭ sânge pe curele,
Vĕrsat din ósele mele?

Pi din jos de Sighişóra
Trage o cătană să móră;
Da trage cu mult něcaz,
N'are pânză pe obraz,
Nice scândurĭ de sălaş,
Nice lumină de ciară,
Nicĭ ómenĭ dintr'a luĭ ţară;
Nice lumină de seŭ
Nicĭ ómenĭ din satu sěŭ.

*
* *

Impărate unguresc,
Vrut-am să te suduĭesc:
C'o maĭ fost alţĭ împăraţĭ,
Da n'o cătunit doĭ fraţĭ.

*
* *

Cine n'are nicĭ-on dor
Trăĭeşte 'n lume uşor
Io am douě doruréle
Unu a meŭ ş'a mândriĭ mele
Şi-mĭ petrec lumea cu jele.

*
* *

Cine n'are drăguţ drag,
Câtu-ĭ lumea-ĭ tot bitég.
Io mě ştŭ singur pe mine,
Câtu-ĭ lumea nu mi-e bine;
Io mě věd singur mereŭ,
Câtu-ĭ lumea mi-ĭ tot rěŭ.

Plânge inimuța 'n mine
Ca copilu de treĭ zile.
Copilu plânge și 'ncétă,
Inima mea nicĭ o dată.

*
* *

Bădiță, de jelea ta
Mĕ topesc ca cânepa;
Bădiță de doru tĕŭ
Mĕ topesc ca inu 'n tăŭ.

*
* *

Bădiță, de doru tĕŭ
Tare-mĭ pică pĕrul meŭ;
Nu-șt' cu ce l'aș pĭeptĕna,
Dóră el n'o maĭ pica.
Cu pénă din Cușma ta,
C'atuncea nu mĭ-o pica.

*
* *

Bade, struțîșor de róuă,
Tu mĭ-aĭ rupt inima 'n dóuĕ.
Tu mĭ-aĭ rupt-o, tu mĭ-o légă,
C'on fir de mătasă négră.

*
* *

Ochișorĭ negri, cernițĭ,
Luațĭ samă ce ĭubițĭ,
Să nu v'aflațĭ celuițĭ.

Ochişorĭ negri rotaţĭ,
Luaţĭ samă ce luaţĭ,
Să nu v'aflaţĭ înşelaţĭ.
Las să plângă ochiĭ meĭ,
Dacă n'am vĕḑut cu eĭ !
Plângeţĭ ochĭ şi lăcrămaţĭ,
Că voĭ sînteţĭ vinovaţĭ,
Bine samă nu luaţĭ
Şi vĕ aflaţĭ înşelaţĭ.

*
* *

Bade, doru tĕŭ ş-al meŭ,
Io l'aşĭ face-on loc mereŭ,
Şi frumos l'aşĭ sămĕna,
Şi cu drag l'asĭ secera
Şi l'aş face stog în prag
Şi l'aş îmblăti cu drag
Şi l'aş cerne prin sprincene
Şi l'aş da inimiĭ mele,
Doar ĭ-o trece din durere.

*
* *

— Cucule de unde viĭ ?
— Di la Cluj, di la Sîbiŭ.
— Da de mândra ce maĭ ştiĭ ?
— Ştiŭ bine că-ĭ sînătósă,
Şede pe prizmă şi cósă.
Nu ştiŭ cósă orĭ descósă,
Că face fântână 'n casă.

*
* *

Nu-mĭ lega, maĭcă, lumea

Cu cine nu mi-ĭ voĭa,
Ci mĭ-o légă, maĭcă, légă
C'on fir de mătasă négră,
Cu cine mi-ĭ lumea dragă;
C'on fir de mătasă verde,
Şi cu cine mi se şede.

*
* *

Săracĭ lacrămile mele,
Mult se varsă cu durere,
Mult se varsă pintr'on puĭŭ,
Numile nu i le spuĭŭ.
Numile de i le-aş spune,
Duşmaniĭ capu ĭ-ar pune.

*
* *

Mare-ĭ dealu Bistriţiĭ,
Maĭ mare-ĭ doru badiĭ.
Dealu Bistriţiĭ l-oĭŭ trece,
Doru badiĭ m'a petrece.
Cât îĭ Bistriţa de mare,
Num'o cărăruşă are,
Ş'îĭ prundită cu năsip,
Nu pociŭ mere de urît.
Merg surorile la fraţĭ,
Nevestile la bărbaţĭ;
Merg maĭcile la fiuţĭ
Şi fetile la drăguţĭ.

Săracile dragostile
Piscuesc ca păsĕrile
Pi su tóte gardurile.
Trec pin tina, nu se întină;
Trec pin apă, nu se 'nécă.
Urîtu, lua-l-ar dracu,
El trece pin valea sa că,
Strigă vaĭ, că el sĕ 'nécă.

*
* *

Dragostile când îs dragĭ?
Cólea vara când sînt fragĭ.
Dragostile când îs bune?
Cólea vara când sînt prune.

*
* *

Dragostile tinerele
Nu se fac din floricele,
Ci din buze subţirele,
Din degite cu inele
Şi din grumazĭ cu mărgele.

*
* *

Gura mea din ce-ĭ făcută?
Din vin roşu şi din turtă :
Cine-ĭ frumos o sărută
Cel urît numa sĕ uĭtă.

*
* *

Dragostile femeeştĭ
Nu-s făcute cum gândeştĭ,
C'alea-s cu valurĭ drăceştĭ.
Te bagă 'n bóle câneştĭ.

*
* *

Dragostea cea femeéscă
Te uscă, te face ĭască;
Te bagă 'n bólă cânéscă.

*
* *

Frunză verde şi una,
Rea bucată-ĭ dragostea;
Cine-apuc'a-o 'nvĕţa,
N'are chip de-a-o lăsa,
Nicĭ minte de-a-o purta.

*
* *

Dragostea de fată mare,
Ca fasolea din căldare,
De ce-o fĭerbĭ, de ce-ĭ maĭ tare;
Dragostea de copiliţă
Ca mĭerea din stupiniţă,
Adunată de-albiniţe.

*
* *

Cum nu-ĭ doru mare câne,
Piste multe délurĭ vine,
Nicăirea nu s'alină,

Pînă la a mea inimă;
Nicăirea nu s'așédă,
Pînă la a mele brațe.

*
* *

Mândră, doru di la tine
Piste multe délurĭ vine,
Nicăirea nu s'alină,
Pînă la a mea inimă;
Nicăirea nu s'așédă
Pînă la a mele brațe.

*
* *

Cum nu-ĭ doru mare dor,
Ca sĕ bagă 'n trup de om.
Nice anu nu-ĭ deplin,
Când esă doru răcnind
Și cu mânĭ și cu picióre
Și cu gură grăitóre.
La gură ca ómeniĭ.
Suge țîță, dragu mamiĭ!

*
* *

Doru meŭ pi unde mere,
Nu-ĭ pasĕre să-l înșele ;
Doru meŭ pi unde-alérgă,
Nu-ĭ pasĕre să-l întrécă,
Făr' cătană 'mpărătéscă.

Așa zice-on bădișor,
Că de dor ómeniĭ mor.
Minte badea ca un câne,
Că de dor nu móre nime,
Că móre, că n'are zile.

*
* *

Frunză verde, mărule,
Ie-mĕ 'n brațe dorule
Și mĕ treci délurile.
Ia samă, să nu mĕ 'nnecĭ
Că n'aĭ banĭ să mĕ plăteștĭ.
Și mĕ trecĭ un deal ascuns,
N'a ști nime unde' m'am dus,
Făr' or da de min', că nu-s.

*
* *

Lungu-ĭ drumu Clujuluĭ,
Da-ĭ maĭ lung al doruluĭ.
Drumu Clujuluĭ se gată,
A doruluĭ nicĭ-odată.

*
* *

Pîn' eram de nu ĭubeam,
Mĕ culcam, mĕ hodineam,
Dar acum de când ĭubesc,
Mĕ culc, nu mĕ hodinesc,
Pîn' cu badea mĕ 'ntâlnesc,
Douĕ vorbe să vorbesc
Ș-apoĭ să mĕ despărțesc.

Cine n'are dor pe vale,
Nu sti luna când rĕsare,
Nicĭ nóptea câtu-ĭ de mare.
Cine n'are dor pe luncă,
Nu ști luna când se culcă,
Nicĭ nóptea câtu-ĭ de lungă.

*
* *

Ce-ĭ maĭ frumos, dómne, 'n lume?
Cărărușă pin pădure,
Că-ĭ prundită cu alune,
Pi'ng' alunĭ îs stăjĕreĭ,
Pi su tufè băĭețeĭ,
Pintre tufe clopoțeĭ.

*
* *

Pin pădurea rără 'n jos,
Mere badea ăl frumos:
Cu caru de odolean,
Cu boiĭ de măgheran,
Cu butucĭ de mere dulcĭ,
Cu rotițĕ de turtițĕ,
Cu jugurĭ de scânteuțĕ
Cu restee de botcuțĕ,

*
* *

Alunel cu crénga 'n vale,
Drag mi-ĭ badea cu țînțale;
Alunel cu alunĭ multe,
Drag mi-ĭ badea cu oĭ multe;

Mi-ĭ drag și cu puținele,
Numa fie-a luĭ ș-a mele.

*
* *

Dragu-mi-ĭ-a strînge fîn
Pe cóstă la Sarmantin, [1]
S'aud rîul vojăind
Și badea boiĭ mânând.
Mână bade, boiĭ bine,
Nu ținea ochiĭ la mine.
Ochiĭ meĭ îs șĕlăreĭ
Ș-or trece prin boiĭ tĕĭ;
Ochiĭ meĭ îs șĕlarĭ marĭ,
Trec prin boĭ ca doĭ tălharĭ,
Ochiĭ meĭ îs șĕlarĭ micĭ,
Trec prin boĭ ca doĭ voĭnicĭ.

*
* *

Fă-mĕ dómne, ce mi-ĭ face,
Fă-mĕ dómne-o porumbiță,
In ziua dumineciĭ,
La ușa bisericiĭ,
Când or eși dieciĭ,
Să-mĭ aleg unu din eĭ,
Care-o fi maĭ frumușel,
Care-o fi tras pin inel.

*
* *

---

1) Un sat lîngă Reghinul săsesc.

Fă-mĕ dómne, ce mi-ĭ face,
Fă-mĕ baĭerĭ de bănuţĭ
Şi mĕ 'nşiră peste munţĭ
Inaintea oilor,
In calea ciobanilor,
Ca ciobaniĭ să mĕ vadă,
Inima 'ntrînşiĭ să ardă.

*
* *

Fă-mĕ dómne, ce mi-ĭ face,
Fă-mĕ viţa ruguluĭ,
Pe malu părĕuluĭ,
C'oĭŭ creşte şi m'oĭŭ întinde
Şi toţĭ munţiĭ ĭ-oĭŭ cuprinde,
Văile cu oile
Şi dealu cu caprile.

*
* *

Am un drăguţ de vălén
Cu pénă de măgheran.
Péna vîntu ĭ-o bătea,
Ochiĭ şi gura-ĭ rîdea,
Când el la mine vinea.

*
* *

Vaĭ de mine reu mi-ĭ
Şi lécu departe mi-ĭ:
La o tufă de mărar,
La bădiţa 'n buzdunar.

De doru Ionuluĭ,
Rupseĭ lemnu domnului
Și l-am pus la revenélă,
Dór's'o 'ntórce Ion ĭară.

*
* *

Mult mĕ mustră tătuțu.
Că mi-ĭ sărac drăguțu.
Las să fie și sărac,
Bine că mi-ĭ mie drag.

*
* *

De cine mi-ĭ mie dor
E departe depărcĭor:
Cu oile la izvor.
De cine mi-ĭ mie drag
E departe depărtat
Cu oile 'n dealu lat.
De cine mi-ĭ mie sete
E cu oile 'n făgete.

*
* *

Tu te ducĭ, bade, sărace,
Io cu doru tĕŭ ce-oĭŭ face?
Tu mândruță-ĭ face bine.
Că maĭ sînt voĭnicĭ ca mine.
Fie bade câțĭ frunza,
Dacă nu eștĭ dumnĭata,
Fie câțĭ peștĭ într'on tăŭ,
Dacă nu-s pe placu meŭ!

*
* *

Păcurar cu lance,
Dă oile 'n cóce,
Că-ĭ iarbă de oĭ
Şi umbră de noĭ
Şi nĭ-om ĭubi amîndoĭ.

*
* *

Bade de dragostea nóstă
O 'nflorit pometu 'n cóstă;
O 'n florit, da n'a lega,
Pîn ce noĭ nu ne-om lua.

*
* *

— Bădiţă de-a tĕŭ urît,
M'aş face flóre 'ntr'on rît.
—Fă-te mândră, ce ti-ĭ face,
Că şi ĭo mândră m'oĭŭ face,
Un voĭnic cu cósa 'n spate,
Ş-oĭŭ cosi florile tóte;
Şi te-oĭŭ cosi şi pe tine
Şi te-oĭŭ băga 'n sîn la mine.

*
* *

Dragu mi-ĭ de către sară,
Că badea pe dél cobóră,
Cu colopu pe-o ureche
Cu inima ruptă 'n zece.

Bade, bădișorule,
De ţî-s dragă, bade, dragă,
Vin la maĭca de mĕ cere,
Că ĭo după tine-oĭŭ mere.
De nu, bade, lumea-ĭ largă,
Ţi-ĭ găsî alta maĭ dragă.

*
* *

Măĭ Ióne, Ionele,
Vin'la maĭca de mĕ cere!
De m'a da, de nu m'a da,
I'-oĭŭ mere cu D-ta,
Și-om trece Tîrnăva mică
Și maĭca n'a ști nimica;
Ș-om trece Tîrnăva mare
Ș-acolo nĭ-om cununare.
Este-on popă între bradĭ,
Cunună pe hi scăpaţĭ,
Este-on popă între munţĭ
Cunună pe hi pĭerduţĭ.

*
* *

Dragu mi-ĭ păharu plin,
Badea tînĕr, nu bătrîn.
Dragu mi-ĭ păharu ras,
Badea tînĕr, nu rĕmas.

*
* *

Pe uliţa nóstă-ĭ jar,
Am drăguţ ca un păhar;

Pe ulița nóstă-ĭ céță,
Am drăguț fără mustéță,
Mĕ sărută fără gréță.

*
* *

Când mĕ uĭt, bade, la tine,
Rîde inimuța'n mine,
Când mĕ uĭt la casa vóstă,
Arde pojaru pe cóstă.

*
* *

Trimesu-nĭ-o carte nóuĕ
Dintre țĕrĭ dintr'amêndóuĕ,
C'or strînge răgute nóuĕ.
Am un drăguț tinerel,
Mi l-or duce și pe el.
Nu-șt' ce-aș face să nu-l ducă.
Da l-aș face-on mĕr gutîĭŭ,
L-aș pune la căpătîĭŭ,
Da mĕ tem c'a putrezi
Și tot cu drăguț n'oĭŭ fi.
L-oĭŭ face flóre domnéscă
Și l-oĭŭ pune 'ntr'o feréstă;
Când a bate vînt din jos,
S'umplă casa de miros.

*
* *

Cântă turturéua 'n iarbă,
Trece badea nu mĕ'ntrébă,
Pare că nu ĭ-am fost dragă.

Cântă turturéua 'n rît,
Trece badea m'o urît,
Pare că nu m'o ĭubit;
Trece badea p'ingă mine,
Pare că nu ĭ-am prins bine.

*
* *

Fire-aĭ, bade, ș-aĭ trăi,
M'aĭ învĕțat a ĭubi
Ș'amu mĕ lașĭ a dori !
M'aĭ învĕțat sărutată
Ș'amu m'aĭ lăsat uĭtată.

*
* *

Ardă-l focu blăstĕmat,
M'o iubit șî m'o lăsat,
M'o iubit ca pe-o copilă,
M'o lăsat ca pe-o strĕină;
M'o iubit ca pe-o cucónă,
M'o lăsat ca pe-o vĕdană.
Ardă-l focu blăstemat,
M'o iubit și m'o lăsat
Cu trupșoru 'ngreunat,
Cu sufletu la păcat;
Cu brațele'ngreunate,
Cu sufletu la păcate.

*
* *

Zî, zî, zî, bădiță'n frunză,
Cum zicea-ĭ aséra 'n buze,

Pi din sus de grădinuță.
Nu știŭ bade, cum ziceaĭ,
Că inima mĭ-o rumpeaĭ.

*
* *

Cucuruz, penușă verde,
Bădiță, sprîncene negre;
Negre țî-s sprîncenile,
Frumóse țî-s numile,
Că numile țî-s Ion,
Fața ta-ĭ față de domn,
Și numile țî-s Ilie,
Fața ta-ĭ scrisă 'n hîrtie.

*
* *

Zî, bade, cu flueru,
Că ț-oĭŭ cósă guleru;
Zî, bade, cu trîștia,
Ca ț-oĭŭ cósă cămașa,
Ț-oĭŭ cós-o șî ț-oĭŭ trimite-o
Cu caru cu șasĕ boĭ
Și cu ochiĭ cu-amîndoĭ.

*
* *

Măĭ bădiță, Gligoraș,
De ți-ĭ trupu drăgălaș,
Haĭ la noĭ să-țĭ daŭ sălaș;
De ți-ĭ trupu uricĭos,
Ia drumu pe-aicea 'n jos!

Du-te 'ncolo, vino 'n cóce,
Așadă-te, nu-mĭ da pace!
Mi-ĭ urît bade de tine
Da-mĭ place ce facĭ cu mine.

*
* *

Cucuruz, penușă lungă,
Doru meŭ bade te-ajungă.
Mi te-ajungă doru meŭ
In crîșmă, la făgădăŭ,
Unde-o fi locu maĭ rĕŭ,
Sara desculțîndu-te,
La cină puindu-te:
Să puĭ lingura pe blid
Și tu să te lașĭ de cină.
Să suspinĭ di la inimă,
Să-țĭ aducĭ bădiță-aminte,
Că-ĭ blăstĕm de óre unde.
Nu-ĭ blăstĕm di la măĭcuță,
Ci-ĭ blăstĕm di la drăguță.

*
* *

Pintru badea dintr'alt sat
Multe lacrămĭ am vĕrsat,
De-aș face fîntînă 'n sat,
Fîntînă cu treĭ izvóre,
Cine-o bea din ea să móră.
Da de-a bea v'on ném de-a meŭ,
Să-l ferécă Dumnezeŭ;

Da de-a bea v'on rĕŭ de câne,
Să n'ajung'-on cias cu bine.

*
* *

Bade, spiculuţ de grîŭ,
Vrut-aş fi să nu te ştiŭ,
Că de când te ştiŭ pe tine,
Nu-mĭ maĭ trebueşte nime.

*
* *

Când trecĭ, bade, pi la noĭ,
Pune-ţĭ clopote la boĭ
Şi-ţi fă plézna de mătasă,
Să te-aud bade, din casă.
De-oĭŭ fi mórtă de bitégă,
Intr'on cot m'oĭŭ rădica
Şi la maĭca m'oĭŭ ruga
Să-mĭ deschidă ferésta
Să mĕ uĭt la dumnĭata.

*
* *

Bade, bădişorule,
Di la noĭ şi pîn'la voĭ
Cale bătută de boĭ.
Nu-ĭ bade de boiĭ tĕĭ,
Că-ĭ de ochişoriĭ meĭ.
Când trecĭ, bade, pi la noĭ,
Plângu-mĭ ochiĭ amîndoĭ:

Da nu plânge ca unu.
Că ala ști ce-ĭ doru.

*
* *

Bădiță, pĕr rătezat,
Ș-asară te-am așteptat
Tot cu foc și cu lumină
Pîn'o trecut di la cină.
Dac'am vĕḑut, că nu viĭ,
Pus-am doru căpătîĭŭ,
Cu dragostea mĕ 'nvăliĭŭ ;
Dómne, bin'mĕ hodiniĭŭ !

*
* *

Frunză verde mărăraș,
Am drăguț păcurăraș:
Imĭ aduce sara caș
Și jîntiță 'n șuștăraș,
Diminéța urdă dulce
Șĭ-ĭ daŭ gură și se duce.

*
* *

Pin grădina luĭ Ion
Tóte pasĕrile dorm,
Numaĭ una n'are somn,
Ci zbóră din pom în pom
Și strigă: Ion, Ion;
Și zbóră din créngă 'n créngă
Și strigă: Ióne dragă !

Frundă verde bradiba,
Maĭ iubi-ne-om, bade,-or ba ?
Ne-am iubi, ne-a fi păcat,
Ne-am lăsa, ne a fi bănat.

*
* *

Pi din sus de cea grădină,
Mere-o tinerea copilă
Cu drăguțu eĭ de mână,
De mână ținându-se,
Din gură mustrându-se:
— Lasă-mĕ bade de mână,
Să mĕ bag în cea grădină,
Să-mĭ rup doue, treĭ mlădițe,
Bosioc și tămîiță,
Să-mĭ fac verde cununiță.
— Cununiță cu trifoĭ,
Nu da gura la slugoĭ,
Ci o dă la ceĭ cu boĭ!
— De cât cu boĭ și mucos,
Maĭ bine slugă frumos.
Om trăi cu buze moĭ,
Ca și ceĭ cu șese boĭ;
Ș-om trăi cu buze dulcĭ,
Ca și ceĭ cu șese juncĭ;
S'om trăi cu sărutate,
Ca și ceĭ cu vacĭ cu lapte.

*
* *

Printre doue délurĭ marĭ

Mere-o fată c'on jîndarĭŭ;
Jîndarĭu mere călare,
Fata mare pe picióre;
Jîndarĭu mere cântând,
Fata mare tot plângênd,
— Tacĭ tu fată nu maĭ plânge,
Că la 'mpărat'om ajunge;
La 'mpăratu ne-om băga,
O sută și cincĭ mĭ-a da
Și ţ-oĭŭ pleti fetia.
— Mânca-ţ'ar bóla suta,
Cum mĭ-aĭ mâncat fetia.
Tu-ĭ fi cătană în ţară,
I-oĭŭ fi fată de ocară;
Tu-ĭ fi cătană în lume,
I-oĭŭ fi fată de minune;
Tu-ĭ fi cătană în sat,
I-oĭŭ fi fată cu bănat.

*
* *

Bade, struţîșor de-argint,
Șeḑĭ la noĭ dac'aĭ vinit,
Să te jor un jurămênt,
Cu genunchiĭ la pămênt,
Pentru cine m'aĭ urît?
Pentr'o flóre d'ingă cale
Pentru hîda d'ingă vale;
Pentr'o flóre d'ingă tăŭ,
Pentru hîda din părăŭ;
Pentr'o flóre di pe viĭ,
Pentru haĭ cu ochĭ verḑiĭ.

Las bade, să-ţĭ fiŭ urîtă
Bine, că nu-s celuită,
Las bade, să nu-ţĭ fiu dragă,
Bine că-s cu mintea 'ntrégă.
Io frumos m'oĭŭ podobi
Şî la uliţ'oĭŭ ĭeşi,
Din paşĭ oĭŭ păşi mândruţ
Din gur'oĭŭ grăi blînduţ
Şi mĭ-oĭŭ cuprinde-on drăguţ.
De n'a fi, bade, ca tine,
Fie, bade-a mea ruşine;
De n'a fi ca tin' de 'nalt
Fie bade-a meŭ bănat.

*
* *

Ştiĭ tu bade-acum un an,
Dintr'on mĕr ne săturam;
Ştiĭ tu, bade, astă vară,
Când şĕdeam pe prizm'afară
Ş-amândoĭ mâncam o péră!?
Acum de-am avea cu sacu,
Nu ne-am da unu la altu.

*
* *

Mĕruţ roşu, pădureţ,
Badea-ĭ 'nalt şi albineţ,
Cu treĭ rînduri de pĕr creţ.
Pi de-o parte c'on rînd verde,
Rĕŭ mĕ tem, că mi l-oĭŭ pĭerde,

Că l-am maĭ pĭerdut odată
Şi l-am găsit la o fată.

*
* *

Ochĭ ca la tine Simĭóne,
Nu vedĭ nicĭ în tîrg la dómne,
Nicĭ în tîrg, nicĭ în oraş,
Unde daĭ banĭ pe sălaş,
Făr'departe 'n Bălgărat,
La un ficior de 'mpărat.
Nicĭ aceĭa nu-s aşa,
Fără samĕnă de-abea.

*
* *

Frunză verde de dudăŭ,
Mult mĕ mir de unde-s eŭ !
Di la rîtu cu sasţiu
Dĭ-unde paşte cucu inu
Şi pupăza cănepa,
De n'am iarna ce lucra,
Făr' mĕ ĭubesc cu badea.

*
* *

Bădişoru trece lunca,
Io-ĭ cunosc urma şi duca,
Bădişoru trece şĕsu,
Io-ĭ cunosc urma şi mersu ;
Bădişoru trece délu,
Io-ĭ cunosc urma şi calu.

Bădișoru trece valea,
Io-ĭ cunosc urma și calea.

*
* *

Béuaș vin cu rujmalin
Ș-aș dormi la badea 'n sîn.
Béuaș vin cu ĭarbă eréță,
Ș-aș dormi la badea 'n brațe.

*
* *

Zîsaĭ, bade, zîsaĭ, câne,
Că n'aĭ dragă ca pe mine.
Da ĭo bine m'am purtat
Și cu hîda te-am aflat,
Ducênd'o la făgădăŭ
Șî-ĭ daĭ vin în butu meŭ.
Dîndu-ĭ vin cu feria,
Aĭ gîndit, că ĭ'oĭŭ crepa.
Dă-ĭ bade, ce aĭ la casă,
Mie de-ahaĭa nu-mĭ pasă,
Că-s tînĕră și frumósă.
Num' on deget oĭŭ întinde
Cincĭ și șase mĭ-oĭŭ cuprinde.
De n'or fi, bade, ca tine,
Fie bade-a mea rușine.

*
* *

Pipărușă cu piperĭ,
Vină, bade 'n tóte sĕrĭ,

Nu lăsa sara uitată
Şi gura nesărutată.

*
* *

Io ĭubesc, mica ĭubeşte,
Casa ni sĕ pustieşte.
De-ar ĭubi şi tatăl meŭ,
Nĭ-ar cădea casa 'n părăŭ.

*
* *

M'o mînat maĭca la vie,
Să-mĭ culeg măgheran mie;
Măgheran di cel albuţ,
Să-mĭ fac pénă la drăguţ.
La drăguţ nu-ĭ trebe pénă,
Că mi-l-o luat cătană.

*
* *

Când bătea ceasu la unu,
Eram gata ca peunu.
Când bătea ciasu la doĭ,
Ne ĭubeam bade-amîndoĭ.

*
* *

Peteluţă 'n colopaş,
Drăguţu mi-ĭ dus la Blaj.
Nu s'o dus să nu maĭ vie,
Că s'o dus să 'nveţe a scrie.
Tot a scrie ş-a 'nvĕţa,

Dac' a vini m'a lua.
De nu m'a lua pe mine,
M'oiŭ duce din jos de móră
Ș-oiŭ face badiĭ să móră.
Nicĭ să móră, nicĭ să péĭe,
Făr să vie să mĕ ĭéĭe ;
Nice să móră de tot,
Făr, să vie să-l maĭ vĕd.

*
* *

Pe cruce de lemn de brad,
C'al meŭ drăguț nu-ĭ în sat ;
Nicĭ în sat, nicĭ în oraș,
Fără la școlă la Blaj.

*
* *

Frunză verde bujorel,
Am un drăguț tinerel,
Nu știŭ ce-oiŭ face cu el.
Da l'aș da la mănăstire,
Nu mĕ 'ndur că-ĭ prea subțire.,
Și l-aș da, maĭcă, la Blaj,
Nu mĕ 'ndur că-ĭ prea cinaș.

*
* *

Bădiță cu cușma lungă,
Nu ținea doruțu 'n pungă,
Ci îl țîpă piste oĭ,
Vină sara 'n sat la noĭ ;

Şi îl ţîpă piste sterpe,
Vină sara 'n sat la fete.

*
* *

Maĭcă, ca drăguţu meŭ
Nu-ĭ nicĭ fată de birăŭ:
La grumazĭ năframă négră,
Când îl vĕd mi-ĭ lumea dragă;
Pi din sus de ochişorĭ,
Năframă cusută cu florĭ.
Pi din jos de gurişoară,
Năfrămuţă mĭerîóră.

*
* *

Câtu-ĭ oraşu de mare
Nu-ĭ curte c'a dumitale:
Pi din sus cu tîrnăţuc,
La fereştĭ
Cu florĭ domneştĭ,
Pi la uşĭ
Cu florĭ de rujĭ,
Pe cuĭere rujmalin,
Pe masă-o cupă de vin,
Dumitale să ţ-o 'nchin.

*
* *

Bade, de ţi-s dragă tare,
Altmintrele-a-mĭ umblă 'n cale.

Că și ĭo, bade,-oĭŭ umbla,
Rujă albă 'n calea ta.

*
* *

Păsĕruĭcă di pe plute,
Spune luĭ Ion din curte :
Pe Dumineca, ce vine,
Să-șĭ răteză péna bine,
Să vină sara la mine.

*
* *

Spune-mĭ bade, cum ț-aĭ pus
Pénă roșie de rujĭ !
Că și ĭo bade, mĭ-oĭŭ pune
Pénă lată de mușcată,
Să vĭĭ și la noĭ v'odată.

*
* *

— F..... morțiĭ de om drag,
De mână m-aĭ dus la ĭad!
— Ba ĭo nu te-am dus de mână,
C'aĭ mers tu de vóĭe bună.
Crîșcă ĭadu și mĕ cere,
Fără badea nu pot mere ;
Crîșcă ĭadu să m'apuce,
Fără badea nu m'oĭŭ duce.
Nicĭ cu badea nu m'oĭŭ duce
Făr' o bute de vin dulce
Și cu una de vinars
Să-mĭ maĭ trécă de nĕcaz.

Măĭ bădiță, bădișor,
Când îĭ mere într'alt sat,
Nu-țĭ lega murgu de gard,
Nu intra 'n casă nechemat,
Nu bea păhar ne 'nchinat !
Că de-asupra-i beutură,
De desuptu-ĭ mătrăgună,
Mătrăgună cu otravă,
Ca să-țĭ fie hîda dragă.

*
* *

Maĭcă, măĭculuța mea,
De mi-ĭ da după om drag,
Șapte sărindare-țĭ fac.
De mi-ĭ da dup' on urît
Blăstĕma-te-oĭŭ și 'n pămînt.

*
* *

Frunză verde, calapĕr,
De m'aș face fată 'n pĕr,
Vaĭ, vaĭ, vaĭ voĭnic ar fi
Cine m'ar maĭ celui,
Că badea voĭnic o fost
Și din fire că m'o scos.

*
* *

Ochiĭ negri de birăŭ,
Eĭ mĕ chĭamă în făgădăŭ
Și-mĭ daŭ vin numaĭ să beŭ;

Biräița șede-acasă
Și-ĭ uscată ca o lésă.

*
* *

Birău d'aci din sat,
Ce năframă mi-o luat !
Dac'ar ști biräița,
Ar aprinde ulița.

*
* *

Du-te, bade, cu noriĭ,
Și vină când te-oĭŭ dori.
Du-te, bade, cu bezna,
Și vină când te-oĭŭ chema.

*
* *

Bădiță di la Săcal,
Nu 'nșela murgu 'nzĕdar;
Bădiță di la Rîpa,
Nu 'nșela murgu 'n geaba,
Ție maĭca nu m'a da.
N'are maĭca șapte fete,
Să-mĕ déĭe la poĭéde.
Mĕ are numaĭ pe mine
Și m'o da unde-o fi bine.

*
* *

—Cine-ascultă la ferésta?
—Trandafir pénă domnéscă.
Slobodi-l măĭcuță 'n casă,

C'afară plóuă de varsă;
Care picur, unde pică,
Cămaşa ţi sĕ despică
Şi pĭelea ţi sĕ beşîcă.

*
* *

Du-te bade 'n pribegit,
Că nu mi-ĭ de-a tĕu iubit,
Că de-a cuĭ ĭubit mĭ-o fost
S'o dus şî ĭară s'o 'ntors;
Şi de-a cuĭ ĭubit mĭ-a fi,
S'a duce şi a veni.

*
* *

Bade, clop împetelat,
Multe suflete-aĭ strîcat.
Acum vreĭ să strîcĭ ş-al meŭ,
Nu te rabde Dumnezeŭ.

*
* *

Nu gândi, bade, că-mĭ placĭ,
Că numaĭ păcate-ţĭ facĭ.
Nu gândi, că-mĭ trebueştĭ,
Că numaĭ păcătueştĭ.

*
* *

Galiţie, ţară pustie,
Lasă pe badea să vie,
Că s'o copt strugurіĭ 'n vie
Şi s'o 'nvĕţat ciórele

Și tot cară bóbele.
S'o 'nvĕțat o porumbiță
Și tot cară câte-o viță.
S'o 'nvĕțat un porumbaș,
Cară câte-on struguraș.
S'o 'nvĕțat o cróncă négră
Și cară cu via 'ntrégă.

*
* *

Frunză verde rujmalin,
Mĕ chémă domniĭ la vin,
Să mĕ puĭe după masă:
Îmĭ daŭ vin, că ĭo-s frumósă.
Îmĭ daŭ vin cu ĭarbă créță
Și mĕ țîn domniĭ pe brațe.

*
* *

Câte hîde și ciumóse
Pe mine îs măniőse,
Pin'ce mi-ĭ fața frumósă.
Io le-oĭŭ spune-adevĕrat,
Cu ce apă m'am spĕlat:
Cu apă de Joĭ sara,
Cu sopon di la badea;
Cu apă do doĭ grițarĭ,
Cu sopon di la ciobanĭ:
Cu apă de doĭ bănuțĭ,
Cu sopon di la drăguț.

Pin dumbravă trece voĭŭ,
Frunză verde rumpe-te-oĭŭ
La badea trimite-te-oĭŭ,
Să vadă că ĭo-l jelesc
In treĭ lunĭ cu treĭ cununĭ,
In treĭ-zecĭ de săptămînĭ
Cu treĭ-zecĭ de ibovnicĭ.

*
* *

Bădiţa cu cuşmă négră,
Şede 'n dîlmă şi mĕ 'ntrébă:
Fostu-ĭ-am v'o dată dragă?
Io-ĭ respund din trandafir,
Că ĭ-am fost doĭ anĭ deplin.
El strigă din trandafir,
Să-ĭ maĭ fiŭ doĭ anĭ deplin.
Io-ĭ respund din măgheran,
Că nu i-oĭŭ maĭ fi şuhan.

*
* *

Zur, zur, zur cu ghioceĭ,
Sufleţelule,[1]
Voi tăcețĭ, nu zurăițĭ,
Că de-abea v'am adormit.
Sub butuc putregăĭos
Şede Ion mănios.
Saĭ Măriucă de-l sărută,
Că de nu l-i săruta
Banĭ în pungă nu-ĭ băga,

1) Se repetă la fie-care vers.

Ci-ĭ băga un sloĭŭ de ghĭéță,
De ț-a fi maĭ mare gréță.

*
* *

Drag mi-ĭ numele Ion,
Gligore și Simion.
Drag mi-ĭ numile Ilie
Gligore și Zaharie.

*
* *

Iarbă verde su părete,
Drăguțu cu hîda-mĭ șede.
Las să șadă s'o ĭubéscă,
Nu maĭ să nu-șĭ bănuĭéscă.

*
* *

Tu bădiț'-așa-ĭ gândit,
Că ĭo-s flóre de găsit
Ție de ciufuluit.
Da ĭo-s flórea florilor,
Drăguța ficiorilor
Șî la marĭ, șî la maĭ micĭ
Si la stégurĭ de voĭnicĭ,
Șî la micĭ șî la maĭ marĭ
Și la stégurĭ de căprarĭ.

*
* *

Poruncitu-mĭ-o Ion
Di l'a luĭ batalion
Să-ĭ fac pénă de bitron.

Io-ĭ făcuĭ peniță verde,
N'am pe cine ĭ-o trimete.
Trimete-o-aș pe sfînta lună:
Sfînta lună-ĭ jumĕtate,
Nu ĭ-a spune cu dreptate.
Trimete-oĭŭ pe sfîntu sóre:
Sfîntu sóre-ĭ rotunjor
Șî ĭ-a duce-o maĭ cu dor.
Mînă-ș domniĭ slugile,
Să-mĭ deschid eŭ ușîle,
Să-mĭ trimit eŭ buzîle.
Da eŭ zĕŭ n'am nebunit,
Să le trimit pe-on vinit;
Da eŭ zĕŭ n'am căpiat,
Să le trimit pe-on băĭat.
Da eŭ zĕŭ că n'am turbat,
Să le trimit pe-on mînat:
Vie-șĭ domnu slujilor,
Că ști tréba ușîlor
Și dulcéța buzîlor.

*
* *

— Intórce, bade, nu te duce,
Că te-oĭŭ scălda 'n lapte dulce.
— De m'aĭ scălda tot în unt,
Unde-am pus gându mĕ duc;
De m'aĭ scălda tot în bere
Unde-am pus gându oĭŭ mere.

Io ĭubi-m-aş cu badea,
Da nĭ-a oblici hîda.
Hîda dac'a oblici,
Ea pe noĭ ne-a otrăvi.
Cu otravă din bolduţ,
Să nu maĭ îmĭ fiĭ drăguţ,

*
* *

Drăguţu, care mi-ĭ drag,
Nu-mĭ face tină la prag;
Da hăl, care mi-ĭ urît,
Şi aşara mĭ-o vinit,
C'on suman pînă 'n pămînt,
Nu-l pociŭ vedea de urît;
Cu cizmele hăşiete,
Cu buzile drîmboĭete.
Da s'o pus la noĭ pe ladă,
Maĭ hîd ochiĭ să nu-ţĭ vadă.
El me ţine de mărgele,
Si cere gură cu jele;
Puĭŭ năframa pe obraz
Şi-l sărut cu mult năcaz.

*
* *

Cu drăguţu, care-l am,
N'oĭŭ videa raĭu şuhan;
Da cu care l-am avut,
Póte că l-aş fi vĕḑut.

De-aş trai num'atâta,
Să se 'nsóre bădiţa,
Să vĕd pe cine-o lua.
De-a lua una ca mine,
Dumnezĕŭ să-ĭ deĭe bine;
De-a lua-o maĭ frumósă,
Pice-ĭ carnea di pe óse;
Să-ĭ rămîe osu gol,
Cum am rĕmas eŭ cu dor,
Şi să-ĭ trécă os pin os
Şi carnea pin prizmă 'n jos.

∴

Pin grădina cu cucute
Ion cu drăguţe multe.
Pînă vine pi la mine
Il apucă ziua bine;
Pînă mere pi la tóte
Il apucă mĭez-de-nópte.

∴

Zîs-o mama, că mĭ-a face
Rochie crétă şi mintéĭe,
Strajămeşter să mĕ céĭe
Şi maĭca să nu mĕ déĭe.
Zîs-o mama, că mĭ-a face
Rochie şi buĭbărac
Şi m'a da dup'on diac.

∴

Măĭ bădiță pintru tine
Dă maĭca cu lemne 'n mine;
La fîntînă nu mĕ mînă
Num'odată 'n săptămînă.
La izvor
Numa de dor.
La poĭată
Câte-odată.

⁂

Pi la noĭ pe vale 'n sus
Trandafir cu multe rujĭ.
Da pe ala cin'l-o pus?
Da bădița când s'o dus.
Da ala cin'l-a purta?
Da badea când s'a 'nturna.

⁂

Pi la noĭ, pe lîngă vale
Mândru măgheran rĕsare.
Da cine l'o sămănat?
Cĭobaniĭ când o plecat.
Da cine l-a răsădi?
Cĭobaniĭ când or vini.

⁂

— Măĭ Ióne ș-al meŭ drag,
Invață-mĕ, ce să fac!
— Io mândră te-oiŭ învĕța:
Ia-țĭ haĭnele și haĭda.

Io mândruță te 'nvěț bine:
Ia-țĭ haĭnele, haĭ cu mine.
Când a fi la pod de vamă,
Io l-oĭŭ trece, că-s cătană,
Tu rĕmiĭ mândră vădană.

*
* *

Bosĭioc verde 'n ocol,
Mĕ ĭubiĭ c'on domnișor;
Mĕ ĭubiĭ cu multă frică
Și maĭca nu ști nimica.

*
* *

Frunză verde doĭ bănuțĭ,
Am avut maĭc'-on drăguț.
L-am avut ș-acuma este,
Dar s'o dat după neveste.
Nevestele-s cam bătrîne,
S'ar putea lăsa 'n rușîne;
Rușînea să le mînînce,
Dragostea să nu nĭ-o strice.
Uĭte maică 'n fața luĭ,
Că-ĭ ca spuma lapteluĭ.
Uĭte maĭcă 'n ochiĭ luĭ,
Că-s ca dóuĕ mure negre,
Rupte dintr'on ruguț verde
Reŭ mĕ tem, că mi l'oĭŭ pĭerde.
Că l-am maĭ pĭerdut odată
Și l-am cătat lumea tótă.
Da ĭo pe el l-am găsît,

In fundutu Clujuluĭ
Cu 7 mândre de-a luĭ.

*
* *

Poruncit'o, poruncit,
Bădiţa di la clădit,
Să-l las draculuĭ ĭubit.
Io 'napoĭ ĭ-am poruncit
Pe o frunză de holbúră,
Să-mĭ trimét' o ţîr de gură.
Poruncit-o, poruncit,
Bădiţa din haĭa ţară,
Să mĕ duc că el sĕ 'nsóră.
Io 'napoĭ ĭ-am poruncit
Pe treĭ fire de odos,
Să se 'nsóre sînătos,
C'al meŭ ném tot e voĭos.
El aşa mĭ-o poruncit
Pe treĭ frunze de alun,
Să mĕ duc ca să-l cunun.
Mĕ duseĭ şi-l cununaĭ,
Cu păharu-ĭ închinaĭ:
Să trăieştĭ finuţule,
N'aĭ ajunge Sîmbăta
Şi fina Dumineca.

*
* *

Bade, trandafir subţîre,
Vrut-aĭ să mĕ scoţĭ din fire;

Io am trandafir maĭ gros
Şî din fire nu maĭ scos.

*
* *

Bate vîntu Cărbunariĭ, [1]
Sĕ cobóră păcurariĭ.
Bate vîntu văile,
Să cobóră oile,
A vini badea vini,
A vini cu oĭ cu tăt,
N'a vini numaĭ să-l vĕd.

*
* *

— Jóră maĭcă pentru mine,
Că nu m'aĭ vĕḑut cu nime.
— Draga mamiĭ n'oĭŭ jura,
Că ş-asară te-am vĕḑut
La o tufă de mărarĭŭ
Şĕḑênd cu doĭ păcurarĭ,
La o tufă de tarhon
Şĕḑênd cu badea Ion.

*
* *

Somnu-mi-ĭ şi m'aş culca,
Tot aştept dór' a pica
Bădiţa di unde-va.
Somnu-mi-ĭ şi aş dormi,
Tot aştept dór'a vini
Bădiţa di unde-a fi.

*
* *

1) Un finaţ.

Maĭcă, suratele mele
Ș-asară sĕ sfătuiră,
Maĭcă 'ntr'on unghet de șură,
Să-mĭ arunce făcĕtură,
Maĭcă 'ntr'on unghet de gard,
Să-mĭ arunce mie fapt.
Maĭcă suratele mele,
M'ar mînca de m'ar putea
Șî m'ar scóte 'n jos la drum
Șĭ m'ar face prav și scrum:
Din scrum ș-ar face cernélă,
Să-șĭ facă sprîncenile,
Să-șĭ văpséscă genile
Macar cum șî le-or văpsi
Ca a mele n'aŭ de-a fi,
C'a mele maĭca le-o scris
Cu pénă de mĭerlă négră,
Câțĭ mĕ vĕd, la toțĭ li-s dragă.

*
* *

Mĕ mînă maĭca la vie,
Să-mĭ culeg măgheran mie.
Măgheran verde crengos,
Mă uĭtăĭ pe vie 'n jos,
Vĕḑuĭ drăguț mănios.
Da de-ĭ mănios pe mine,
Uște-i-se péna 'n clop,
Ca ĭarba pe lângă foc.
Da de-s măniósă eŭ,
Uște-mi-se péna 'n bértă,
Ca ĭarba pe lângă baltă,
Uște-mi-se péna tare,

Ca ĭarba pe lângă vale.
Unde pică róua tare.

*
* *

Ploațĭ ploĭ pe tóte văĭ
Și pe badea di la oĭ.
Da ploațĭ și nu-l udațĭ,
N'avețĭ lemne să-l uscațĭ.
Nicĭ haine să-l îmbrăcațĭ.
N'are glugă să se 'nvĕle,
Nicĭ cu cin' să se mângâe.

*
* *

Lumea mea cea frumușea
Cum se trece num' așa:
Lumea mea cea frumușică,
Cum se trece 'ntr'o nimică!

*
* *

Pe drăguțu din vecinĭ,
Să-l amuțĭ sara cu cânĭ
Și să-ĭ bațĭ urma cu spinĭ.
Vine sara, te ĭubește,
Ziua 'n sat te vorovește.
Da drăguțu di departe
Dintr'on mĕr îțĭ face parte.

*
* *

Somn mi-ĭ, maică, ochilor,
Greu mi-ĭ sprîncenilor.

— Du-te fică și te culcă
In vîrvuțu struțuluĭ,
In patu frățiuțuluĭ.
— Io acolo nu m'oĭŭ duce,
Că patu-ĭ cu florĭ de munte
Și mirós'a coĭte multe.
— Du-te fică și te culcă
In vîrvuțu struțuluĭ,
In patu tătuțuluĭ.
— Io acolo nu m'oĭŭ duce,
Că patu-ĭ cu florĭ de fîn
Și mirós'a om bătrân.
— Du-te fică și te culcă
In vîrvuțu struțuluĭ,
In patu drăguțuluĭ.
— Aleĭ, maică, de aĭ trăi,
Că ĭo bin' m'oĭŭ hodini!

*
* *

Câtă frunză-ĭ pe-o răchită,
Io de-atâța-s vorovită,
Ș'apoĭ câtă-ĭ jos picată,
Io de-atâța-s judecată.
S'ar putea lăsa 'n rușine,
Să nu mĕ judece nime.
Lesă-mĕ pîn'la județ,
Unde-or fi îngeriĭ tățĭ,
C'oĭŭ trece pe-on pod de-aramă
Și mĭ-oĭŭ da faptele 'n samă,

Ș-oiŭ trece pe-on pod de-argint,
Și mĭ-oiŭ da faptele'n rînd.

*
* *

In cel cornuț de grădină
Este-o créngă de cetină,
Vîntu bate ș-o desbină,
Din vîrv pînă'n rădăcină.
Nu-ĭ de vina cetiniĭ,
Că-ĭ de vina măĭcuțiĭ,
Nu m'o lăsat a ĭubi
Cu cine m'aș potrivi:
Nu m'o lăsat să iubesc
Cu cine mĕ potrivesc.

*
* *

Cine o avut ș-amu n'are,
Pare-ĭ nóptea an de mare.
Am avut, dar amu n'am,
Pare-mĭ nóptea cât un an,
Pe badea nu-l uit șuhan.

*
* *

Când îmĭ vine mândra'n gând,
Mĕ légăn ca iarba'n vînt.
Când îmĭ vine mândra'n orĭ,
Mĕ légăn ca ĭarba'n florĭ.

Bat-o crucea pe lelea,
Că ĭi gura ca mĭerea
Şi trupu
Ca faguru.

*
* *

M'o făcut maĭca Lunea,
Să-mĭ fie dragă lumea.
M'o făcut maĭca făcut,
Fetile să-le sărut,
Nevestile să le duc,
Să le duc la tăĭetură,
Ca să-mĭ deĭe-o ţîr de gură.
M'o făcut maĭca subţîre,
Să scot fetile din fire.
—Spune-mĭ maĭcă-adevĕrat,
Cu ce apă m'aĭ scăldat!
—Cu apă de Joĭ sara,
Să-ţĭ fie dragă lumea.

*
* *

Lelea cu ochĭ mĭerîorĭ,
Ea mĕ chĭamă 'n prunişorĭ,
Să mĕ scótă din fiorĭ.
Nu ştiŭ scóte-m'a orĭ ba,
Orĭ maĭ tare m'a băga.

*
* *

Dragi-mi-s copilele
Cólea primăverile,

Când își bilesc pînzile,
Li sě věd piciórile.
Unde věd piciorul gol
Staŭ în loc să mě omor,
Unde věd póle spělate
Staŭ în loc să-mĭ fac păcate:
Unde věd țîțîle 'n sîn
Piciórile nu mě țîn;
Unde věd cosîțîle,
Mi sě rump nojîțîle.

*
* *

Mult mě uit din dél în vale,
Să věd ca la mândră póle,
Așa albe și spělate,
Pare că-s scósě din lapte.
Mult mě uĭt din dél în șěs,
Să věd ca la mândra mers.
Așa mere de frumos,
Pare că scrie pe jos.

*
* *

Spune mândră mâne-ta
Să 'ngrădéscă grădina
Tot cu lin și cu pelin,
Noĭ să nu ne maĭ tîlnim,
Făr, Sâmbăta câte-odată,
Dumineca zîua tótă.

*
* *

Dragu-mi-ĭ câmpu cu florĭ
Şî lelea cu 'ncingĕtorĭ;
Dragu-mi-ĭ câmpu cu cĭaţă
Şi lelea cu rochĭe crétă:
Rochĭe crétă ca macu,
Buze moĭ ca bumbacu.

*
* *

Pintru ochĭ ca murile
Incunjuraĭ pădurile;
Pintru ochĭ ca murea cóptă
Incunjuraĭ pădurea tótă.

*
* *

Dragă mi-ĭ mândruţa 'naltă,
Că-mĭ dă gură peste pórtă,
Dar mândruţa mititea
Se 'ntindea şi n'ajungea.
Rupseĭ gardu pi cólea
Şi mĭ-o dat gură şi ea.

*
* *

Mult mĕ mustră măĭcuţa,
Că mi-ĭ dragă uliţa.
Nu mi-ĭ dragă uliţa,
Că mi-ĭ dragă mândruţa.

*
* *

Ţu, ţu, ţu murguţu meŭ
De-aicea pîn'la Bârgăŭ,

Din Bârgăŭ pîn'la Brașeŭ.
Din Brașeŭ pîn'la Turda,
Din Turda pîn'la mândra.
Murgu-ĭ sur și pantanog,
Priponit în bosiioc.
Murgu paște și rînchéză,
Mândra dórme și viséză.
Mândruța când sĕ stîrnește,
Cu perina să sfădește:
Tu perină mincinósă,
Mĭ-aĭ băgat o bólă 'n ósĕ.

*
* *

In cea verde grădinuță
Șade-o dalbă copiliță.
Pe vatră de calapĕr
Sub tufă de rujmalin.
Da ea șéde adormită
Și în verde-ĭ învelită.
Io am prins a o 'ntreba:
Fată eștĭ, nevastă eștĭ?
— Nicĭ îs fată, nicĭ nevastă.
Făr' îs flóre di pe mare,
Cin'mĕ vede de dor móre.

*
* *

Hop leliță, lelișóră.
Ochiĭ tĕĭ mĕ bagă bólă,
Sprîncenile mĕ omóră.
Mândră sprîncene pe sus,
Sufletu badi l-aĭ pus:

Mândra, sprîncene pe jos,
Sufletu badiĭ l'aĭ scos;
Mândră, trupu tĕŭ de florĭ
N'o să-l uĭt, pînă ce mor.

*
* *

Floricică di la munte,
Bătută de vînturĭ multe,
Cobóră-te 'n jos la ţară,
Să te bat' on vînt de vară,
Şi doru badiĭ de-asară.

*
* *

Frunzuliţă rară 'n perĭ,
Ochişîcă unde merĭ?
Că ĭo-am pus ochiĭ pe tine,
De nu te ĭaŭ, să n'ajung bine;
Să bat ca câniĭ la oĭ,
De nu te-oĭŭ duce la noĭ;
De nu te oĭŭ lua de mână,
Să bat ca câniĭ la stână.
Să fiĭ noră mamiĭ mele
Şi mie dulce muere,
Să fiĭ noră mamiĭ 'n casă
Şi mie dulce borésă.

*
* *

Stăjĕrel, frunză rotundă,
Păsĕrile 'n tine cântă,
Ies mândrile de le-ascultă.

D'o ĭeşît şî mândra mea
Să-şĭ asculte pasĕrea,
Cum ĭĭ cântă patimă.

*
* *

Codrule, frunză rotundă,
Slobodî-mĭ o ţîr de umbră,
Să şĕd şi ĭo cu-a mea mândră!
— Umbră nu ţ-oĭŭ slobodî,
Că ţî-ĭ mândra tinerea
Şî-ĭ cădea 'n păcat cu ea
Şî mĭ-a pica frunza mea.

*
* *

Câte florĭ îs pe pămînt,
Tóte trag la jurămînt
Numa flórea sóreluĭ
Şede 'n pórta raĭuluĭ
Şi sĕ rógă tatăluĭ,
Să-' facă loc sufletuluĭ.

*
* *

Mândruţă, guriţă dulce,
Cum te-oĭŭ lăsa şî m'oĭŭ duce,
Şî m'oiŭ duce 'n ţĕrĭ strĕine,
Unde nu cunosc pe nime
Numa frunza şî ĭarba,
Că-ĭ piste tótă lumea!

*
* *

Frunză verde di pe vie,
Copiliţă Nastasie,

Bună maică aĭ avut,
Că cinașă te-o făcut.
La trupșor ca cânepa,
La obraz ca hârtia;
Două mere roșiele,
De sĕ vĕd ficiorii în ele.
Ca fetele'n oglindele.

*
* *

Lelea seceră la grîŭ,
Năfrămuța-ĭ arde'n brîŭ.
Lelea seceră secară,
Năframa-ĭ arde cu pară.
Lelea seceră odos,
Năframa-ĭ arde pe dos.

*
* *

Morĭ mândră, să mor și eŭ,
Să ne 'nchidă 'n copîrșeŭ,
Să ne 'ngrópe 'n grădinuță
Cu capu la scânteuțe,
Să ne 'ngrópe 'ntr'un mormînt
Să nu ne fie urît.

*
* *

Puișor di la pădure,
Du-te la mândra și-ĭ spune,
Să nu se pórte-așa bine,
Că mĕ omóră cu zile.

Câtu-ĭ țara unguréscă
Nu-ĭ ca fata românéscă,
Ea cu brîŭ roșu se 'ncinge
Și cu dragostea te'nvinge.

*
* *

Desfă coĭtă ce-aĭ făcut,
Că nu maĭ pocĭŭ de urît.
—Nu ț-am făcut să-țĭ desfac,
Că ț-am făcut că-mĭ eștĭ drag.

*
* *

P'ingă Mureș, p'ingă Tisă,
Mere mândruța deștinsă,
Tot prin ĭarbă pînă'n brîŭ,
Murguțu țiind de frîŭ.
Murgu paște șî rînchéză,
Mândra dórme și viséză.
—Gâcĭ, bade, ce am visat!
Năfrămuța ta cea nóuă,
Am visat'o ruptă'n douĕ.
—Mințĭ tu mândră, mințĭ cățea,
Nu--ĭ ruptă năframa mea,
Că-ĭ ruptă inima ta.
Că te temĭ, că te-oĭŭ lăsa,
Dar de aĭa nu-ĭ scăpa,
N'um'atât oĭŭ zăbovi,
Până murgu oĭŭ potcovi,
Ș-oiŭ pune picioru'n scară
Ș-oĭŭ trece'n strĕină țară.

Num'on deget mĭ-oĭŭîntinde,
Cincĭ și șese mĭ-oĭŭ cuprinde.
De n'or fi mândră ca tine.
Las să fie a mea rușine..

*
* *

Mândră ochiĭ teĭ ceĭ murgĭ,
Di pe uliță m'aducĭ,
In casă la voĭ mĕ ducĭ,
Și 'n pat cu tine mĕ culcĭ.
Mândră ochiĭ tĕĭ ceĭ dragĭ.
Di pe uliță mĕ tragĭ
Și 'n casă la voĭ mĕ bagĭ.

*
* *

Haĭ mândră să ne iubim,
C'amîndoĭ ne potrivim:
Și la ochĭ și la făptură
Ca doĭ porumbeĭ la gură;
Și la ochĭ și la sprîncene
Ca doĭ peunașĭ la pene.

*
* *

Am avut o mândră dragă,
Ș-am lăsat-o să maĭ créscă,
Minte 'n cap să dobîndéscă.
Ea s'o pus s'o măritat
Și de știre nu mĭ-o dat,
Că și ĭo o-aș fi luat.
Macar n'am fost de 'nsurat,

Nicĭ mândra de măritat.
Ea s-o pus s-o măritat
Di la noĭ a treĭa casă.
Când o vĕd diminéța,
Mi sĕ scurtă viéța;
Când o vĕd la joc gătată,
Pin inimă mă săgétă.
Ies afară, vĕdu-o,
Intr'un casă, audu-o,
Maĭca-mĭ pune de mâncare,
Tot mânânc și maĭ rĕmâne.
Măĭcuța mĕ vede bine,
Că mi-ĭ dor de óre-cine.
Maĭca mea din graĭŭ grăĭa:
— Mânâncă, fiuțu maĭciĭ,
Tu ca aĭa-ĭ maĭ găsi.
— Maĭcă, măĭculuța mea,
Câte stele sînt pe cer
Nice una nu-ĭ ca una,
Că una-ĭ maĭ luminósă,
Mândra mea-o fost maĭ frumósă

*
* *

Haĭ, Măriucă, 'n sus la luncă,
Să-țĭ taĭŭ răștitor și furcă.
La mijlocu lunciĭ
Să-mĭ daĭ plata furciĭ;
La mijlocu codruluĭ
Plata răștitoruluĭ.

De pe fus pe răștitor,
De nu-mĭ daĭ tu gură mor.

*
* *

Mult mĕ mustră fetile,
Că mi-s dragĭ nevestile.
Póte ști cine-ĭ cu minte,
Că mie nu mi-s urîte ;
Póte ști cine mĕ vede,
Că mie nu mi-ĭ de fete
Ca și lupuluĭ de ĭede:
Când le vede pe răzor,
Le apucă de picior
Și le duce pe ogor.

*
* *

Pi la noĭ pin prunișorĭ
Călerușă de ficiorĭ :
Unu mere, altu vine,
Nice unu nu-ĭ ca mine.
Pi la noĭ pin ulicĭóră
Merg voĭniciĭ ca la móră.
Care voĭnic ĭi frumos
Cât ce-ajunge tórnă 'n coș ;
Care voĭnic ĭĭ maĭ hîd,
Cat' s'aștepte după rînd.

*
* *

Pe uliță pin Bistriță
Sĕ preumbl'o copiliță

Cu doĭ puĭ de rață 'n brațĕ.
Mĕ țîpăĭ să ĭaŭ un puĭŭ.
— N'umbla bade, că te spuĭŭ!
— Copiliță nu mĕ spune,
Că ț-oĭŭ da vinars de prune.
— A vini Vinerea mare
Și de puĭ a fi 'ntrebare.
— A vini Vinerea mică
Și de puĭ n'a fi nimică.

*
* *

Poruncit-o mândra mea
Pe doĭ puĭ de turturea,
Să fac zîua ce-oĭŭ putea,
Sara să mĕ duc la ea.
Io 'napoĭ ĭ-am poruncit
Pe doĭ puișorĭ de cuc,
Că ĭo nu pocĭŭ să mĕ duc;
Dinapoĭ îs cu haiduc,
La picióre cu lănțug,
Tot sĕ teme să nu fug.

*
* *

De cât slugă și biriș,
Maĭ bine la oĭ pe-Agriș;
De cât slugă și cătană,
Mai bine la oĭ cu pénă.
Zîua paște oile,
Nóptea bea cu coĭtile;

Zîua paşte sterpile,
Nóptea bea cu fetile.

*
* *

M'aş duce cu mândra 'n lume,
Mĕ tem că mĭ-or pune nume:
Mie grîŭ, mândriĭ tăciune.
M'aş duce cu mândra 'n ţară,
Mĕ tem că mĭ-or pune ĭară :
Mie grîŭ, mândriĭ secară.
Pintru tine, mândr' alésă,
Tare doru tĕŭ m'apasă.
Nicĭ o nópte nu mĕ lasă.
Să mĕ hodinesc acasă:
Că ĭo grijesc uliţa.
Ca cătana porunca.
Tu 'n uliţă,
Io 'n temniţă;
Tu la sóre,
Io 'n prinsóre.
Haĭ mândruţă pi la toţĭ
Cu şurţucu plin de zloţĭ
Şi mĕ scóte, dacă poţĭ.

*
* *

Mândră, când oĭŭ muri eŭ,
Vină la mormîntu meŭ
Şî-mĭ samĕnă siminic,
Că ţ'am fost dulc'-ibovnic;
Şî-mĭ samĕnă măgheran

C'am purtat pușcuț'-on an;
Șĭ-mĭ pune rujă și pénă,
C'am fost vrednică cătană.

*
* *

Mândră, doru di la tine
Ca și sârma cea subțire,
Io o trag și ea nu vine.

*
* *

De-aș trăi cât pĭétra 'n munte,
N'aș ĭubi fată de curte.
De-aș trăi cât pĭétra 'n vale,
N'aș ĭubi o fată mare.
Fata mare sĕ mărită,
Io rămîĭŭ cu irma friptă.

* *
*

Pe drum merg, pe drum mĕ duc,
Bătrînețele m'ajung:
Bătrînețe cu slăbețe,
Neveste cu póle crețe:
Póle crețe ca macu,
Buze moĭ ca bumbacu.

* *
*

Frunză verde măgheran,
Măgheran cu patru creste,
Fostam doftor la neveste:
Pe câte le-am doftorit
Rîs-o și mĭ-o mulțămit,

Dar pe câte le-am lăsat,
Plîns-o și m'o blĕstămat

* *
*

Struţîşor de schinteuţe,
Dulce ţi-ĭ gura mândruţă!
Maĭ dulce n'are cum fi
Că-ĭ ca struguru din viĭ:
Nicĭ dulce, nicĭ amărîe,
Numaĭ cum îmĭ place mie

*
* *

Audĭ mândră, cucu cântă,
Ieșĭ afară de-l ascultă.
De ț-a cânta cucu bine,
Trage nădejde la mine,
De ț-a cânta cucu rĕŭ,
Grijască-te Dumnezĕŭ.

*
* *

Strîgă hîda din zăvoĭ:
Să o ĭaŭ, că mĭ-a da boi,
Lîngă boĭ mĭ-a da și oĭ,
Lînga oĭ mĭ-a da ș-o vacă,
Lîng'o vacă, rît cu ĭarbă.
Nu o ĭaŭ, că nu mi-ĭ dragă.
Rîtu valea l-a mîna,
Boiĭ ursu ĭ-a mânca;
Oile le-om duce 'n munte
Numaĭ peile le-om-aduce;

S-apoĭ tóte-or mere-așa.
Io cu hîd'-oĭŭ rĕmânea.

*
* *

—La oĭ, la oĭ, măĭ ciobane,
Nu pin sat pe la vădane,
Că oile-țĭ mor de fóme.
La oĭ, la oĭ, măĭ băĭete,
Nu la fete su perete,
Că oile-țĭ pĭer de sete.
—Macar lupiĭ le mănânce,
Io la ele nu m'oĭŭ duce,
Că mândrele-aŭ gură dulce.

*
* *

Câțĭ voĭnicĭ de sama mea,
Toțĭ la Muldua trecea;
Câțĭ voĭnicĭ de-a mea măsură,
Toțĭ la Muldua trecură:
Numa ĭo, un ticăit,
M'am dus și ĭar am vinit,
Numa ĭo 'n sat am rĕmas,
Să fac fetelor nĕcaz.

*
* *

Când porniĭ la Italia.
Mĕ băgaĭ pi la mândra,
Dădu-ĭ bună ziua 'n casă,
Ea punea pita pe masă.
Lîngă pită carne friptă.

Lîngă carne dóuĕ cane:
Una cu vin pipărat,
Nu-l pot bea de supărat;
Una cu vin îndulcit,
Nu-l pot bea de nĕcăjit.

*
* *

Măĭ bădiță, când ti-ĭ duce,
Ițĭ colopu și-țĭ fă cruce,
Și-țĭ fă cruce pin ocol,
Să-ĭ fie maĭcă-ta dor;
Și-țĭ fă cruce pin grădină,
Să-ĭ fie maică-ta milă.

*
* *

Când îĭ frunza 'n doĭ banĭ micĭ,
Plinu-ĭ codru de voinicĭ,
La tot fagu câte cincĭ.
La fagu d'ingă cărare
Zace-on voĭnic de lîngóre
Cu drăguța la picióre.
Ia din graĭŭ aș'o grăit:
—Orĭ tu morĭ, orĭ tu te scólă,
Că mĭ-am urît zîlile,
Mutându-țĭ perinile:
Di la umbră după sóre,
Di la cap pîn' la picióre.
—Io atuncea m-oĭŭ scula
Când tu mie mi-ĭ aduce,
Mure négre din pădure,

Sloiŭ de ghiață din Dunăre.
— Mure negre-s ochiĭ tĕĭ,
Sloiŭ de ghiață-s buzile.
— Io atuncea m'oiŭ scula,
Când a creşte grîŭ 'n tindă
Ş'a lovi cu spicu în grindă;
Când a creşte grîŭ 'n casă
S'a păli cu spicu 'n masă.

*
* *

— Drăguța mea floricea,
Draga mea ibovnicea.
Scólă-te nu maĭ zăcea.
Purtându-ţĭ perinile
Di la umbră, di la sóre,
Uscu-mĕ ĭo pe picióre.
Orĭ tu morĭ, orĭ tu te scólă,
Orĭ îmĭ dă şi mie bólă.
Da ĭ-o atuncea m'oiŭ scula,
Când tu mie mi-ĭ aduce
Mure négră din pădure,
Sloiŭ de ghiaţă din Dunăre,
Şi apă rece din mare
Ş'apoĭ atuncĭ m'oiŭ sculare.

*
* *

Şeḑut'o, dómne şeḑut
Un ficior c'o fată mare,—
Da şeḑare de mirare.
Când o fost la cununie

Măicuța ficĭoruluĭ
Nicĭ de cum nu ĭ-o lăsat.
Și eĭ rĕŭ s'o supărat
Și de mână s'o luat
Ș'amêndoĭ s'o și 'necat.
Măĭcuța ficĭoruluĭ
Nicĭ așa nu ĭ-o voit
Ș'acolo ĭ-o despărțit.
De acolo dacă ĭ-o scos
Pe ficĭor l'o îngropat
L'o 'ngropat în țintirim.
Pe fată din jos de drum.
Din fată o ĭeșit rug,
Din ficĭor un trandafir.
Rugu pe pămênt s'o 'ntins
Trandafiru l'o cuprins.
Măĭcuța ficĭoruluĭ
Nicĭ așa nu ĭ-o voit
De acolo ĭ-o despărțit;
O luat secera 'n mână
Ș'o tăiat rugu din tină,
Macar n'o fost nicĭ o tină.
Făr' o fost rea la inimă.
Trandafiru-aș'o grăit:
De cât maĭcă m'aĭ făcut
Maĭ bine m'aĭ fi pĭerdut,
Lîng'o margine de baltă.
Milu ca să mĕ mîlescă,
Apa să mĕ limpeḑéscă;
Lîng'o margine de rît,
Să nu-țĭ fiŭ așa urît.

*
* *

Pîn eram la maĭca fată
Eram rujă dupĕ masă,
Trandafir verde 'n feréstă.
Dar de când m'am măritat
Io sunt rujă după uşă,
Trandafir verde 'n cenuşă.

*
* *

Copilă din doĭ părinţĭ,
La ce foc te maĭ mărițĭ ! ?
Măritatu-ĭ lucru greŭ
Dacă-l facĭ îţĭ pare rĕŭ,
Măritatu-ĭ num'odată,
Pînă-ĭ lumea nu eştĭ fată.

*
* *

Mulţumescu-ţĭ ţie, dómne,
Că de când m'am măritat,
Tot bine m'aĭ cumpĕtat,
Nicĭ m'o nins, nicĭ m'o plouat,
Că-s copilă tinerea,
Lucră alţiĭ 'n sama mea.

*
* *

Câte păsărele 'n rît
Tóte 'mĭ zic să mĕ mărit.
Numaĭ una di pe laz,
Aĭa-o zîs să mĕ maĭ las,
Că m'oĭŭ hrăni de nĕcaz.

*
* *

Bărbatu meŭ nu-ĭ bărbat,
Că-ĭ albină din stupină
Şi mĕr roşu din grădină,
Că de când m'am măritat,
Nicĭ o palmă nu mĭ-o dat
Ci 'n gură m'o sărutat.

*
* *

Cărăruşe pintre perĭ,
Măĭ Ióne unde merĭ?
—Lasă-mĕ nu mĕ 'ntreba,
Că mĕ duc la mândruţa.
Îĭ duc pere 'n năfrămuţă,
Că mĭ-o fost dulce drăguţă,
Iĭ duc pere, îĭ duc mere,
Că mi-o fost dulce muĭere.

*
* *

Cântaţĭ fete şi horiţĭ,
Pînă sînteţĭ la părinţĭ,
Că dacă v-iţĭ mărita,
Aţĭ cânta, nu-ţĭ cuteza:
In casă pintru sócra,
In tindă pintru socru
Ş-afară pintru mutu.

*
* *

Măĭ bărbate, bărbătuţ,
Lasă-mĕ să-mĭ ţin drăguţ,
Că drăguţ de mi-oĭ ţinea

Scârbă 'n casă n'om avea.
Să puĭ oglinda pe masă,
Să vĕd bine 'mĭ stă nevastă;
S'aștern masa și patu
Și să mĕ ĭubesc cu altu.

*
* *

Cine-șĭ teme nevasta
Facă gard p'ingă dînsa,
Că și ĭo mi-o-am temut,
Ș-am plătit și mĭ-o făcut.
Num'o ușă mĭ-am lăsat
Ș'ahaĭa-ĭ de sărutat.

*
* *

—Nevastă, bărbatu-țĭ vine.
—Las să vie, dracu-l știe,
Tălharii calea ĭ-o țîe,
Hoherii fie-ĭ soție,
Că de mâncat ĭ-am gătat,
Pere moĭ, pere săóse:
Dacă-ĭ inimă rînzósă,
Bagă vină, că-s grețóse.
—Nevastă, drăguțu-țĭ vine,
—Las să vie, doru-l știe,
Măgheran calea ĭ-o țîe,
Bosiĭoc fie-ĭ soție,
Că de mâncat ĭ-am gătat.
Căpățînă din grădină,
C'o dărabă de slănină,

Și c'o ólă de smîntînă:
Dacă-ĭ inima creștină,
Numaĭ bagă nicĭ o vină

*
* *

Haĭ Ilénă, la poĭană.
Ilénă, Ilénă, [1]
S'aducem o buruĭană.
Buruĭana maculuĭ.
De durerea capuluĭ.
Să o dăm bărbatuluĭ,
Să se ducă draculuĭ.

*
* *

—Cântă, cântă ceteruică,
Merĭ acasă nevestuică.
Că ți-ĭ bitég bărbatu.
—Las să móră la dracu,
C'am o óĭe ș-on berbece,
Cu córnile l-oĭŭ petrece
Și cu carnea haĭ maĭ multă
Oĭŭ face uspĕțŭ și nuntă.

*
* *

Nevasta, care-ĭ frumósă,
Slobodu-ĭ să sĕ ĭubéscă
Și cu mine, și cu tine,
Numa să nu știe nime ;

---

[1]) Se repetă la fie-care vers

Și cu mine și cu altu
Dar să nu știe bărbatu.
Da nevasta, care-ĭ hîdă,
Nu-ĭ slobod nice să rîdă.
Nevasta, care-ĭ cu dracu
Ea cu cârpa-șĭ légă capu
Ca să o crédă bărbatu.

*
* *

Cólea primăverile
Cântă păsărelile
Iesu-mĭ plugurelile.
Bărbați-s cu plugurile,
Nevestile bat crîjmile.
Da când îi cólea sara,
Intră plugurile 'n sat,
Nevestile zac în pat,
Tóte cu capu legat.
Când acasă ș-o ajuns
Bărbatu din graĭŭ grăi:
—Nevastă, nevasta mea,
Sînătósă te-am lăsat
Șî bitégă te-am aflat.
Nu știŭ boiĭ desjuga-oĭŭ,
Orĭ la popa d'alerga-oĭŭ.
— Măĭ bărbate, fĕtu meŭ,
Lasă boiĭ la lupiĭ
Șî pe popa la dracu.

Şi te du la nănaşu
Şi chiamă pe nănaşa.
Că ea-mĭ şti bine tréba,
Că pune loĭtrea la pod,
Ia puĭca d'ingă cocoş
Şi mĭ-o ciupĕră de pene,
Şi mĭ-o trage 'ntr'o frigare,
Şi mĭ-o présără cu sare
Şi-mĭ taĭe-o strujé de pită,
Cât de lungă, cât de lată,
Să'mbucc bitéga odată.
Măĭ bărbate, fĕtu meŭ,
Du-te tu la făgădăŭ
Şi-mĭ ad'o cupă de vin
Fie feria deplin:
Adă-mĭ tu un ceteraş
Şi-mĭ trage masa la pat,
Să-mĭ zîcă zîcălile,
Să-mĭ trécă durerile.

*
* *

Vină, bade Joĭ la noĭ.
Că s'o dus mutu la oĭ.
Cum îĭ mutu modoroĭŭ,
El s'o 'nturnat înapoĭ.
Ia uĭtă-te tu nevastă.
Ia pe dracu la feréstă.
— Las bărbate, fĕtu meŭ,
Că la dracu-oĭŭ eşi eŭ. —
Du-te drace, du-te drace,

Colo 'n fundu grădinii.
Unde-s mai deşi călinii.
Că io la tine-oiŭ vini.

*
* *

— Măi nevastă cu chindeŭ.
Vai hîd îi bărbatu tĕŭ!
— Da io vĕd bine că-i hîd.
Nu mĕ pot băga 'n pămînt.
Frunză verde, carambie.
Nu mĕ pot băga de vie.

*
* *

Măi nevastă cu chindeŭ,
Cum o duci cu voina tĕŭ?
Io o duc destul de greŭ,
Şti-mĕ singur Dumnezĕŭ.
El se duce sara 'n sat.
Io-l îmbii cu de mâncat.
Io îi pun cina pe masă.
El mĕ sudue pin casă.
I-aştern patu, să se culce.
El mĕ sudue de cruce.

*
* *

Cu bărbatu, care-i câne,
Nu gândi că-i trăi bine.
Cu bărbatu beutor,
Nu-i mînca pită 'n cuptor,

Fără mămăligă 'n ólă,
Ş'ahaĭa-ĭ mânca-o gólă.

*
* *

— Nevastă, frumósă eştĭ,
Cu bărbatu cum trăieştĭ?
— Cu bărbatu ca cu dracu,
Că ş-asară mĭ-o spart capu.

*
* *

Fostam fată de bogat
Şi m'o dat dup'on sărac...
Fómea draculuĭ ce-o trag!
Da de fóme ar fi ce-ar fi,
Dacă nu m'ar chilăvi.
Săriĭ gardu, vĕdu-l ars
Pin urzîcĭ,
In patru brîncĭ,
Pin susaĭ
De-abea scăpaĭ
Cincĭ şi şasĕ căpătaĭ.

*
* *

Mĕ duseĭ asară 'n sat,
La nevasta cu bărbat.
El din sat când-o vinit,
Ea-l îmbie cu de cină,
El o întrébă de lumină..
Io-l întreb de sânĕtate
El îmĭ dă cu bota 'n spate.

Io-l întreb de sânĕtos,
El cată paru de gros.
Nu știŭ par o fost orĭ pumn,
Că din spate mĭ-o dat fum.

*
* *

Pînă eram tinerel
Io mâncam carne de mĭel,
Da de când m'am însurat,
Nevasta mie mĭ-o dat,
Laptele nestrăcurat,
Mămăliga necernută,
Na mânâncă cât de multă!

*
* *

Pînă eram ne'nsurat
Purtam murgu ne'nvĕțat
Și băltag înferecat.
Dar de când mĕ însuraĭ,
Dĕduĭ murgu pe mălaĭŭ,
Băltagu pe lapte dulce :
Să țîn tónta, f.... 'n cruce.

*
* *

Vaĭ de mine, ce ĭubiĭ!
Văduvă cu treĭ copiĭ.
Mĕ duc sara s'o ĭubesc,
Copiĭ mĕ zăhăesc.
Unu zice: dă-mĭ mălaĭŭ,

Altu: dă-mĭ cuţît să-mĭ taĭŭ;
Unu zice: du-m'afară,
Hălalalt : adă-mĕ ĭară.

*
* *

Focu te ardă de lume,
Dacă nu mĭ-aĭ putut spune,
La ce masă mi-ĭ maĭ pune:
La masă de lemn de brad,
Să trăesc tot cu bănat;
La masă de lemn de teĭŭ,
Supĕrătĕ-s pînă peĭŭ;
La masă de lemn de rug,
Să trăesc cu dor maĭ mult.
Floricică di pe rît,
Io frumósă, badea hîd,
Cum om mânca dintr'on blid?
Lasă, lasă, bade, lasă,
C'a eşi şi lucru 'n câmp,
Ş-om lua postata lată,
Din lacrămĭ om face baltă;
Şî om scóte-o la răzor,
Din lacrămĭ a fi isvor.
Dómne sparge blidu'n fund,
Să scap de urît curund.
Da blidu-ĭ de cusutor,
Nu se sparge pînă mor.

*
* *

Face-aş voĭe bună 'n casă,
Da inima nu mĕ lasă,

Nicĭ aicea, nicĭ acasă,
Că urîtu-mĭ zace 'n pat,
Și mĕ mînă la potică,
Să-ĭ aduc lécurĭ de frică.
Lécurile-s căntărite,
Și-aștéptă cu banĭ plătite.
Pe nimica de le-ar da,
Pe urît cin'le-ar strica?!

*
* *

Rele-s maĭcă bólile,
Da maĭ rĕŭ e urîtu.
Din bóle maĭca mĕ scóte,
Di la urît nu mĕ póte.

*
* *

Auḑitam, maĭc',-asară,
Că 'n câșlegĭ îĭ târg de țară,
Ce cumperĭ nu poțĭ da ĭară.
Io mĭ-am cumpĕrat urît,
Nu pociŭ mere 'n tîrg să-l vînd.

*
* *

Maĭcă măĭculuța mea,
De ț-o fost dragă lumea,
La urît nu mĕ îndemna;
De ț-o fost drag a trăi,
La urît nu mĕ sîli.
Urîtu mĕ duce 'n lume,
Dragostea capu mi-l pune.

*
* *

Cine 'ndémnă la urît,
N'aĭbă ţărnă pe mormînt,
Nice hodină 'n pămînt.
Cine 'ndémnă la nĕcaz,
Naĭbă pînză pe obraz,
Nicĭ ţărînă pe sălaş.

*
* *

Ardă-l focu măritat,
Ce cu drag l-am aşteptat,
Şi curînd m'am săturat.
Ies afară, lemne nu-s,
Intru 'n casă, focu-ĭ stins,
Vin în casă, nu-ĭ fărină......
O amar şî de-a mea cină !

*
* *

Fost-am dómne, când am fost,
Fost-am tînĕr şî frumos,
D'amu-s bătrîn şi bărbos.
Fost-am tînĕr ca berea
Da m'o bătrinit muĭerea,
Fost-am tînĕr ca vinarsu,
Da m'o bătrînit nĕcazu.

*
* *

Uĭ-te maĭcă urîtu,
Cum îmĭ pórtă inelu,
Inelu şî năframa
Gândeşte că m'a lua.

De-aş şti maĭcă că mi-ĭ da,
Mintenaş m'aş spînzura
De vîrvu sovîrvuluĭ
In mijlocu tîrguluĭ,
Să se mire şi tîrgu,
Ce mĭ-o făcut urîtu:
Să se mire şi ţara,
Ce mĭ-o făcut dragostea.

*
* *

Necazu, care-l duc eŭ,
Nu mi-ĭ dat de Dumnezĕŭ,
Că-ĭ făcut din capu meŭ.
Io mi-l fac şî ĭo mi-l trag
Nimăruĭ vină nu-ĭ bag.

*
* *

Urîtu, unde sĕ pune,
Nu maĭ face traĭurĭ bune,
Urîtu, unde se lasă,
Nu maĭ face traĭŭ în casă.

*
* *

Urîtu de urîcios,
El mĕ 'ntrébă unde-am fost.
Urîtu de prefăcut,
El mĕ face să-l sărut.
Puĭŭ năframa pe obraz,
Sărutu-l cu mult nĕcaz.

*
* *

Urîtu de urîcios,
El mě 'ntrébă unde-am fost.
El nu vede cu ochiĭ,
Unde umblă ómeniĭ,
Care n'aŭ cu ce trăi.
El nu vede cu săriţiĭ,
Unde umblă năcăjîţiĭ.
De urît mě duc la tîrg,
Nicĭ să cumpěr, nicĭ să vînd;
De urît mě duc de-acasă,
Că ĭo n'am gazdă alésă.

*
* *

— Frunză verde de sălcuţă,
Supěrată eştĭ mândruţă?
— Supěrat', bade drăguţă,
Că de când m'am măritat,
Nicĭ-o cină n'am cinat,
Nicĭ o cină cu lumină,
Nicĭ un prânz cu voĭe bună,
C'am un câne de bărbat,
Tótă ziua şede 'n sat.
Vine sara suflă greŭ,
La mine se uĭtă rěŭ.

*
* *

Lasă-mě, maĭcă, să dorm,
Că nu mi-ĭ da dup'on domn.
Că mi-ĭ da dup'on bătrîn,
Mere ziua strînge fîn,

Sara vine horcotind,
Io mĕ daŭ să-ĭ puĭŭ de cină,
El mĕ sudŭe de lumină.
Io îĭ pun cina pe masă,
El mĕ sudue pin casă;
I-aștern patu să se culce,
El mĕ sudue de cruce.

*
* *

— Oltule, câne turbat,
Ce viĭ mare, turburat?
Dór te-o nins, dór te-o ploat,
De-aducĭ lemne și butucĭ
Și capete de caĭ murgĭ?
— Nicĭ m'o nins, nicĭ m'o ploat,
La recĭ isvór'a le mele,
S-o rădicat taberĭ grele.
— Oltule, Oltuțule
Sĕcaț-ar isvórele!

*
* *

— Ce te leginĭ codrule.
Și cu vînt și fără vînt
Cu cetina la pămînt?
— Da cum nu m'oĭŭ, legăna,
Că 'nainte mĭ-o ĭeșit:
Treĭ voinicĭ cu treĭ topórĕ,
Pe mine să mĕ omóră;
Să mĕ tae'n treĭ fărtaĭe,

Să mĕ'ncarce pe treĭ carĕ,
Să mĕ ducă'n jos la ţară,
Să mĕ facă temnicióră?
Temnicióră robilor,
Bucurie domnilor.

*
* *

Luaţĭ samă ómenĭ bunĭ,
Ce v'oiŭ spune nu-s minciunĭ:
Unde-ţĭ videa blestemaţĭ,
Nicĭ să beţĭ, nicĭ să mâncaţĭ,
Nicĭ pe drum nu vĕ luaţĭ,
Că vĕ'nşală din cuvinte
Pe cum nu-ţĭ aducĭ aminte.
Din ĭosag şi din moşie
Am căzut la grea robie.
Din moşie, din iosag,
Am căzut la greŭ celşag.
Frunză verde de sĕcară,
Grea-ĭ robia şi amară:
Când acolo mĕ băgară,
Nu ştiam zîuă-ĭ orĭ sară:
Când de-acolo mĕ scotea.
Pin ocol mĕ şpaţirea,
Nu puteam lumea videa.
C'aşa mĕ grijea de tare
Ca pe-o bunătate mare.

II

CHIUITURI SAU STRIGATURI

F..... morţiĭ, drum bătut.
Mulţĭ voĭnicĭ aĭ petrecut ;
Piste v'o douĕ treĭ zile
Mi-ĭ petrece şi pe mine,
Mi-ĭ petrece în ţĕrĭ strĕine.

*
* *

Vaĭ de mine sara vine,
Şi n'am vorovit cu nime ;
Vaĭ de mine sara trece
Şi n'am cu cine-mĭ petrece.

*
* *

Vaĭ de mine ĭară-ĭ sară
Şi m'a bate maĭca ĭară,
Că ş-asară m'o bătut
C'am şedut cu badea mult.

*
* *

Zis-o mama, că m'a da,
După hăl cu cetera :
El a zice, ĭ-oĭŭ juca.

*
* *

U. ĭu, ĭu.
Bunu-ĭ puĭu ;
Da-ĭ maĭ bună găina.
C'o făcut-o vecina.

*
* *

Vaĭ de mine cum nu pocĭŭ,
Să mĕ duc în târg la Moci,
Să mĕ bag între cojóce,
S'aleg mândriĭ care-ĭ place
Cu doue, cu treĭ patace,

*
* *

Rumpe ruja până-ĭ verde,
Pune-o 'n clop, că ţi se şede,
Rumpe ruja până-ĭ plină,
Pune-o 'n clop, că îţĭ stă bine.

*
* *

Hop săraca mândra mea,
De mâncat îmĭ aducea,
Lapte acru 'ntr'o mărgea,
Mâncam şi maĭ rĕmânea.

*
* *

De s'ar lua numa dragĭ,
N'ar maĭ fi frunză pe fagĭ,
Dar se ĭaŭ şi hi urîţĭ,
Cu atîta-s fagiĭ 'nfrunziţĭ.

*
* *

Măĭ bădiță, chică créță,
Scóte boiĭ din fînațe
Și-ĭ mână la iarbă verde
Și vină sara la fete.

*
* *

Cine dracu o vĕḑut,
Pădure cu treĭ cărărĭ;
Pădurice c'o cărare,
Om tînăr cu supĕrare ?
Hop nănașă drăgălașă,
Fă-mĭ cămașă de fuĭor,
Că mi-ĭ voĭa să mĕ'nsor !
Da m-oĭŭ însura la tómnă,
Ț-oĭŭ aduce fin'o dómnă.

*
* *

Măĭ băĭete, băĭețele,
Lasă-te de făcut réle,
Că-ĭ muri'n grumazĭ cu ele.
Și lasă-te de furat
Că o să morĭ spînzurat.

*
* *

U, ĭu, ĭu, ș-aș bea rachiŭ
Ș-aș mînca pită de grîŭ,
Ș-aș durmi pîn'aș muri
Și nimica nu mĭ-ar fi

*
* *

Sărac îs și n'am nimică,
Făr'o móră într'o răchită,
Și-mĭ cură fărina'n tindă.
Bate vîntu și mĭ-o strică
Și ĭar rĕmîn la nimică.

***

De popa și de birăŭ
Nime nu maĭ zîce rĕŭ,
Da de mândra și de mine
Nime nu maĭ zîce bine.

***

Halo tri, de tri orĭ tri,
Mărióră, ochĭ căpriĭ,
Nu căta la doĭ la tri.
Cată-mĭ mie și ĭo ție,
Dóră noĭ nĭ-om fi soție.

***

Slobodi-mĕ mândră'n casă,
C'afară plóuă de varsă.
Slobodi-mĕ mândră'n şură
C'afară plóuă de cură.

***

Rĕŭ mĕ dóre inima,
Pintru mândra săraca,
Rĕŭ mĕ dóre sufletu,
Pintru badea săracu.

***

Frunză verde treĭ zmîncele,
Dă-mĭ o ţîr de gură lele ;
De ţi-ĭ greŭ dă-mĭ pin mărgele.

*
* *

Frunză verde treĭ zmîncele
Haĭ la uşă dragă lele,
Ţ-aduc cerceĭ şî mărgéle.

*
* *

Floricică di pe rît.
Nu gândi, că te-am urît,
C'am pus gând să te urĕsc,
Nicĭ ca tine nu găsesc.

*
* *

Asară juraĭ la cruce.
Că la mândra nu m'oĭŭ duce.
Crucea 'n dóuĕ rumpe-oĭŭ
La mândruţa duce-m-oĭŭ.

*
* *

Tună, dómne, taleriĭ !
Eĭ m'o 'nvĕţat a ĭubi,
Şî şurtu cu floricele
M'o 'nvĕţat a face réle.

*
* *

Hop sĕracu şurţu meu.
Cum se uită la birăŭ,
Birăiţi-ĭ pare rĕŭ !

*
* *

Pînă eram cu drăguţă,
Imĭ părea nóptea micuţă,
Dar de când drăguţă n'am
Pare-mĭ nóptea cât un an.

*
* *

Năfrămuţă cu ciucurĭ,
Io te joc, tu te scuturĭ ;
Năfrămuţă 'nciucurată,
Nu fi, mândră, supĕrată.

*
* *

Pintru ochĭ şi pintru gură,
Trag nĕcaz piste mĕsură.
Ochiĭ şi sprîncenile
Fac tóte pricinile.

*
* *

Părăuţ cu apă rece,
Dare-ar Dumnezĕŭ să sece,
Să rămîe numaĭ tina,
Să mĕ ĭubesc cu vecina.

*
* *

Trandafir, trandafiraş,
Bună-ĭ ĭarba la nimaş,
Bună-ĭ, bună, cosi-o-aş,
Pe mândruţa strînge-o-aş.

*
* *

Vaĭ de mine sînt pĭerit,
Că cu mândra-s îngrădit,
Fără parĭ, fără nuele,
Numaĭ cu cuvinte grele.

*
* *

De-aicea pîn' la mândra
Scurtă mĭ-o părut calea,
Da di la mândra 'napoĭ
Mĭ-o părut un an și doĭ.

*
* *

Ne-am iubi nu ne putem,
Ne-am lăsa, nu ne'ndurăm.

*
* *

Haĭda mândră'n sus la bradĭ,
Să te'ntreb ce-aĭ lucrat azĭ,
Dat-aĭ gură la doĭ frațĭ ?
Haĭda mândră'n sus la perĭ,
Să te'ntreb ce-aĭ lucrat erĭ,
Dat-aĭ gură la doĭ verĭ ?

*
* *

Frunză verde, rujă, mure,
Dragă mi-ĭ crișma'n pădure,
Beuĭ vin și mâncaĭ mure.

*
* *

Bosîioc de pe cetate,
Scrie-mĭ tu mândruță carte.
Imĭ scrie ochiĭ și gura,
Sprincenile și făptura.

*
* *

Chĭuĭe, chĭuĭe, nu striga.
Să rĕsune ulița,
Ulița la mândruța,
Să-mĭ deschidă portița,
Sĕ mĕ ĭubesc cu dînsa.

*
* *

Mândra mea de mândră mare
Nicĭ obiéle'n cizme n'are.
Ea se'ncalță cu hîrtie,
Ca să-mĭ fie dragă mie.

* *
*

Din treĭ drăguțĭ ale mele
Ști dracu la care-oĭŭ mere:
Cea din dél s'o măritat,
Cea din vale m'o lăsat ;
Celeĭ din ulița mare
Cu mine nu i se pare.

*
* *

Cine-ascultă la fereastă,
N'aĭbă parte de nevastă.

Cine-ascultă la ușiță,
N'aĭbă parte de drăguță.

*
* *

Vaĭ de mine, că-s beteag
Și n'am pe nime cu drag,
Să-mĭ pue mâna la cap,
Să mĕ 'ntrebe de ce zac.

*
* *

Sărută-mĕ lele'n gură,
Că ț-oĭŭ da limbă destulă.
Sărută-mĕ lele 'n dințĭ,
De buze să nu mĕ prindĭ.

*
* *

Ce mi-ĭ drag, nu mi-ĭ urît,
De-ar fi orĭ cât de hulit.
Ce mi-ĭ urît nu mi-ĭ drag,
De-ar fi cât de lăudat.

*
* *

Mândră, ochiĭ tĕĭ din cap
Nu-s făcuțĭ a găzdușag,
Că-s făcuțĭ a curvușag.

*
* *

Bine-ĭ stă leliĭ gătată
Cu haĭne nóuĕ din șatră:

De-ar fi făcute de ea
Şi maĭ bine ĭ-ar şĕdea.

*
* *

Strînge, bade, pe lelea,
N'aştepta să-ţĭ zîcă ea!
Ea ar zice, i ruşine,
Dac'o strîngĭ, îĭ pare bine.

*
* *

Dragă mi-ĭ fata săracă,
Tótă vara paşte-o vacă;
Da cându-ĭ cólea tómna,
Vaca-ĭ rea şi fata-ĭ grea,
Fata fată, vaca ba.

*
* *

Dragă mi-ĭ fata săracă,
Tot cu mâna eĭ sĕ 'mbracă.
Da fata găzdaculuĭ
Dă-o 'n mâna draculuĭ:
Şîrile di piste cot
Cobóră grîu din pod,
Şîrile di piste mână
Is făcute pe slănină.

*
* *

Arḑă-te focu de mândră,
Tot cu ochiĭ la oglindă.

*
* *

Dragă mi-ĭ lelea cu gușă,
Ca tînjala cu cățușĕ.
Io mĕ duc vara la fîn,
Ea cu gușa-mĭ cară vin.
Io mĕ duc vara la sapă,
Ea cu gușa-mĭ cară apă.

*
* *

Ferește, dómne, ferește
De tînjala cu cătușĕ
Și de fata cea cu gușă.
De tînjala cu cătușĭ
Și de fata cea cu gușĭ.
Ferește, dómne ferește.
De juninca hedĭeșă
Și de fata leneșă.

*
* *

Te cunosc lele pe frunte
C'aĭ pus ruminele multe.
Nu știŭ cum dracu le-aĭ pus,
Că pe nas nu-țo ajuns.

*
* *

Zurăesc baniĭ de-argint,
Tóte hîdele-s la rînd.
Zurăesc baniĭ de aramă,
Tóte hîdele-s la samă.

*
* *

Tóte mândrile-s bitege
După ceĭ cu căpenege.
Numaĭ mândra-ĭ sănătósă,
Că i căpenégu-acasă.

*
* *

Sărută-mĕ lele 'n dințĭ,
La buzĕ să nu te 'ntindĭ;
Că buzile-s subțîrele,
Le poțĭ crepa de podele;
Că buzuca cea din sus
Pare că-ĭ un puĭŭ de urs;
Din buzuca cea din jos
Poțĭ face trócă la porcĭ.

*
* *

Măĭ bărbate blăstĕmate,
Cânepă mĭ-aĭ sămĕnat,
Bólă 'n óse mĭ-aĭ băgat.
Da ĭa cósa ș-o cosește,
De bólă mĕ mîntuește.
O cosește cam pe sus
Să maĭ rĕmâe dĭ-on fus,
Ș-o cosește cam pe jos,
Să maĭ rĕmâe de tors.

*
* *

Io la joc, mama la joc,
Mălaĭu-ĭ de Joĭ în foc.

Mama-l bate de cenușă,
Copiiĭ-s de cap la ușă.

*
* *

Hop leliță, lelișóră,
Bună eștĭ de dus la móră,
Cu căruța c'o epșóră.

*
* *

Socrule dă-mĭ fata mie,
C'oĭŭ fi om de omenie:
La móră nu o-oĭŭ mîna,
De n'a mere, n'a mînca;
Desculță nu o-oĭŭ purta,
Că ea singur' a umbla.

*
* *

Haida lele după mine,
Că te-oĭŭ ținea fórte bine :
La móră nu te-oĭŭ mîna,
De nu-ĭ mere, nu-ĭ mînca,
Desculță nu te-oĭŭ purta,
Că tu singură-ĭ umbla.

*
* *

De-ar avea badea la oĭ
Douĕ cățele ca noĭ,
N'ar maĭ da lupĭ între oĭ
Numaĭ dóuĕ-zĕcĭ și doĭ :
De-ar avea badea la ĭede
Douĕ cățele de fete,
N'ar maĭ da lupĭ 'ntre ĭede
Numaĭ dóuĕ-zĕcĭ-și-șepte.

*
* *

U, ĭu, ĭu, fată de fĕt,
Unde-țĭ vĕd capu mĕ 'mbĕt:
Capu mic și ochiĭ marĭ,
Par' că-s niște ochilarĭ.

*
* *

Invîrti-te drob de sare,
Că ĭ-o nu te 'nvîrt maĭ tare;
Invîrti-te drob de lut,
Că ĭo nu te 'nvîrt maĭ mult.

*
* *

Păsăruĭcă, mută-țĭ casa,
C'a vini badea cu cósa:
C'a vini 'ntr'o sară bét
Și-ĭ găsi cuĭbu stricat.

*
* *

Cântă cucu pe fântână,
Tupiluș, fată bătrînă.

Orĭ și cât ti-ĭ tupila.
Tot bătrână ț'or striga.

***

Pe cea cóstă cu tăciunĭ.
Fac fetile rugăciunĭ.
Sîmbăta, Dumineca.
Dór s'or putea mărita.

***

Descununá-mĕ, părinte!
Căcĭ cu cin' m'aĭ cununat?
Cu propténa di la gard,
Cu rușinea di la sat:
Cu propténa garduluĭ.
Cu rușinea satuluĭ.

***

Bate, dómne, popa 'n sat,
Că bătrîn bărbat mĭ-o dat;
Și bătrân și beutor
Și la lucru fără spor.

***

Draga badiĭ buhuhu,
Dragă, dragă, dar nu tu,
Te-aș săruta dar nu-amu.
Te-aș săruta, nu pe tine,
Când am vreme, am pe cine.

***

Mărita-m'așĭ să nu șĕd,
Numaĭ câmpu să nu-l vĕd.
Câmpu să-l vadă bărbatu,
Io s'aștern masa și patu;
Să pun oglinda pe masă,
Să vĕd bine-mĭ stă nevastă.

*
* *

— Mărită-mĕ, mamă dragă!
— Tacĭ la dracu, cĭóră négră!
— Mărită-mĕ, mamă bună!
— Tacĭ la dracu, tu nebună!
— Mărită-mĕ, că-mĭ stă bine!
— Tacĭ la dracu tu rușine!

*
* *

Crișmăriță, céptă négră,
Numaĭ cépța ta mi-e dragă
Și petéua di su barbă.

*
* *

Câte șute, câte mute,
Tóte-s cu barșon pe frunte;
Numa ĭo dacă-s frumósă,
Mĭ-am lăsat barșonu-acasă.

*
* *

Lelea cu șurț de mătasă
S'o uĭtat un ochĭŭ acasă:

Lelea cu șurț de brașon
Ș'o uitat un ochĭŭ în horn.

*
* *

Lelea cu șurț de mătasă,
Ar fi bună preutésă,
Sărăcia nu o lasă.

*
* *

Fetile di la Rîpa
Nu știŭ tórce cânepa,
Făr'o 'ndrugă ca lîna;
Torc fuĭoru, ca picioru
Și urzala, ca tînjala.

*
* *

Nevesteĭ, care se jură,
Dă-ĭ cu palma peste gură,
Să știe de ce se jură.

*
* *

Badea mândru ca un stég,
Lelea ca un moșoĭag.
Badea 'nalt ca un husar,
Lelea pînă'n brăcinar.

*
* *

Asta-ĭ fată de birăŭ,
Cu póle de lipideŭ,

C'on dărab de sac în cap,
Şi gândeşte, că-ĭ bumbac.

*
* *

Fetile di la Polăţ
Iarna cósă la ciurel.
Primăvara-s cu viţel.

*
* *

Tacĭ tu lele, nu chĭui.
Că gura ta-ĭ cu bureţĭ,
Uşa mea di la coteţ.
Gura ta e lepădată,
Uşa mea di la poĭată.

*
* *

Zî, ţîgane de la uşă,
Să mĕ scutur de cenuşă,
Că de când m'am măritat,
Incă nu m'am scuturat.

*
* *

Fă-te, fă-te focule,
Cóce-te mălaĭule,
Fĭerbete curechĭule,
Că de când m'am măritat
Încă nu m'am săturat.

*
* *

Nicĭ odată nu mi-ĭ ciudă,
Ca ţîpând vacile 'n ciurdă.
Nicĭ atuncea nu mĭ-ar fi,
Dacă m'aş putea trezi.

*
* *

Luăĭ hîda din găzdacĭ,
Să-mĭ aducă boĭ şi vacĭ.
Iasă hîda să le mulgă,
Vacile o ĭaŭ la fugă;
Când o vĕd cu capu gol
Vacile fug pin ocol,
Viţĕiĭ numaĭ nu mor.

*
* *

Lelea cu ochĭ mĭerîuţĭ,
Tot în gură s'o săruţĭ,
Da la ea să nu te uĭţĭ,
Că la ea de ti-ĭ uĭta,
Şepte bóle te-or mînca;
Şepte bóle ş-o lingóre
Ş-o pereche de frigurĭ,
Mestecate cu junghiurĭ.

*
* *

Câte fete-s pi la noĭ,
Nu plătesc un baraboĭŭ;
Câte fete se ridică,
Nu plătesc o mămăligă.

*
* *

Vědu-o cu lamp'aprinsă,
Şede cu uşa deschisă
Şi de bade'aştéptă strinsă.

*
* *

Te cunoştĭ lele pe gură,
Că eştĭ mare spălătură:
Te cunoştĭ lele pe paşĭ,
Că eştĭ bună de pripaşĭ.

*
* *

Ce te ţiĭ lele-aşa mare,
Că nu eştĭ ruptă din sóre,
Nicĭ aşa de gazdă mare!?
Io o ştiŭ pe maĭcă-ta.
Era mare stîrnăriţă
La óla cu pisăliţă.

*
* *

De urîtu inuluĭ,
Luăĭ drumu vinuluĭ,
De urîtu cânepiĭ,
Luăĭ drumu uliţiĭ

*
* *

La casa cu şépte féte,
Iesă mîţa pin părete,
Tatăl lor móre de sete;
Pi sub vatră câniĭ latră;

Unde-ĭ locu foculuĭ.
E culcușu porculuĭ.

*
* *

Nu rînjí lele dințiĭ.
Nu știĭ tórce hîrțĭ, cârțiĭ.

*
* *

Mândra mea de mândră mare
Numa o cămașă are.
Ea o spală Sâmbăta
Și o ĭa Dumineca.
Și o uscă pe cuptorĭŭ.
Să-ĭ fie de sărbătorĭ.

*
* *

Asta-ĭ mândra mândrelor,
Țesătórea pînzelor:
Țes 'on cot
Și fuge 'n pod,
Țes 'on lat
Și fuge 'n pat,

*
* *

Unde vedĭ ruda 'ncărcată,
Ia-o, că-ĭ harnică fată:
Unde-ĭ ruda num'așa,
Las-o, că-ĭ fată mișea.

Unde-ĭ ruda numa paru,
Las'o s'o mânce amaru.

*
* *

Ardă-te focu de lele,
Mĭ-aĭ schimbat numile mele,
Şi mĭ-aĭ dat a tale rele.

*
* *

Pînă ce ĭubeam copile
Maĭ era ceva de mine;
Dar de când ĭubesc neveste.
Creşte-mĭ barba fără veste.

*
* *

Pînă eram tinerel,
Tata-mĭ zicea voĭnicel,
Dar de când m'am bătrînit
Tata-mĭ zice-afurisit.

*
* *

Bate vîntu lemnile,
Ruminite-s fetile;
Bate vîntu lemn domnesc
Ruminite-s de sclipesc.
Bate vîntu lemn de câne,
Rumenite le stă bine.

*
* *

Copiliţa, bate-o dómne,
Cum sĕ culcă 'n loc adórme ;

Copilașu lînga ea
Fvce cu dînsa ce vrea.

*
* *

Așa zîc ómeniĭ 'n sat,
Că ĭ-ĭ'oĭŭ fi talpă la ĭad.
Da de ce, dómne, să fiŭ,
Că n'am omorît de viŭ
Nicĭ n'am iubit însurat,
Cu holteĭ nu mi-ĭ păcat.

*
* *

Câte tute, câte mute,
Tóte aŭ drăguțĭ la munte,
Num'a meŭ îĭ dus la plute.

*
* *

Bea, guriță, și maĭ cere,
Las-o la foc neavere ;
De ti-ĭ uita după ea,
Pînă-ĭ lumea nu-ĭ maĭ bea.

*
* *

Pi la noĭ pi su pădure
Merg fetile după mure,
Io mĕ duc să taĭ nuĭele,
Ca să mĕ 'ntâlnesc cu ele.

*
* *

Pintru tine, măĭ Irină,
Mĭ-am lăsat maĭca strĕină ;

Pintru tine, Irină hăĭ,
Mĭ-am lăsat părinţiĭ meĭ.

*
* *

Pintru tine măĭ Irină,
Dă maĭca cu lemne 'n mine.
Deĭe pîn' m'a sfărâma,
De tine nu m'oĭŭ lăsa.

*
* *

Spusu-ţ-am mândruţă ţie.
Să-ţĭ facĭ haĭne de Anglie.
Să-mĭ fiĭ dragă numaĭ mie.
Da tu-ţĭ facĭ hăĭniţe verdĭ
Şi eştĭ drăguţă la tăţĭ.

*
* *

Haĭda mândră să fugim.
Că şti ĭarnă, ce păţim:
Din cenuşă nu eşim.
De eşim când-va v'odată.
Cu cenuşa nespĕlată.

*
* *

Puĭu curviĭ n'are nume,
L'o adus curva din lume:
Puĭu curviĭ n'are tată.
L'o făcut curva de fată.

*
* *

De-ar putea ferésta spune,
Cu multe m'ar da la lume,
Da ferésta-ĭ mare mută,
Nu ști cine mĕ sărută.

*
* *

Asta-ĭ lelea cea de-atuncĭ,
Care dă paĭe la juncĭ,
Și la ficiorĭ buzĕ dulcĭ.
Asta-ĭ lelea cea de-apoĭ,
Care dă paĭe la boĭ
Și la ficiorĭ buzĕ moĭ.

*
* *

Bate, dómne, pe popa,
Că mĭ-o spovidit mândra.
Nu știŭ ce canon ĭ-o dat,
Că de-atuncea m'o lăsat.

*
* *

Măĭ bădiță vara trece,
Din dóuĕ una-țĭ alege:
Dintr'o sută ĭa-țĭ o mută,
Dintr'o mie o urgie.

*
* *

U, ĭu, ĭu, fărtaĭŭ, crișaĭŭ,
Pintr'on husoș să nu-l daĭ.

Husoșu-ĭ de cheltuélă,
Gura mea-ĭ de trĕbuélă.

*
* *

Hop, mândruță, gura ta
Pintr'on husoș n'o aș da,
Husoșu-ĭ de cheltuélă,
Gura ta-ĭ de trĕbuélă;
Husoșu-ĭ de cheltuit,
Gura ta-ĭ de trăbuit.

*
* *

Câte mândre sînt pe lume,
Tóte mĕ strigă pe nume.
Numaĭ una din Sîbîĭŭ
Mĕ strigă cu treĭ copiĭ.

*
* *

Ci, ci, ci ochiĭ mândriĭ
Pagubă, că nu-s aci.
Tocm'aicea de ar fi,
Niciĭ o pricină n'ar fi.

*
* *

Asta-ĭ lelea, care-o vedĭ,
Care nĭ-o făcut scoverzĭ.
De o-am scóte din minte,
Să ne facă și plăcinte.

*
* *

Lelea cu fodoriĭ marĭ
Bună-ĭ coĭtă la jîndarĭ
Şi la micĭ şi la maĭ marĭ,
Lelea cu fodoriĭ micĭ
Bună-ĭ coĭtă la voĭnicĭ
Şi la marĭ şi la maĭ micĭ.

*
* *

Spusuţ-am mândră de-asară,
Să scoţĭ şaua din cămară,
Să o bat' on vînt de vară;
Să o bată vînturile,
Ca pe mine gândurile.

*
* *

Pintru dóuĕ codĭ de vacĭ
Luăĭ hîda din găzdacĭ
Ş-o luăĭ numa' pe o zi
Şi mĭ-a fi cât oĭŭ trăĭ,
Ş-o luăĭ numa pe-o nópte
Şi mĭ-a fi viaţa tótă.

*
* *

Hop, hop, hop la popa 'n pod,
După ouĕ de zăvod,
După mere, după pere,
După buzĕ subţirele.
Să-ĭ luăm slanina 'n spate,
Să-ĭ rămâe numaĭ falca.
Să-şĭ mărite popa fata;

Să-ĭ rămie ș-on picior
Să-șĭ însóre și-on fecior.

*
* *

U, ĭu, ĭu, babă incace,
Bărbat n'aĭ, copiĭ știĭ face;
Bărbat n'aĭ întotdéuna,
Copiĭ facĭ în tótă luna.

*
* *

U, ĭu, ĭu, puĭu curviĭ,
Nu ținea calea badiĭ,
Num' odat' o-aĭ ținut,
Lumea tótă te-o știut,
Ș-înc'o dată de-ĭ ținea,
Tótă lumea te-a videa.

*
* *

Vaĭ de mine, mamă, mor,
Alérgă la cătător,
Să-mĭ vrăjéscă cărțile,
Să-mĭ lungéscă zilele,
Să-mĭ vrăjéscă cu cartea,
Să-mĭ lungéscă viața.

*
* *

Zicu-mĭ fetele, că-s mut,
Pentru că nu le sărut.
Dracu le póte pe tăte,
Cincĭ și șese mi-s bugăte;

Dracu le póte singur,
Cincĭ și șese mi-s destul.

*
* *

Tragănă, mândră, tragănă,
Frunză de gorun galbină,
Că și ĭo am trăgănat,
Frunză de gorun uscat.

*
* *

Ce ești, bade, țîndru, mândru,
Că la tine nu-mĭ stă gându.
La cine gându mĭ-a sta,
Iĭ maĭ om ca dumnéta,
Maĭ din ómenĭ, maĭ din viță,
Nu ca tine-o rapatiță.

*
* *

Ce haznă, bade, de tine,
Că eștĭ mândru și-țĭ stă bine?
Nicĭ îs boĭ și nicĭ îs vacĭ,
Fără pipă cu cănacĭ
Și șinóre la nădragĭ.

*
* *

Zîs'o badea c'a vini,
C'a vini c'on căpenég
Ș-o vinit c'o țundră 'n cap.

* *
*

Mînzu nu-ĭ, ĭap'o furară.
Douĕ róte nu-s de-asară
Şi dricu de-alaltă-sară.
Douĕ spiţe nu-s de loc,
Că le-o pus mândra pe foc.
Asară ş-alaltă-sară
Cu ele să luminară.

*
* *

Bădită, di piste vale,
Nu purta pén'aşa mare ;
Ci o pórta într'o măsură,
Pe cum ţi-ĭ stogu la şură:
Şi o pórtă retezată,
Cum ţi-s boiĭ la poĭată.

*
* *

Audit-am, audit
Astă sară la sfînţît,
Că ficĭoriĭ s'o scumpit
Fetile s'o ĭeftinit:
Un ficĭor opt sute bune,
Şépte fete c'o piţule
Un ficĭor c'o sută 'ntrégă
Şepte fete c'o suştacă.

*
* *

Hop leliţă, cum o 'ntorcĭ,
Pare c'aĭ umblat la porcĭ

Hop leliță cum o taĭ,
Pare c'aĭ umblat la caĭ.

*
* *

Dațĭ cu toțiĭ,
...... morțiĭ,
Să scótem fîntîna 'n dél
Să se spele fetile,
Că-s negre ca ĭepile:
Să se spele ficĭoriĭ,
Că-s negri ca bivoliĭ.

*
* *

Așa jócă bătrîniĭ,
Când înfloresc căliniĭ.
Căliniĭ s'o călinit,
Bătrîniĭ s'o bătrînit,
Dar la minte-o 'ntinerit

*
* *

Câtu-ĭ moșu de bătrîn,
Tăt ar mânca mĕr din sîn

*
* *

Aștéptă mândră că viŭ,
De sară cât de tîrziŭ,
Num'atât-oĭŭ zăbovi,
Pînă murg'oĭŭ potcovi,
Cu potcóve de aramă,
Să nu daŭ la podurĭ vamă.

Să gândească că-s cătană.
Cătană pe număruș
La 'mpăratu d'Angliuș,
Țipată di la Nemțuș.

*
* *

Părinte sfinția ta,
Mătură-ți biserica,
Spovidește pe mândra,
Da nu-ĭ da păcate grele,
Că și ĭo-s părtaș la ele

*
* *

Pălincă cu săcărea,
M'am jurat, că nu te-oĭŭ bea,
Pînă când ĭo te-oĭŭ avea.
Am vĕḑut pe alțiĭ bên(di
Și m'am dat și ĭo la vin ;
Beuĭ treĭ zile deplin ;
Beuĭ azĭ și beuĭ mânĭ,
Beuĭ patru-zecĭ de zîle,
Beuĭ murgu di su mine.

*
* *

S'o dus cucu, vĕdu-l ars,
S'o lăsat puiĭ golașĭ.
O venit o turturea,
S'o strîns puiĭ lângă ea.

O venit cucu, într'o vreme
Ş'o găsit puiĭ cu pene.

***

Credeţi-mĕ puişorĭ,
Că v'am crescut mărişorĭ,
Că de când m'am bătrînit,
Clonţu mi s'o bătucit
Şi penele mi-s'o ros,
Vreaŭ să zbor şi ĭo cad jos.

***

Ha, ţa, ţa, viţel mînzat,
Ziua 'n ciurdă, nóptea 'n sat.
Ziua 'n ciurdă cu juncii,
Nóptea 'n sat cu voĭniciĭ.
Cu voiniciĭ 'n voinicie,
Cu tălhariĭ 'n tălhărie.

***

U, ĭu, ĭu, picĭor de rac,
Septe fete pe-on colac.
Da colacu-ĭ de mohor,
Şepte fete pe-on topor,
Da toporu-ĭ de oţĕl
Şepte fete pe-on viţel:
Da viţĕlu n'are mamă,
Şepte fete pe o năframă;
Da năframa 'n patru iţă
Şepte fete pe-o căpiţă.

Da capița n'are vîrv,
Șepte fete pe-on sovîrv;
Da sovîrvu n'are flóre,
Șépte fete pe-o cicóre.

*
* *

Hop săraca moșîia,
Cum mărită urgia;
Săracile sutile,
Cum mărită mutile.
De mi-ĭ da doĭ boĭ frumoșĭ
Ț-oĭŭ lua pe ochĭ întorșĭ,
De-mĭ daĭ scrófă cu purceĭ
Iaŭ pe hîda cu nigeĭ.
Dacă-mĭ daĭ și dóuĕ ĭepe,
Iaŭ pe Bolfa-la-ureche.

*
* *

Audĭ, mamă, câniĭ bat,
Intră pețitoriĭ 'n sat.
Scóte cóstă din lădoĭŭ,
Dór or vini și la noĭ.
Le dă maĭcă de mâncare,
Dór m'a lua óre-care.
Ș-om da popiĭ beutură,
Să nu mĕ maĭ cate 'n gură,
Că nu-s bătrînă, nicĭ vece (veche),
Făr' de patru-zecĭ-și-zece.
Pi din sus
Măsele nu-s;

Pi din jos
Dinţiĭ ĭ-am scos.

*
* *

Patru-zecĭ de anĭ îmĭ pare,
De când mĕ chem fată mare,
Şi port códa pe spinare,
Cu grijă de măritare.
Că nu-s bătrînă, nicĭ vece,
Făr' de patru-zecĭ şi zece.
Pi din sus
Măsele nu-s,
Pi din jos
Dinţiĭ ĭ-am scos.

*
* *

Dă dómne ródă'n bujor
La tótă cas'-on ficior.
Dă dómne ródă'n bucate
Ş-o fată la şepte sate.
Nicĭ ahaĭa să nu fie,
Că-ĭ trebe boĭ şî moşîe.
Nu-ĭ trebe doĭ boĭ ş-o vacă
Că-ĭ trebe moşîĭa 'ntrégă;
Şî nu-ĭ trebe-on loc şî douĕ.
Numa câte opt şî nouĕ.

*
* *

Ce haznă de tine fată,
Că te gată măta bine,

Merĭ la joc, nu te ĭa nime.
Viĭ acasă supĕrată,
Te daĭ cu capu de vatră.
Năframa cu cĭucuriĭ
Pi sub cloșca cu puiĭ,
Pĭeptariul cel mătăsît,
Pistă pórtă asvîrlit.
Strîgă, strîgă, vecina:
Vecină, dragă, nepótă,
Ia-țĭ pieptariul și țĭ-l pórtă,
Nu ți-l lăsa 'n tina tótă.

*
* *

Fetile pi la Dumbravă
Samĕnă cânepa 'n hucĭ,
Și li-s pólele de bucĭ.
Pînza mândriĭ de fuĭor
Ca și bătătura 'n țol.
Pînza mândriĭ de bumbac
Ca și bătătura 'n sac,
Pînza mândriĭ cea de câlțĭ
Pare că-ĭ pĭele de mânz.

*
* *

Ardă-te focu sucală,
Că-mĭ făcușĭ tu pînza rară.
Da de rară
Ca ș'o scară
Și de désă
Ca ș'o lésă
Di la ițĕ pîn'la spată

Paște-o ĭapă ’mpedecată,
Din iță până’n fuștei,
Paște-o ciurdă de vițeĭ.
Pe marginea pînzii
Paște cloșca cu puiĭ.

*
* *

Las să fiŭ odată bétă
C’amu nu sînt supărată;
Când oĭŭ fi ĭo supĕrată,
Tótă lumea-ĭ înecată.
Când oĭŭ fi ĭo nĕcăjită,
Tótă lumea-ĭ sudomită

*
* *

Io-s nevastă cum ĭ-o flóre,
Mi-o stîrnit că-s beutóre.
Io la crîșmă nu-s datóre
Făr c’on zlot și jumătate,
De-ar ști bărbatu m’ar bate.
Bărbatu cămar’o ’nchis,
Io mĕ omoram de rís:
Pe cămar’o pus lăcată,
Io ’s beută și mâncată.

*
* *

Bărbatu meu-ĭ de paĭə,
El mi-ĭ slugă, ĭo-s găzdóie;
Bărbatu meŭ e de fîn,
El mi-ĭ slugă, ĭo-s stăpîn.

Săracu bărbatu meŭ,
Lucr'o zi și dórme tri,
Când sĕ scólă satu-l ști.
Lucr'o zi și dórme patru,
Când se scélă-l ști tot satu.

*
* *

Șede mutu la unghet
Aș rîde și nu cutez;
Și sĕ uĭtă pi sub gene,
Bate-l, dómne cum mĕ teme.
Sĕ uĭtă cu genile
Ca buha cu penile;
Și se uĭtă cu ochiĭ
Ca buha cu peuniĭ

*
* *

Du-te obĭelosule,
Nu-țĭ maĭ trece nopțile,
Pi la tóte porțile
Să-țĭ deschidă ușile
Nevestile-s cu bărbațĭ
Nu slobod pe blăstĕmațĭ.

*
* *

Când eram de-o zi de dóue,
Furam closca di pe óuĕ
Când eram de-o săptămînă
Furam cașu di la stînă.
Când eram de-on an de doĭ

Furam caĭ și furam boĭ ;
Furam calu Sasuluĭ
Din fundułu grajdĭuluĭ.
Sasu mĕ căta pe vale,
Io meream pe dél călare.
Plânge Sasu și Săscuța,
Io beŭ vin cu feriuța.

*
* *

Pînă eram păcurar,
Toțĭ îmĭ striga, că-s tălhar;
De când m'am lăsat de oĭ,
Toțĭ îmĭ strigă, că-s curvoĭŭ.

*
* *

Dragă mĭ-o fost lumea mie
Dintr'a mea copilărie;
Nicĭ amu nu mi-ĭ urîtă,
Da-ĭ cu nĕcăjală multă.

*
* *

Fost-am de trăitodată,
M'o stricat o blăstĕmată.
Fost-am de trăit în lume,
M-o stricat niște nebune.

*
* *

Fost-am dómne, când am fost,
Fost-am tînĕr și frumos
Ș'amu-s bătrîn și bărbos.

*
* *

Pelin beaŭ, pelin mânînc,
Sara pe pelin mĕ culc,
Diminéța cându mĕ scol,
Glaja cu pelin în țol.
Ies afară, întru'n tindă,
Gaja cu pelin pe grindă;
Ies afară, întru'n casă,
Glaja cu pelin pe masă:
Bea, bea, bea, inimă arsă.

*
* *

—Codrule, samă să-mĭ daĭ
De câțĭ or trece pe plaĭŭ.
—Da ĭo samă nu ț-oĭŭ da,
Câțĭ trec ziua, ba nóptea.
Nóptea e cu stele multe,
Și maĭ marĭ și maĭ mărunte,
Ca mândruța mea nu-s multe,
De harnică, de frumósă,
De găzdóĭe bună 'n casă.
De găzdóĭe-ar fi ce-ar fi,
Minte ĭ-ar maĭ trĕbui.
De găzdóĭe-ar fi frumósă,
Numa buzile i-s grósĕ.
Buza mândriĭ haĭ din sus
Pare că-ĭ un puĭŭ de urs,
Buza mândriĭ haĭ din jos
Samĕnă cu mînzu nost.

*
* *

Pintru tine, măĭ Iónă,
Mĭ-o pĭerit ĭarba 'n poĭană
Şi polog de nouĕ carĕ.
Pintru tine, mândră hăĭ,
Mĭ-o pĭerit ĭarba 'ntre văĭ
Şi polog de nouĕ clăĭ.
Pintru tine, mândrulucă,
Mĭ-o pĭerit ĭarba 'n prelucă
Şi pologu di la luncă.

*
* *

Pintru tine, măĭ Iónă,
M'o luat Némţu cătană;
Pintru tine, măĭ Măriucă,
Vine Némţu să mĕ ducă.

*
* *

Cătunĭ-u-aş, cătuni,
La compania mândriĭ:
Cu puşca făr de oţele,
La compania mândriĭ mele.
De-ar fi puşca de hemeĭŭ,
Şi compania de femeĭ;
De-ar fi puşca de lemn verde,
La compania cea de fete.

*
* *

Nevastă, curvă ce eştĭ,
P'ingă biserică trecĭ,

De ce nu te spovedeştĭ?
Da ĭo când m'oĭŭ spovedi,
Şepte popĭ mĭ-orĭ trĕbui,
Şepte popĭ din şepte sate;
Nicĭ atuncĭ n'oĭŭ spune tóte,
Făr' la unu unguresc,
Să nu ştie ce grăesc.

*
* *

Cu doĭ drăguţĭ cum nu-ĭ bine,
Unu mere, altu vine.
Când iĭ unu mănios,
Dragostea nu pică jos;
Când iĭ unu dus de-acasă,
Dragostea nu sĕ maĭ lasă.

*
* *

Io am fost o păsărea,
Mĭ-am pus cuĭbu lîngă drum.
Câţĭ drumarĭ pe drum treceaŭ,
Toţĭ în cuĭb îmĭ asvîrleaŭ.
Da ĭo rĕŭ m'am supĕrat
Şi cuĭbu mi-l-am mutat
Jos pe-o creangă de alun,
Dar şi aĭ'o fost uscată,
Nu m'a ţine pîn' odată.

*
* *

Cucule dintre butucĭ,
Vara viĭ, vara te ducĭ,

Tu de lucru nu te-apucĭ.
Nice vara nu cosĕștĭ,
Nice ĭarna nu 'mblăteștĭ.
Mult mĕ mir cu ce trăĭeștĭ.
Cu putregaĭŭ di pe butucĭ,
Că sufletuțu țî-l uștĭ:
Și beaĭ apă din bugeag
Și cânțĭ în codriĭ cu drag.

*
* *

Cucule cu pene verḑĭ,
Mândru cânțĭ vara 'n liveḑĭ
Și-n cazarme la honveḑĭ.
Cucule cu pene rarĭ,
Mândru cânțĭ la păcurarĭ
Și 'n cazarme la jîndarĭ.
Cucule cu pene multe,
Mândru cânțĭ vara la munte
Și 'n cazarme la răgute.

*
* *

De cât slugă, ba cătană
Maĭ bine la oĭ cu pénă.
De cât cu nevasta próstă
Maĭ bine la oĭ pe cóstă.
De cât cu nevasta hîdă,
Maĭ bine la oĭ pe zmidă.

*
* *

De cât slugă la popa,
Maĭ bine să bațĭ doba.

De cât slugă la altu
Maĭ bine la 'mpăratu.

*
* *

Câțĭ feciorĭ de lingurarĭ,
Toțĭ ĭ-o pus Némțu căprarĭ,
Numa eŭ fecior de popă,
Pe mine m'o pus la dobă.

*
* *

Câțĭ feciorĭ de lingurarĭ,
Toțĭ is flaĭterĭ și căprarĭ,
Numa ĭo fecĭor de popă
Pe mine m'o pus la dobă,

*
* *

La móră la Sărățel,
S'o 'necat o babă 'n zĕr
Ș-o copilă de băciță
Intr'o ólă cu jîntiță,
O copilă de țigan
Intr'o cójă de bostan.

*
* *

Pe valea Budaculuĭ
Mere mama draculuĭ
C'on mănuchĭŭ de leuștén
Să boteze un țigan,
Să-ĭ pue nume frumos:
Dic, dic, dic, cioroĭu nost!

*
* *

Vaĭ de mine ce şîrég,
Pagubă, că n'are stég.
D'o avut şi l'o perdut,
La Băiţă
Pe jîntiţă,
La Hodac
Pe lăptrac.

*
* *

Dă, bade, oile 'n strungă,
Ca ciobaniĭ să le mulgă.
Piscuele, bade, bine,
Că de nu li-ĭ piscui,
Brânză nu-ĭ maĭ cumpăni.
Să punem gáléta 'n cuĭ,
Să dăm brînză la Săcuĭ.
Măĭ Săcuĭ, cioric de pînză,
Haĭ la mine, să-ţĭ daŭ brînză
C'o fătat o mîţă 'n frunză.

* *
*

Câtu-ĭ Orşova de mare
Nicĭ un om ismene n'are.
La Hodac, la Ibăneştĭ,
Nicĭ la popa nu găseştĭ.

*
* *

Câtu-ĭ Polăţu de mare,
Nicĭ iĭ pită, nicĭ iĭ sare,
Fără muţĭ cu guşă mare.

Haĭ sură, ș'o custură,
Ardelén cu țundra sură.
Zîua bea șî nóptea fură.
Zîua bea să veseléște,
Nóptea fură și plătéște.

*
* *

Pi su póle cu ciurel
Ș'o pĭerdut popa-on inel,
Pi su póle cu strîmba,
Ș-o pĭerdut popa pipa.
Săriĭ rîpa,
Pĭerduĭ pipa;
Săriĭ balta,
Găsiĭ alta,
Nicĭ maĭ bună, nicĭ maĭ rea,
Fără cum o fost a mea.

*
* *

Di la noĭ a tria casă,
Bate-șĭ popa preutésa.
Da n'o bate cum se bate,
Ci o bate c'on zbicuț,
Ca să spun'a eĭ drăguț.
De l-ar spune,
L-ar rĕpune,
De l-ar tăcea,
L-ar avea.

La móră la Iloa
Bate-şĭ popa slujnica.
Ţiganu pe mumă-sa.

*
* *

Tótă nóptea nĭ-am gătat.
Tot cu puştĭ şi cu piştóle,
Şi ducem lăḑile góle.
Tótă nóptea ne-am gătat,
Tot cu puştĭ şi cu păpucĭ,
Şi ducem ţolurĭ de bucĭ,
Că la ladă-ĭ numa zaru
Şi la rudă-ĭ numa paru

*
* *

Socăciţa di la óle
Ş-o făcut jaşcăŭ la póle,
O ascuns carnea din óle,
Ş-o rĕmas ólile góle.

*
* *

Hop săracă sócră mică,
C'amu rĕmîĭ cu nimică :
Nicĭ cu ladă, nicĭ cu fată,
Făr' cu inima stricată.

*
* *

Ieşĭ afară sócră mare,
C'aducem pe norîta(re).
Ţ-aducem un ajutor.

Să-te bată de cuptor,
Și ca să maĭ schimbe-odată,
Să te bată și de vatră.

*
* *

Hop mirésă, draga nóstă,
Supără-te, nice prea,
Că mirile-ĭ frumușĕl
Șî-ĭ trăi bine cu el.

*
* *

Floricică di pe cóstă,
Frumósă-ĭ mirésa nóstă.
Floricică di pe tăŭ,
Nicĭ la mire nu-ĭ stă rĕŭ.

*
* *

Hop săraca mirésa,
Mult ar mânca, de ĭ-am da
Ș-ar juca, de-o-am lăsa.

*
* *

Dragă mi-ĭ puica 'mpenată,
Ș-aș mânca-o tót-odată.
Dragă mi-ĭ puica cu florĭ,
Aș mânca-o de treĭ orĭ.

*
* *

— Mulțămim, jupâne gazdă,
De păhare, ce-am bĕut,

De scaune, ce-am șĕḑut.
— Mulţămiţĭ, dar nice prea,
Că n'o fost pe voĭa mea.
— De v'ar da Dumnezĕŭ gând,
Să ne maĭ puneţĭ un rînd

III

CÂNTECE BĂTRÎNEŞTĬ

Pe Ionașu popiĭ,
Din fundutu Dorniĭ.
Vinerĭ maĭca l-o făcut,
Sîmbătă l-o botezat,
Duminecă l-o 'nsurat,
Lunĭ în tabăr'o plecat.
El din graĭŭ aș-o grăit,
Maĭcă, măiculuța mea,
Grijéște-mĭ nevasta bine,
Cu colac în lapte dulce,
Dór di la noĭ nu s'o duce.
Mumă-sa de-abea-o-apucat,
Să ĭasă Ion din casă
Și ea de mâncat ĭ-o dat:
Cójă arsă di su masă
Și hîlbe din nóuĕ vasĕ
Și de mân'o-a luat
Și 'n grădină s'o băgat.
Ea din graĭŭ aș-o grăit:
«Noră, norióră mea,

Ţ-oiŭ da florĭ de sărbătorĭ,
C'aşa sĕ daŭ la nurorĭ.»
Şi de mână-o-a luat
Şi'n temniţ'o-a băgat.
Pe temniţ'-o pus lăcată,
Pe lăcată zîd de pĭétră,
Să nu ĭasă nicĭ odată.
Trece azĭ şi trece mâne,
Trec şi patru-zecĭ de zile,
Ia pe Ionaş, că vine.
El din graĭŭ aş'o grăit:
— Unde mi-ĭ, maĭcă, nevasta?
— E dusă la sócră-sa.
El pe cal o'ncălecat,
La soacră-sa-o-alergat:
— Unde mi-ĭ sócră nevasta?
— Aleleĭ tu hoţ de câne,
De când ţîe ţ-o-am dat,
Pragu nu mil-a călcat.
El pe cal o'ncălecat,
La maĭcă-sa s'o'nturnat:
— Unde mi-i maĭcă nevasta?
— E dusă la apă rece,
Dóră doru ĭ-o maĭ trece.
El pe cal o'ncălecat,
La fîntîn'o alergat,
Nevasta nu ş-o aflat.
La temniţ'o alergat,
Cu picioru 'n uş'o dat,
Uşa 'n tri s'o despicat,
Nevasta că ş'o aflat.

El de mân'o-a luat
Şi 'n gur' o-a sărutat,
Apoĭ din graĭŭ o grăit:
Nevastă, nevasta mea,
Ce mórte sócră-ta-ĭ ceĭ,
O 'necată o 'mpuşcată,
Orĭ de calu meŭ călcată?
Ea din graĭŭ aş'o grăit:
Io mórte sócriĭ nu-ĭ ceĭŭ
Nicĭ 'necată, nicĭ puşcată,
Nicĭ de calu tĕŭ călcată.
Mérgă 'n lume şi sĕ ţie,
Mie sócră nu-mĭ maĭ fie;
Mérgă 'n lume, să hrănéscă,
Mie nu-mĭ maĭ poruncéscă.

*
* *

Sub póle de codru verde,
Ce pară de foc se vede?
Da nu-ĭ para focululĭ,
Că-s ochiuţiĭ şerpeluĭ.
Şede 'n drum încolăcit
Şi mânâncă pe-on voĭnic.
Jumĕtate 'lo mâncat,
Jumĕtate nu-l maĭ póte:
De curele înţîntate,
De cuţîte ascuţîte,
De paloşe ruginite,
De cămaşă 'nchilzăşă,
De nouĕ surorĭ cusută.

*
* *

Suflă vîntu măgheran,
Ticălosu de Vălén
Diminéța s'o sculat
Pe obraz ca s'o spălat
Și pe cap s'o pĭeptănat
Și la ulit'o plecat
Tot cântând și fluerând.
Câte coĭte-l audĭaŭ
Tóte focu-l potoleaŭ
Paturile le-așterneaŭ.
Num'o coĭtă de nevastă
Scóte-șĭ capu pe feréstră:
»Haĭ văléne pînă 'n casă,
Că-ĭ cafeu cald pe masă
Și rojolișu 'n feréstră.
Vălénu 'n cas' o întrat.
Din rojoliș o gustat,
Cafeu și-l-o mâncat,
Și pin cap l-o săgetat.
— Aleĭ, coĭtă, m'aĭ mâncat!
Rĕmîĭ coĭtă sănătósă,
Ca o pĭară vĭermănósă.
La maĭcă-sa s'o 'nturnat
Și așa ĭ-o cuvîntat:
Așterne-mĭ, maĭcă, patu meŭ,
Că mĕ dóre capu rĕŭ;
S'așternĭ patu dumnitale,
Că mĕ dóre capu tare.
— Spusu-ț-am, Vălene, bine:
Las, Vălene ulița,
Că coĭtile te-or mânca.

Vălene, n'aĭ ascultat.
Şi coĭtele te-o mâncat.
Când îĭ cólea pi la cină,
Luĭ Vălean îĭ ţin lumină;
Când îí pe la mĭez-de-nópte,
Vălénu trăgea de mórte.
Când îĭ pi la cântătorĭ,
Vălénu 'mpenat cu florĭ.
Incunjurat de ficiorĭ.
Când de zîuă sĕ zărea,
Clopotile le trăgeaŭ
Şî coĭtile sĕ strîngeaŭ.
Dar o coĭtă de nevastă.
Ea din graĭŭ aş'o grăit:
Io l-oĭŭ plânge pi la cap.
Că mĭ-o fost drăguţ maĭ drag.
Iar alta din graĭŭ grăĭa:
Io l-oĭŭ plânge la picióre,
Că mĭ-o fost drăguţ maĭ mare.

*
* *

Cólea 'n jos la Sighişóra
Sĕ începe-on tîrg de ţară
Şi merg Grecii cu berbecii
Şî ţăraniĭ cu cârlaniĭ.
Dară Grecu Niculaĭe
Ne-avênd ce a-şĭ mîna,
Da ş-a mînat nevasta.
A luat tîrgu de-alungu
Şî şétrile după rîndu.
S'o 'ntîlnit c'on Turc bătrîn

Care-ĭ vorovi așa:
Măĭ Grecule Niculaĭe,
De vîndut ți-ĭ nevasta?
—De vîndut îĭ zo asta.
—Cât îĭ prețu pe dînsa?
—Treĭ sute și cincĭ de leĭ
Șî pe atâțea mărunțĕĭ.
Prins-o banĭ a numĕra
Șî nevast' a suspina.
De-ar da Dumnezeŭ să déĭe:
Sutile să nu s'ajungă,
Nevasta să nu sĕ vîndă.
Sutile nu s'o ajuns
Și nevasta nu s'o dus.
S'o întêlnit c'on Turc maĭ tânĕr,
Care ĭară l'o 'ntrebat:
Da Grecule Niculaĭe,
De vîndut ți-ĭ nevasta?
—De vîndut îĭ zo asta.
—Cât îĭ prețu pe dînsa?
—Cincĭ sute și cincĭ de leĭ
Și pe-atâța mărunțeĭ.
Prins-o banĭ a socoti
Șî nevast'a hohoti.
De-ar da Dumnezeŭ să deĭe,
Sutile să sĕ ajungă
Șî pe mine să mĕ vîndă.
Sutile că s'o ajuns
Șî nevăstuța s'o dus.
Turcu de mînă-o-a luat
Șî'n făgădăŭ s'o băgat,

O cupă de vin o luat
Şî la urm' aş'o grăit:
Noĭ de mult de când tot bem
Şî nu ne maĭ întrebăm,
Care de unde sîntem.
—Io-s Ióna Ianculuĭ
Din ţara Harţaguluĭ.
—Şî ĭo Ionu Ianculuĭ
Din ţara Harţaguluĭ.
N'aţĭ, cumnate, nevasta
Şî trăĭeşte cu dînsa.
Şî cu baniĭ de la mine
Trăĭeşte cu dînsa bine

Pe părăŭ cu cetina
Mere Petrea cu Nedea.
Petrea mere fluerând
Nedea mere suspinând.
— Nede, Nede, draga mea.
Cântă-mĭ tu un cântecel,
Fie cât de scurticel,
Numa fie frumuşĕl.
— Când oĭŭ prinde a cânta,
Toţĭ munţiĭ s-or rĕsuna,
Pietrile s'or despica,
Văile s'or tulbura.
Apa'n fîntîn'a sĕca.
Şî pe noĭ nĭ-or audî
Peunaşiĭ codrilor,
Vătaviĭ tălharilor.

Și pe mine m'or lua
Și pe tine te-or lăsa.
Când o prins Nede'a cânta,
Toțĭ munțiĭ s-o rĕsunat,
Pĭetrile s-o despicat,
Văile s-o tulburat,
Apa'n fîntîn-o sĕcat.
Da pe ea o audît-o
Peunașiĭ codrilor,
Vătaviĭ tălharilor
Și pe Nede'o-aŭ luat
Și pe Petrea l-o lăsat.

*
* *

Cólea'n jos la Rusalim,
Unde 'nghĭață apa'n lin,
Nu 'nghĭață de geru mare,
Că'nghĭață de supărare,
Că vrea craĭu să se 'nsóre,
Să ĭéĭe pe sorusa(re).
Când o mers în cununie,
Icónile-o prins a plînge
Și luminile-a sĕ stînge;
Și icóna Precistiĭ,
Din fundu bisĕriciĭ,
Ea nu plînge cum sĕ plînge,
Că plînge lacrămĭ de sânge.

*
* *

Sus pe apa maluluĭ,
La curțile Șandruluĭ

Are Şandr' o fată mare
De frumósă samĕn n'are,
Ş-apoĭ lumea veste-ĭ scósă
Pînă şî-n ţara turcéscă.
Turciĭ dac'o audît,
La Şandru eĭ o vinit.
Fata din pat s'o sculat,
Cofa 'n mânĭ-o apucat,
La Dunăre-o alergat.
Apă 'n cofă ş-o luat
Şi pe obraz s'o spĕlat.
Inapoĭ când s'o 'nturnat,
S'o uĭtat la rĕsărit
Ş-o vĕdut Turciĭ viind,
Din picióre scăpărând,
Din gură pară ĭeşînd.
Când acasă o ajuns,
La maĭcă-sa s-o rugat:
Ascude-mĕ maĭcă bine,
Că Turciĭ îs după mine.
—Du-te 'n lăduţa cu zar,
Să nu-ţĭ maĭ fie de-amar·
Când de zîuă sĕ crepa,
Ea pin casă mătura,
Ş'apoĭ prânzu şî-l găta,
Turciĭ în casă că întra.
—Bun prînzu, móşă bătrînă!
—Haĭdeţĭ cu móşa la prînz!
—Noĭ n'am venit să prînzîm,
Că am venit să peţîm.
—Fica-ĭ mórtă 'n grădinuţă

Cu capu la schînteuțĕ
Cu picĭórile 'n botcuțĕ.
De nu-mĭ credețĭ cuvîntu,
Io v'oĭŭ arăta mormîntu.
Când cuvîntu l'o gătat,
Cu picĭoru 'n uș-o dat,
Ușa 'n patru s'o crepat.
Plóĭe mare o vinit
Și mormîntu l-o mîlit;
Plóĭe mare o picat
Și mormîntu l-o mînat.

Vere, vere, ș-al meŭ frate,
Spune-mĭ mie cu dreptate,
Cu ce hrană te hrăneștĭ,
Că tu tot bine trăeștĭ.
Ițĭ spun frate cu dreptate:
Îmĭ pun sare 'n merindare
Și tărîțĕ 'n năfrămuță
Ș-o pituță la trăĭstuță.
Suĭ la vîrvu munteluĭ
La pólele codruluĭ.
Présăr sare pe cărare,
Vine murgu cel maĭ mare,
Vine murgu murgilor
Și fruntea costrușilor.
Dinapoĭ că-ĭ-am luat
Și la tîrg că-ĭ-am mînat,
Tot la tîrg la Țăligrad.
De-acolo am tîrguit

Numa frîne de mătasă,
Impletite'n treĭ și șasĕ,
Tot ca mîna mea de grósĕ.
Io dinapoĭ ĭ-am luat
Șî la tîrg că ĭ-am mînat,
Tot la tîrg la Izbîndeţĭ.
C'acolo-s murgiĭ cu preţ.
Vînduĭ murgu cel maĭ mare
C'o sută și cincĭ parale;
Vînduĭ murgu cel maĭ mic
C'o sută și cincĭ de-argint:
De mândru și de avut
Nu îmblu făr cu căput,
Cu căput și cu nădragĭ,
La neveste cu fodorĭ largĭ.

*
* *

Mult mĕ mustră Unguriĭ,
Că lĭ-am furat ĭo caiĭ,
Io caiĭ nu lĭ-am furat,
Că caiĭ ĭ-am cumpĕrat
Din tîrg di la popa Vlad.
Nicĭ un ban pe eĭ n'am dat,
Că ĭ-am luat cu turmuţa
Șî ĭ-am mînat cu ciurduţa.
Popa din pat s'o sculat
Pin tîrnaţ că s'o plimbat
Șî'n grajd că o întrat
Șî murgiĭ nu ĭ-o aflat.
El în casă o întrat
Șî din graĭŭ aș'o grăit:

Preutésă, preutésă,
Ţîpă-mĭ o prescură 'n traĭstă.
S'o luat popa la drum,
S'o 'ntîlnit c'o copiliţă
Culegînd la romoniţă,
Ţipînd-o din grădinuţă.
El din graĭŭ aş'o grăit:
Copiliţă fĕtul meŭ,
Tu pe-aĭcea n'aĭ vĕḑut
Tri voĭnicĭ dărgălăneştĭ
Cu tri caĭ braşoveneştĭ?
Copila din graĭŭ grăi :
Aleleĭ popă nebun,
Ce caţĭ caiĭ pingă drum?
Când ziuă că se făcea,
Tri voinicĭ pe-aicĭ trecea,
Tri voinicĭ dărgălăneştĭ
Cu tri caĭ braşoveneştĭ:
Unu negru ca corbu,
Unu roşu ca focu,
Altu sur cu cóma mare,
Sămĕna cu-a dumnitale.

*
* *

Pe délu Feléguluĭ
Mere óstea Ianculuĭ:
Iancu mere tot cântând,
Oastea mere suspinând.
Da Iancu din graĭŭ grăi :
Haĭd, să bem şi să merem
Pînă la pădurĭ de plop,

Ș-acolo să stăm în loc.
Nicĭ cuvîntu nu-l gătară,
Ungurii pe el picară
Și îndată i-o strigat :
Dă-te Iancule legat !
— Ba ĭo legat nu m-oĭŭ da,
Că ĭo nu-s babă cu concĭŭ
Că ĭo-s fată cu năframă,
De cincĭ sute nu bag samă;
Cu năframă de mătasă,
Cu argint, cu aur trasă,
De cincĭ sute nicĭ nu-mĭ pasă

***

Frunză verde de dudăŭ,
Colo'n dél la făgădăŭ
Bea săracu și bogatu
Bea stăpînu și argatu.
Cel bogat să tot mândrea
Șî din gură poruncea:
«Măĭ crîșmar, măĭ făgădar,
Adă-mĭ mie vin dĭ-on ban
Să óspĕt pe ĭest sĕrman!»
Săracu că mi-șĭ rîdea
Șî din gură poruncea:
«Măĭ crîșmar, măĭ făgădar,
Adă-mĭ mie vin de-on zlot,
Să-l beaŭ cu bogatu nost.
—Măĭ sărace fudulilă,
Nu-țĭ pune punga cu mine,
Că n'aĭ hăinuță pe tine;

Nicĭ nu aĭ turme de oĭ,
Nice car cu patru boĭ,
Să te potriveștĭ cu noĭ.
—Măĭ bogate bogățele,
Dacă aĭ averĭ de-acelea,
Nu-mĭ scóte ochiĭ cu ele,
Că averile halĭ multe
Sînt ca un izvor de munte,
Astăzĭ curge, podidește,
Mâne scade, sĕ oprește.
De aĭ turme marĭ de oĭ,
Aĭ și turme de nevoĭ,
Că pe unde-s turme marĭ,
Sînt și lupĭ, sînt și tâlharĭ.
—Măĭ sărace, sărăcilă,
Aș avea milă de tine,
De n'aĭ fi tu om pizmaș
Și la inimă vrăjmaș.
—Măĭ bogate, fĕtu meŭ,
Nu fi tu dușmanu meŭ,
Că nu-țĭ vreaŭ nicĭ rĕŭ, nicĭ bine,
N'am ce împărți cu tine,
Tu aĭ turme marĭ de oĭ,
Aĭ și car cu patru boĭ,
Eŭ un cal bun de nevoĭ.
Tu aĭ banĭ de aruncat,
Galbinĭ mulțĭ de sămĕnat;
Eŭ am numa un topor,
Care mi-ĭ bun frățior.
Dar ce-adunĭ tu într'o vară,
Io adun numa 'ntr'o sară.

Că toporu mi-ĭ vrăjit
Cu tăişul oţĕlit
Şî când el sĕ 'ntórce 'n vînt,
Cad bogaţiĭ la pămînt.
Măĭ crîşmar, măĭ făgădar,
Ad-o vadră de Cotnar,
Şi de plată n'aĭ habar,
Că săracu când cinsteşte
Varsă sânge şi plăteşte.

* * *

Strigă Tóder la feréstă :
Ieşĭ afară măĭ nevastă!
Strigă pentru-a dóua óră:
Ieşĭ afară tu Iónă.
—Io afară n'oĭŭ ĭeşî
Orĭ şî cât tu mi-ĭ dori :
Focu 'n cuptor dudăĭeşte
Fiuţ mic sĕ dogoréşte
Şî-s cu mînurile 'n pîne
Şî cu maĭca lîngă mine.
Bărbatu îmĭ dórme 'n pat,
Mort de bét, mort de betég,
Cu puşca plină la cap;
La piciórc,
Cu piştóle.
De-oĭŭ călca,
El m'a puşca,
De-oĭŭ păşî,
El m'a simţi

Și minten m'a omorî.
Strigă pentru-a treĭa óră:
Haĭ Iónă pînă'n prag,
De-mĭ dă gură, că-s betég.
Ea afară ș-o eșît
Cu Tóder că s'o 'ntîlnit.
El de mîn'o-a luat
Și la codriĭ s'o cărat.
La mijlocu codruluĭ
La fîntîna Corbuluĭ.
Și din graĭŭ aș'o grăit:
Nevastă, dragă nevastă.
Cată-mĭ tu o țîră 'n cap,
Să videm cât ț-îs de drag.
Ea în cap că ĭ-o cătat,
Lacrămĭ de sânge-o vărsat.
Unde pica lacrima
Pĭelea țî sĕ beșica,
Cămașa sĕ despica.
Nevasta din graĭŭ grăi:
— Tódere, mândruțu meŭ,
Io aud cucu cântând
Șî fiuțu meŭ plîngênd.
— Du-te dar nevast'acasă
Și pe mine-aci mĕ lasă!
Ea acasă s'o și dus
Șî în feréstă s'o pus.
Fiuțu din graĭŭ grăĭa:
Tată, tătușoru meŭ,
Când o vini maĭc' acasă,
Arde-om, orĭ frige-om

Orĭ capu tăĭa-i-l-om?
—Nicĭ om arde-o, nicĭ om frige-o,
Făr' să vie draga noastă.
Ea în casă o întrat,
La fiuț țîță ĭ-o dat.
El sabĭ'o ap ucat
Şî capu i-l-o cĭontat.
Trupu légănu izbi,
Capu su légăn sări:
Fiuțu mi sĕ 'nneca
În sîngele mâne-sa.
Tată-so din graĭŭ grăi:
Tacĭ, tu tacĭ, dragu tatiĭ,
Că te-a crește tata mare
Şî te-a da la 'nvățătóre,
Ca să scriĭ ș a tatiĭ nume
Cu aur și cu cărbune.
C'am făcut mare minune.
Iĭ scrie ș-a mîne-ta,
Cu aur șî cu cernélă.
C'o făcut mare greșală.
Iĭ scrie și-a tale nume
Cu aur și cu argint,
Că tu eștĭ copil vestit,
Că părințiĭ s'o poznit.
Am să-țĭ fac un legănel,
Legănel de stăjĕrel,
Din chetórea căsuțiĭ
Pînă 'n fundu grădiniĭ.
Şi ț-oĭŭ face-o boticuță,
Boticuță de lozuță,
C'ahaĭa ț-a fi măĭcuță.

IV

OBICEĬURĬ DE LA NUNTA.

INVITAREA.

Biletele de invitare la nuntă, în uz intre ómeniĭ cu o cultură óre-care, sînt înlocuite la țăranĭ prin *chemătorĭ* și *chemătóre*.

Doĭ bărbațĭ — se póte să fie și flăcăĭ, rude saŭ bunĭ prĭetinĭ de aĭ mireluĭ, cu câteva zile înainte de nuntă plécă pe la cunoscuțiĭ mireluĭ și a mireseĭ, pentru a-ĭ invita la nuntă saŭ la uspĕț. Acestĭa sînt *chemătoriĭ*.

Același lucru îl fac și două fete, rude saŭ tovarășe de fetie de a mireseĭ, de unde numele lor de *chemătóre*.

Atât chemătoriĭ, cât și chemătórele sînt îmbrăcațĭ sărbătoreşte, avênd fie-care câte un colac— semnul nedespărțit al lor—, atîrnat de mána dréptă cu ajutorul uneĭ năframe roșietice saŭ mohorîte.

Chemătoriĭ nu merg împreună cu chemătórele, dar aceașĭ familie e invitată și de chemătorĭ și de chemătóre, fiind că ceĭ dintîĭ sînt trimeșiĭ mireluĭ, ĭar celelalte ale mireseĭ.

Intrând în casă daŭ bginețe, [1] adecă salută și pe urmă zic chemătoriĭ:

---

[1] binețe.

A nost tînĕr împărat
Diminéța s'o sculat,
Pe obraz că s'o spălat,
Pe obraz cu bun vinars,
Pe mânĭ cu bun vin ;
Piste óste s'o uitat,
Nĭ-o ales pe noĭ pe doĭ:
Din piciĭóre sumețĭ,
Din gură 'ndrăsnețĭ,
Pe cum dumnĭa-vóstă bine ne videțĭ.
Am audit, că dumnĭa-vóstă avețĭ
Niște copiĭ de omenie,
Care Dumnezĕŭ să vi-ĭ ție.
Să-ĭ lăsațĭ și dumnĭa-vóstă
Mâne un cĭas, dóuĕ,
Cât a vrea Dumnezĕŭ,
La un scaun de hodină,
La un păhar de beutură,
La maĭ multă voĭe bună.
Dar voĭ să vĕ potcovițĭ caiĭ cu potcóve de arin,
Cu cuĭe de spinĭ,
Cu frîŭ de răchită,
Să ne fie și nóuĕ cinste.
De nu nĭ-or fi păharĕle pline,
Nĭ-or fi cuvintele bune.
Cuĭ ĭ-a fi drag, a juca,
Cuĭ nu, a șĕdea și s'a uĭta
Șî totuș bine ĭ-a sta.

Chemătórele zic :

A nóstă 'nălțată 'mpărătésă

Diminéța s'o sculat,
Piste óste s'o uĭtat ;
Nĭ-o ales pe noĭ pe dóuĕ:
Din piciόre sumeță,
Din gură 'ndrăsneță
Pe cum dumnĭa-vóstă bine vedețĭ.
Am audit, că dumnĭa-vóstă avețĭ
Niște copiĭ de omenie,
Care Dumnezeŭ să vi-ĭ ție.
Să-ĭ lăsațĭ și dumnĭa-vóstă
Mâne un cĭas dóuĕ,
Cât a vrea Dumnezĕŭ.
La un scaun de hodină,
La un păhar de bĕutură,
La maĭ multă voĭe bună.
De nu nĭ-or fi păharĕle pline,
Nĭ-or fi cuvintele bune.
Cuĭ ĭ-o fi drag a juca,
Cuĭ nu, a șĕdea șî s'a uĭta
Șî totuș bine ĭ-a sta.

*
* *

Gazda saŭ găzdóĭa le mulțumește și după ce-ĭ tractéză cu câte un păhar de vinars, plécă pentru a învita tot în chipul acesta alte familiĭ.

Să nu sĕ crédă însă, că toțĭ chemătoriĭ și chemătórele ar ști versurile acestea.

Ceĭ ce nu le știŭ, saŭ știindu-le nu vor să facă polilogie, zic numaĭ:

Inălțatu împărat X, șĭ înălțata împărătésă Y,

vě rógă ca pe ḑiua Z. să osteniţĭ la nunta dumnĭalor.

La nunţile maĭ serace e destul şi un singur chemător, dar chemătóre de regulă sînt dóuě.

GĂINA.

O parte prea frumósă de la nuntă e *aducerea găineĭ.*

După cununie merg óspeţiĭ la mirésă şi după ce s'aŭ aşeḑat cu toţiĭ la masă, vine socăciţa (bucătărésa) cu o găină friptă, pentru a o da nănaşuluĭ. Găina e friptă întrégă, fără de a fi îmbucătăţită. In gură i se pune un spic de grîŭ şi o ţigară impreună cu un aprinjor, ca să aĭbă cu ce o aprinde. La partea din-dărăt e legată cu aţă o găóce de oŭ, ca şi când găina s'ar oua atuncĭ.

La gât are o sgardă (colan) de cocoşĭ de porumb (floricele) şi fructe de rug, cu frunză de brebenoc pintre ele. Corpul e acoperit cu brebenoc, cu schinteuţe (garofe) şi cetină. Capul e sprijinit pe un lemnuţ, înconjurat cu bumbac şi florĭ, care lemnuţ impreună cu piciórele găineĭ e împlîntat într'un colac saŭ lipiŭ.

Socăciţa vine cu găina astfel împodobită chiuind:

Frunză verde de saştiŭ,
Face-ţî-mĭ loc că ĭo viŭ
Cu cocoşu fript în brîŭ,
Cu cocoşu ca focu,
Să i-l daŭ lă nănaşu,
Cu găina ca para,
Să ĭ-o daŭ la nănaşa,

A nost tînĕr împărat
Diminéța s'o sculat,
Diminéța s'o stîrnit
In codriĭ la hăĭtuit.
Sus la munte sub(t) on brad
Grasă gotcă mĭ-o vînat.
Am vinit cu ea prin Cluj
Ș-am împenat-o cu rujĭ ;
Ș-am vinit cu ea prin Téca,
Iată-o câtu-ĭ de gata.
Am adus-o prin Luĭerĭ
Și v'om da-o pe tierĭŭ.
Nănașule, dragu meŭ,
Tu aĭ plug cu șase boĭ
Șî la câmp turmă de oĭ
Șî pungă cu talerĭ noĭ
Șî mi-ĭ da și mie doĭ;
Da mi-i da cu petele
Și ĭ-oĭŭ pune la mărgele,
Să sune pe unde-oĭŭ mere.
De nu țî-o-am fript-o eŭ,
Să mĕ fac dómnă'n hinteŭ;
De nu ț-am fript-o pe jar,
Să mĕ fac vin în păhar.
Păharu să fie larg,
Să mĕ beĭe cuĭ i plac.

In locul acesteĭa socăcița chiuĭe uneorĭ următórea :

Ĭa, ĭa, ĭa, da nu v'oĭŭ da
Pîn' parale-țĭ numĕra,

Nănașule, dragu meŭ,
Bagă mâna în curea
Și-imĭ fă pe voĭa mea,
Da o bagă pînă'n cot
Și-mĭ scóte-o hîrtĭe de-on zlot.
Găina paște pe cóstă
Ș-așteptă talerĭ cu tórtă;
Găina paște pe rît
Ș-așteptă talerĭ de-argint.
Nănașule, dragu meŭ,
Audît-am audît,
Că nunu mare-ĭ pușcaș mare
Și mĭ-a pușca găina(re)....

Nunu mare luând găina, ĭa florile, lemnuțul, care sprijine capul, împreună cu capul, picĭórele de la genunchĭ în jos împreună. cu colacul saŭ lipiul, pe care-a fost așĕdată găina, le pune pe un tiĭer (fărfurie) împreună cu un păhar intors cu fundu'n sus și așa le înapoĭéză socăciții împreună cu 10 saŭ 20 de crețarĭ.

De multe orĭ nu le restitue nănașu, ci le dă nănașiĭ saŭ alteĭ femeĭ pentru a le înapoĭa.

Când sînt bine dispuse femeile de la masă, ĭac din resturile, ce a pus nănașu pe fărfurie un soĭŭ de găină de florĭ, și așa o 'napoĭéză. Acea, care-ĭ înapoĭéză găina chĭuĭe :

Să vie socăcița,
Care nĭ-o fript găina,
Să-ș capete pițula.

Atuncĭ vine socăcița, ĭar femea continuă :

Azĭ iĭ Mĭercurĭ, mâne-ĭ Joĭ,

Na-vĕ capu înapoĭ.
Azĭ îĭ Lunĭ și mâne-ĭ Marțĭ.
Na-vĕ capu șĭ-l mâncațĭ.
Socăciță, socăciță,
Să te fi sculat de erĭ,
Să fi pisat la piperĭ.
Socăciță, dă-te 'n cóce,
Că găina tótă-ĭ flóce:
C'aĭ dubit-o 'ntre cuptorĭŭ
Și mĭ-aĭ dat-o cu cotorĭ,
Ș-aĭ dubit-o pe fumarĭŭ,
Nĭ-aĭ dat-o ca la drumarĭ.

Socăcița 'nchie chiuind :

Hop săracu nunu mare,
C'o fost om de omenie
Șĭ mĭ-o dat talerĭ șî mie.
Hop săracu nunu mare,
Că-ĭ fălos, da nu-ĭ bănos,
Că ș-o ras căldările,
De-o făcut arămile.

*
* *

COLĂCĂRIA.

Noroc bun boĭerĭ șî ómenĭ de omenie.
Ce saltă, ce veselie?
Ce lucru póte să fie,
De statĭ întristațĭ
Ca niște caĭ impedecațĭ,
Dumnĭa-vóstă, ĭubițĭ frațĭ?
Noĭ de trĭ lunĭ tot vinim

Ne uĭtăm şî nu durmim,
Ca aicea nu găsîm
Lucrurĭ aşa întărite,
De nóuĕ nu ne sînt ĭubite.
Noĭ videm pórta legată,
Uĭe mare rădicată.
Lîngă pórtă mare glótă,
In casă plîns şi răsfăţare
Ca şî la un harţ mare.
Pórta legată cu paĭe,
Glóta 'n cap stă să ne saĭe ;
Pórta legată cu fuĭor,
Videm bine, că de noĭ v'o fost dor;
Pórta legată cu lanţ de car
Noĭ să nu 'mblăm înzădar.
C'a nost tînĕr craĭŭ, crăişor,
Plin de pară şî de dor,
Diminéţa s'o sculat,
In trîmbiţ-o trimbiţat.
Mare óste-o adunat:
Patru-zĕcĭ de călăraşĭ,
De sĕ sparg caiĭ de graşĭ.
Când o fost la loc, la mijloc,
O oprit óstea în loc;
Ne-o ales pe ĭeştĭ doĭ, tri ficĭoraşĭ.
Nu nĭ-o cătat de marĭ, nicĭ de tarĭ,
Făr'din gură 'ndrăzneţĭ,
Din picĭóre sumeţĭ.
Nĭ-o trimes înainte,
Să colăcărim fĭerbinte
Pintr'acest cap de sat

Unde este-on pod strîcat.
Sĕ rups'o bîrnă cu mine
Şî càḑuĭ spre-a mea ruşîne,
Şî căḑu ş-a mea soţie
C-o aséminea tărie.
Pînă ne sularăm,
Urma ni sĕ astupară.
Dădurăm de-o urmă,
Nu ştiam dacă-ĭ de fiară,
Orĭ de sărbătióră,
Orĭ de zînă cu gura plină de pară.
Nice-ĭ de fiară, nice de sărbătióră,
Fără de zînă cu gura plină de pară.,
Orĭ zîna ne-o daţĭ,
Orĭ drumu ni-l arătaţĭ,
Că vrea dînsu de a-o duce
Şî 'n casă să o apuce,
La cap mare şi moţată,
Şî pi su(b) barbă bălţată.
Că şĕd fetile su(b) părete
Cu capitele góle şî plecate,
Cu guşile pe spate,
Cu ochiĭ boldiţĭ,
Cum îs ómeniĭ maĭ zmîrzĭ.

V.

SÂRBÂRILE CRÂCIUNULUÏ.

Ori ce sărbătóre își are sărbările eĭ, dar cele maĭ frumóse sunt ale Crăciunuluĭ. Acestea încep prin *umblarea cu turca.*

In vederea acestor petrecerĭ *ficiorii* satuluĭ sĕ împart în două saŭ treĭ părțĭ, numite *berĭ.* Când se fac treĭ berĭ, una e a *susenilor*, alta a *mijlocenilor* și a treia a *josenilor*, ĭar când sînt numaĭ dóuĕ, una a *susenilor* și ceĭalaltă a *josenilor*. Une-orĭ și copiĭ îș aŭ berea lor.

Ficioriĭ fie-căreĭ berĭ își aleg câte o gazdă., unde se adună în fie-care séră din postul Crăciunuluĭ ca să lucreze la *turcă*, să învețe colindele și să-șĭ alégă în cele din urmă comitetul.

Fie-care ficior e obligat să mérgă cât maĭ des la gazdă, pentru a putea împodobi cât maĭ frumos turca, care are să facă onóre întregeĭ berĭ.

Să vedem ce e *turca*, obĭectul unor lucrărĭ atât de stăruitóre și baza unuĭ șir întreg de petrecerĭ.

Sĕ ĭa un baston în lugime cam de 1 ½ m. La un capĕt sĕ face un soĭŭ de triunghĭŭ cu baza'n sus.

Acest triunghiŭ sĕ împodobeşte cu canafĭ, cu clopoţele şi zurgalăĭ. La o mică distanţă de la vîrful triunghiuluĭ e clonţul saŭ ciocul, a căruĭ parte superióră e înţepenită, ĭar partea inferióră sĕ póte mişca cu ajutorul uneĭ sforĭ, ce atârnă pe lîngă baston. Clonţul sémănă cu un cĭoc de raţă, de cât e ceva maĭ mare. De vîrful triunghĭuluĭ e atârnată o velinţă saŭ o faţă de masă, roşietică saŭ învĕrgată cu albastru. Pe lîngă acéstă velinţă atîrnă de ambele părţĭ de la vîrful triunghiuluĭ un brîŭ roşu. Pe velinţă inmediat la vîrful triunghĭuluĭ e atârnată o pĭéle de epure cu urechile 'ndreptate 'n sus, ĭar la o ast-fel de distanţă, în cât punĕndu-se un om sub velinţă, să pară ca o prelungire a columneĭ vertebrale, e cusută o códă de vulpe saŭ de epure, care sĕ mişcă, de câte orĭ sare cel ce jócă turca. Velinţa e împodobită cu diferiţĭ bureţĭ de mestécăn saŭ *văculiĭ*, numiţĭ *prîzneĭ*, carĭ, parte pătraţĭ parte rotundĭ, sînt provĕduţĭ cu diferite desenurĭ şi ornaţĭ cu câte un canaf. Capul, adecă triunghĭul e împodobit cu 6—12 urechĭ de fiecare parte, carĭ nu-s alt-ceva de cât nişte prîzneĭ, unşĭ cu smólă, ĭar culórea albă se vede numaĭ acolo, unde sînt desenurile. De la baza triunghĭuluĭ pînă la clonţ e o cruce de văculie, impodobită cu canafĭ şi deosebite desenurĭ. Sub clonţ e o barbă, care samănă cu a caprelor.

Ast-fel e *turca*.

Cel ce o jócă sĕ acopere cu velinţa, ĭa o posiţie oblică, cu o mână pe baston, ĭar cu cea-

laltă ţinênd şfóra, cu care va face, ca clonţul saŭ ciocul turciĭ să sune în acord cu zicala ceteraşuluĭ.

Câteva zile înainte de Crăciun sĕ adună ficioriĭ numaĭ spre a învĕţa cum să jóce turca şi cum să colinde. Tot în acest timp are loc alegerea *comiteţilor*, saŭ a *tisturilor* care ĭaŭ asupra lor aranjarea sărbăreĭ.

Comitetul sĕ compune din: un *vătav* şi un *vătav maĭ micŭ*, un *colcer*—un soĭŭ de cămărar, care împarte mâncarea şi beutura, un *căprar* şi *un caprar maĭ mic*, carĭ adună colaciĭ şi în fine un *bucinător*.

Cam pe la órele patru diminéţa, în ziua de Crăciun merg toţĭ ficioriĭ din tóte berile la popa, apoĭ la coratăn, la birăŭ şi la diac, unde jócă maĭ mult timp turca şi apoĭ plécă: suseniĭ la capetul din jos a satuluĭ, joseniĭ la cel din sus, ĭar mijloceniĭ saŭ la unul saŭ la celalalt şi însoţiţĭ de un ceteraş merg pe rînd la fiecare casă.

Ajunşĭ la feréstă încep a colinda :

Sculaţĭ, sculaţĭ, marĭ boĭerĭ,
Florile dalbe.
Că nu-ĭ vremea de durmit,
Florile dalbe [1]
Că-ĭ vremea de podobit,
Cu podóbe de argint.
Noĭ atuncea nĭ-am sculat,
Când cocoşiĭ d'o cântat,

[1] Se repetă la fie care vers.

De tri orĭ din căpriorĭ
Ş'înc' odată din poĭată.
Di la jupînu de gazdă,
Să ĭasă rĕu din casă.

Vin pe urmă la uşă, şi acolo zice vătavu saŭ — în lipsa acestuĭa — vătavul maĭ mic:

Bună vremea, bună vremea, jupîne gazdă! Mulţămim draguluĭ domn, c'am ajuns ziua Naşteriĭ 'mpreună cu jupînul de gazdă.

Atuncĭ sĕ deschide uşa şi saŭ li sĕ dă *colacul* saŭ sînt poftiţĭ în casă. Dacă li se dă colacul atuncĭ plécă la o altă casă, ĭar dacă sînt lăsaţĭ să intre, intră doĭ cu doĭ colindând :

Mâna dréptă cruce-aduce
Florile dalbe
Şi cea stîngă bosîĭóce
Florile dalbe [1]
Cruce'o dăm bătrînilor,
Bosîĭocu fetilor,
Trandafir nevestelor,
Mătăcina babilor,
Cotleju moşnegilor.
Pi su(b) masă grîŭ rĕvarsă.
Să ĭasă rĕu din casă
Di la jupînu de gazdă.

Vătavu zice din noŭ. Mulţam, mulţam, draguluĭ domn, c'am ajuns ziua Naşteriĭ impreună cu jupînul de gazdă.

După aceea sĕ pun la masă, care e încărcată

[1] Se repetă la fie care vers.

cu diferite mâncărĭ. pusĕ anume pentru turcașĭ, carĭ înainte de a lua ceva din cele puse pe masă colindă:

Nóuĕ nĭ-o lăsatu
Nóuĕ ni-o lăsatu
Dómne, Ler, nóuĕ nĭ-o lăsatu,
Cea Sîntă Mărie,
Pe noĭ să ne dafle,
Dómne, Ler, pe noĭ să ne dafle:
In casă, după masă,
La jupânu gazdă
Dómne, Ler, la jupînu gazdă:
Cântând, colindând,
Dumnezeŭ rugând
Și vătavĭ puind
Dómne, Ler, și vătavĭ puind.
Haĭ sóțĕ vatave,
De te vătăvește,
De ne mulțămește
Dómne, Ler, de ne mulțămește,
De dar, de păhar,
De colac de grîŭ,
Mîndru și frumos,
Fața luĭ Hristos
Dómne, Ler, fața luĭ Hristos.

In locul acesteĭa colindă uneorĭ:

Sub umbră de lemn de teĭ
Este o masă de mătasă.
Da la masă cine șede?
Șede Crăciun cel bătrîn.
In al doĭlea corn de masă

Şede domnul Dumnezĕŭ.
L'al treĭlea corn de masă
Şede Ioan Sînt-Ioan,
Că-ĭ fiuţ luĭ Dumnezĕŭ.
La al patrulea corn de masă
Şede jupînu de gazdă.

Vătavul saŭ vătavul maĭ mic se scólă şi zice: Toţĭ împreună cu jupînu de gazdă să se facă cu voĭe bună pe o mândră de colindă di la copilaşiĭ noştĭ. De-am greşit ceva, să vĕ greşască rĕu peste mulţĭ anĭ viitorĭ.

Gazda le mulţumeşte zicĕnd: Fiţĭ sînătoşĭ şi Dumnĭa-vóstă.

După acea întrébă vătavul saŭ vătavul maĭ mic: Da ficiorĭ, fete, ce va dat Dumnezĕŭ voiţĭ să-ĭ colindăm şi cum îĭ chîamă? Gazda spune numele copiilor şi apoĭ ficioriĭ încep a colinda. Dacă e un copil ş-o copilă îĭ colindă împreună în următórea colindă:

Vine-şĭ marea cât de mare,
Da de mare marginĭ n'are,
Că-ĭ vîntuşu lin de vară.
Marginile bat munţiĭ,
De stropit stropesc noriĭ,
Că-ĭ vîntuşu lin de vară.
Dar agestru ce-şĭ aduce?
Aduce-şĭ bradĭ încetinaţĭ
Cu moliftĭ alăturaţĭ.
Nótă-şĭ, nótă-şĭ bou sur,
De mi-şĭ nótă, córne-şĭ pórtă.
Da 'ntre córne ce mi-şĭ pórtă?

Pórt'on légăn de mătasă.
Da'n légăn cine-ĭ culcat?
Da Ion [1] iĭ mort de bét,
Mort de bét, mort de betég.
Da la cap cine-ĭ culcat?
Da Măriuca [2], fată dalbă.
Da de lucru ce lucréză?
Ea mi-șĭ șéde armenește
Șî mi-șĭ cósă cincesește,
Cincesĕl frățîne-so,
Gulerel tătîne-so,
Tată-so din graĭŭ grăi:
Cósă-mĭ tu un gulerel,
Ț-oĭŭ da oĭ, o ț-oĭŭ da boĭ,
Ț-oĭŭ da carĕ cu comórĕ.
—Nu-mĭ da oĭ și nu-mĭ da boĭ,
Nu-mĭ da carĕ cu comórĕ,
Făr'voĭnicu cel de-asară.
Șéde 'n pórtă răzîmat
Cu cușmă de bercă 'n cap,
Cu suman îmbăĭerat,
Cu cămașă de bumbac,
Cu cizme nóuĕ 'ncălțat;
Cu o mână
Pórta-șĭ ține,
Cu brațele,
Tîrnațile.

(¹) saŭ orĭ ce alt nume de bărbat, dar să fie numele băĭetuluĭ, pe care-l colindă.

(²) saŭ orĭ ce alt nume femeesc, numaĭ să fie numele feteĭ pe care o colindă.

Apoĭ se ridică vătavul și zice: Mărĭuca și Ion să se facă cu voĭe bună pe o mândră de colindă di la copilașiĭ noștĭ. De am greșît ceva, să-ĭ greșasca rĕu peste an.

Dacă gazda are numaĭ un copil, ficioriĭ colindă:

Voĭ nu-l credețĭ, marĭ boĭerĭ,
Pe Ionu Voĭniculu,
Ce i murgu d'asudat.
D'asudat, că-ĭ d'alergat.
Are-o bercă d'ibovnică
Dicea, dicea 'ntr'altă țară;
Da-ĭ cale de nóuĕ zîle;
El mĭ-o calcă în treĭ zîle,
Intr'una merge, 'ntralta vine,
Intr'alta împarte dragostile,
Dragostile cu brațile,
Libostile cu buzîle;
Cu ochĭ negri pĕunĭ paște,
Cu sprîncene hotărăște,
Cu sabia sa te'mparte.
Ne 'nchinam de sînătate,
Că-ĭ maĭ bună de cât tóte,
Maĭ vîrtos di la Hristos
Di la copilașiĭ noștĭ.

Și aci zice vătavul: Ion să sĕ facă cu voĭe bună pe o mândră de colindă etc.

Dacă gazda are numaĭ o copilă, ficioriĭ colindă.

Țîpă-șĭ, țîpă-șĭ on vilete
De cu zî di la făgete,
De cu sară 'n cea sĕcară,
Mĭez-de-nópte 'n órzĕ cópte;

De cu zorĭ în griŭ cu florĭ,
Cam în glas de cântătorĭ.
Dar Mărĭuca fata dalbă,
Diminéța s'o sculat,
La fîntîn'o alergat,
O-alergat de s'o dodat.
Oala fĭerbe în vetriță,
Ruja-ĭ arde în cosĭță.
Maĭcă-sa o strigă 'n casă,
Să o puĭe jupînésă,
Jupînésa curților,
Crîșmărița buților,
Dreptatea părinților.
Dar Mărĭuca fata dalbă,
Ea să-mĭ fie sînătósă,
Sînătósă veselósă.
Vesălésc'o Dumnezĕŭ
Ca izvoru vinuluĭ
Și ca spicu grîuluĭ.

Urméză obicĭnuita formulă zisă de vătav după fie care colindă.

După colindă băĭatul saŭ fata, pentru care s'a colindat, dacă sînt trecuțĭ de 5 saŭ 6 anĭ, merg la masă și daŭ doĭ pînă 'n zece crețarĭ colindătorilor. Fetele 'n cele maĭ multe cazurĭ pun pe masă mere, nucĭ, saŭ alune.

Sfîrșindu-se colindatul, încep a juca turca, ĭar ceĭalalțĭ óspĕtă. De multe orĭ câte un bătrân începe să jóce pe lîngă turcă și se ĭa la 'ntrecere cu acésta saŭ maĭ bine ḑis cu cel ce o jócă.

Nu se póte descrie frica, de care sînt cuprinșĭ

copiĭ, când vĕd acea namilă strîmbându-se către eĭ, saŭ ridicându-se pînă ce dă cu capu 'n tavan. Frica lor e recompensată prin câte un prîznel. pe care unul dintre ficiorĭ îl tae dupe velință, pentru a li-l da lor.

Când e să ĭasă, unul dintre căsenĭ pune un colac pe masă, pe care-l ĭa colceriul. In cele maĭ multe locurĭ colceriul, primind colacul nu zice altceva de cât: «De unde gazda golește, Dumnezĕŭ sporește».—In casele cele maĭ alese colceriul saŭ un altul. primind colacul recitéză intréga istorióră a colaculuĭ, care urméză maĭ la vale. Recitarea eĭ nu se face în fie care casă fiindcă s'ar pĭerde prea mult timp și ar fi șî prea obositor pentru cel ce ș-ar lua asupra sa acéstă sarcină.

Istorióra colaculuĭ e următórea:

Stațĭ, frațĭ ș-ascultațĭ,
Vide-v'aș umflațĭ.
De vin cu pită,
De găină friptă,
De cocoș belit,
Ochiĭ v'o sărit!
C'acest colac mândru și frumos,
Fața luĭ Hristos
Nu-ĭ făcut cu hopuri, nicĭ cu jocurĭ,
Că-ĭ făcut cu multe tîrțăite, pîrțăite,
De piste cóstîle boilor plesnite.
Jupînul de gazdă s'o sculat de-asară,
dea-laltă sară
Adevĕrat că de astă-primăvară.
Diminéța s'o sculat

Şî frumos că s'o spălat:
Pe mânĭ cu bun vin,
Pe obraz cu bun vinars,
Să fie lucru maĭ tréz.
O scos şesĕ boĭ boureĭ,
In córne 'nalbeĭ,
In pĕr rotaţĭ,
Cum Dumnezĕŭ ĭ-o dat:
Boiĭ de la róte,
Córnile 'nturnate;
Boiĭ din pripon,
Córnile 'n custor:
Boiĭ din 'nainte,
Córne poleite.
Boĭ boureĭ,
Intre córne sîneĭ,
In frunte cu ineĭ,
Părechea patru sute şi cincĭ de leĭ.
Brazdă négră ş'o brăzdat,
Grîŭ de var'o sămănat,
Grîŭ rătund şî'ncornúrat.
Dumnezĕŭ l'o 'nvelicit
Cu spicu pînă'n pămînt,
Ş-o dat Dumnezĕŭ o bóre
Şî s'o copt grîu la sóre.
S'o sculat jupînu de gazdă,
La luna la sĕptămîna,
La anu, la jumĕtate.
Diminéţa s'o sculat
Şî frumos că s'o spălat:
Pe mânĭ cu bun vin.

Pe obraz cu bun vinars.
Să fie lucru maĭ tréz.
S'o dus departe depărticel
La holda galbină gălbinicea.
Pin holdă s'o băgat
Treĭ spice de grîŭ curat o rătezat,
In buzdunar le-o băgat,
La jupînésa de gazdă le-o arătat.
Jupînésa de găzdóĭe
Era cam supĕrată,
Că sĕ sfădea c'o fată.
Jupînésa de gazdă
Aș'avea niște mânĭ albe și săpunite
Ca niște tînjălĭ pîrlite.
Jupînu de gazdă
Maĭ mare meșter s'o aflat,
La grajdĭŭ-o alergat:
La grajdĭŭ de pĭatră;
Ș-o ales un murg îndată,
Un cal graur,
Cu șaua de aur,
Cu frîu de cusutor,
Să fie maĭ ĭute și maĭ umblător.
S'o dus la tîrg la Bănățĕl,
Să cumpere nóuĕ rude de fĭer,
Nóuĕ de oțel,
Să facă săceruĭcĭ cu săcerele,
Să secere nepoțĭ cu nepoțele
Și copile tinerele,
Să ne fie și nóuĕ drag a lega după ele.
Dar jupînésa de gazdă

Maĭ mare meșteră s'o aflat:
La grajdiŭ o alergat,
La grajdiŭ de pĭatră
Ș-o ales un murg îndată:
Un cal graur,
Cu șaua de aur,
Cu frîu de cusutor,
Să fie maĭ ĭute șî maĭ umblător.
S'o dus la tîrg ș-o tîrguit săcerătorĭ,
Ficĭorĭ de neguțătorĭ
Cu haĭne verdĭ,
Din cotr'o viĭ ca ahiĭa nu maĭ vedĭ.
S'o 'ntîlnit c'o babă cârnă și bătrênă,
Cu secerea 'n mână.
Unde cu drépta trăgea,
Cu stînga mare polog făcea;
Unde puĭu-l punea,
Snopu-l lega,
Bobița o ridica.
Șĕdeaŭ clăile ca oile,
Bobițele ca căpițele
Pe cîmpu Jerusalimuluĭ.
S'o sculat jupînu de gazdă
La luna, la săptămâna.
Diminéța s'o sculat,
Frumos că s'o spălat:
Pe mână cu bun vin,
Pe obraz cu bun vinars,
Să fie lucru maĭ tréz.
La grajdiŭ o alergat
Ș-o scos doĭ-spre-zece boĭ bourei,

In córne înaureĭ,
Cu córnele 'ntórse,
Par'că aur varsă.
Pe drum sĕ luă,
Snopu'n cóstă-l înțĕpă.
In car îl aruncă,
Cu sulu-l legă,
Pe drum sĕ luă.
S'o dus la stîlpu de aur,
La aria de-argint,
Unde boĭerĭ nu maĭ sînt.
Ș-o pus boiĭ la zdrobit.
Când cu piciórele-l călcaŭ,
Scânteĭ verḑĭ vĕrsaŭ,
Cu piciórele-l îmblătĭaŭ,
Cu códa-l felezuĭaŭ,
Cu urechile'n sac îl puneaŭ.
O'ncărcat nóuĕ carĕ mocăneștĭ
Și s'o dus la móră la Ibăneștĭ,
Morarĭu de meșter mare
Vĕḑênd atîtea care cu povórĕ
Șî boiĭ boncăluind,
Pogăniciu 'n zbicĭ pocnind,
Luă cósa pe spinare
Ș-o tuli la dél pe vale.
Ptru, ptru, ptru și na, na, na,
Móra sta și sĕ usca.
Da gazda de meșter mare,
Luă móra de scoc
Șî da fărină'n loc,
Șî ciungi saciĭ'n telégă,

Dă, dă, dă pe drum să mérgă.
Eĭ nimica nu stricară,
Făr un cuĭŭ într'o tînjală
Ş-ahăla l-o pus de teĭŭ,
Să fie maĭ cu temeĭŭ.
Când de casă s'apropica,
Pogăniciu 'n zbicĭ pocnea,
Jupînésa de găzdóĭe-l audea,
Făclii în masă-ĭ aprindea
Şî'nainte-ĭ eşea,
Di susuorĭ îl luă,
După masă îl băgă,
In gură îl sărută,
Şî bine-l uspătă.
De-acolo l-o luat
Şî'n cămară l-o băgat
La leliţa cea frumósă,
Cu ochĭ de curvă alésă,
Cu sprîncenile'mbinate,
Pare că-ĭ de-albinĭ muşcată..
Sîtă rară de negară
Pintru-a noştĭ boĭerĭ dĭ-afară;
Sîta désă de mătasă
Pintru-a noştĭ boĭerĭ din casă.
O cernut din sîtă'n covată
Şî nĭ-o dat colacu gata.
Jupînul de gazdă
Ni l-o arătat,
Da nu ni l-o dat.
Jupînésa de găzdóĭe
Ni l-o arătat

Şî ni l-o şî dat,
Ca să zîcem amin şi bogda-prostă.
Trécă aminul prin el
Ca un taurac butaciŭ
Pintr'o ciurdă de vacĭ,
Acar ca pintr'on cuptor ţîgănesc.
Sus pe délu lung
Şesĕ fete prinsĕ'n jug.
Num'o babă bătrînă
C'on zbiciŭ de lână'n mână,
Care unde le-ajungea,
Mintenaş că le pleznea,
De vremea le trecea.
Când o fost la Vădărĕŭ,
O împins pe babă 'n părĕŭ
Unde-o fost locul maĭ rĕŭ.

Uneorĭ în locul colaculuĭ dă gazda 10—20 creţarĭ. Şî banul îş are istoriόra sa şi care se aude tot atât de rar, ca şi a colaculuĭ.

Istoriόra e următόrea :

Acest ban coţoban
Nu-ĭ făcut pe cum ve pare vouĕ, nquĕ,
Că-ĭ făcut di la Baĭa-Nόuă,
De unde tόtă mîţa sĕ όuă dόuĕ όuĕ,
Să vĕ facă papă vόuĕ,
Numa mie şî gazdiĭ ba
Şî la ceĭalalţĭ tot aşa.
Ceĭ cu clόpe,
Să o îndόpe,
Ceĭ cu cuşme
Să o îmbuce.

Nu-ĭ făcut nicĭ de-acolo,
Că-ĭ făcut di la Baĭa-Sprie,
De unde mîța scrie,
Cu codița groșîța,
Cu laba șuștaca,
Cu mustața pătaca,
Cu botu zlotu.
Nu-ĭ făcut nicĭ de-acolo,
Că-ĭ făcut di la Vădărăŭ,
Di la cel loc rĕŭ,
De unde umblă ficiorul curviĭ
Cu căruța cu baniĭ
Piste-on dél mare,
Cât o câcăradă de ĭepure,
De lung cât un fir de spegmă.
N'o știut impiedeca-ua caiĭ orĭ căruța.
Totuș o 'mpedecat caiĭ.
Când o fost fiți-caĭ piste fiți-căruță,
Când fiți-căruță piste fiți-caĭ.
Vĕdênd Dumnezĕŭ truda și nĕcazu,
N'o știut trăzni-ŭa 'n căruță orĭ în caĭ.
Totuș o trăznit în bute
Ș-o 'mplut cercurile, bercurile,
Dógile pîrlógile,
Fundurile, prundurile
Și baniĭ ogășîle.
Atuncĭ o făcut Mărĭuca voĭnica mâna ciot, bot,
Ș-o băgat-o pînă 'n cot.
O scos un zlot
Ș-o cinstit ficiorașiĭ satuluĭ.

In chipul acesta percurg întreg satul, terminându-l abea sara târziŭ. După ce-aŭ eșit din casă, bucinătorul începe a bucina, să dea de știre că vin, ĭar ficioriĭ merg chĭuind saŭ strigând.

In ziua următóre ficioriĭ din una saŭ din dóue berĭ se pregătesc pentru a merge *lăturenĭ*, ĭar ceĭalțĭ pentru a primi *lăturenĭ*.

Se face un soĭŭ de învoire cu satele vecine pentru a sĕ ospăta reciproc. Spre scopul acesta orĭce ficior, care vrea sĕ figureze intr'o bere óre-care, e obligat să contribue cu o sumă anumită de banĭ, cu câțĭ-va litri de vinars și cu mâncare, pe care o aduc când sînt venițĭ lătureniĭ. Ficioriĭ merșĭ saŭ vinițĭ pe *ospĕț* se numesc *lăturenĭ*. Lucrurile sînt ast-fel întocmite, incât satul nu rămîne fără petrecere, căcĭ când sînt dușĭ lăturenĭ joseniĭ, sînt venițĭ lăturenĭ la mijlocenĭ saŭ susenĭ și vice-versa.

Lătureniĭ rĕmân pe uspĕțĭ dóuĕ zile. Ziua fac jocurĭ, iar séra sînt condușĭ de către ficioriĭ din sat la casele cu fete marĭ, unde jócă și óspătă.

După plecarea lăturenilor venițĭ la o bere ficioriĭ din acea bere se pregătesc să méргă și eĭ la rîndul lor pe uspăț la foștiĭ lor óspețĭ, să le 'ntórcă visita.

De obiceĭŭ cu lătureniĭ merge și gazda, ca să îngrijéscă de ficĭorĭ.

Cu întórcerea ficiorilor din tóte berile 'n sat, încetéză sărbările descrise până aci.

La anul noŭ împart colaciĭ şi baniĭ adunaţĭ la colindat şi comitetul face o dare de samă asupra cheltuelelor făcute şi cu acésta atribuţiunile comitetuluĭ încetéză.

VI

OBICEIURI DIN PRESARA ANULUI NOŬ

Presara anuluĭ noŭ e considerată ca cea maĭ potrivită pentru a afla ce are sĕ se întâmple în noul an, cine are să-şĭ găsĕscă vre-un amant saŭ amantă, cine are să sĕ căsătorĕscă etc.... De aceïa îndată ce însărĕză sĕ adună în diferite locurĭ ficiorĭ şi fete la aşa numitul *vergel* saŭ *vergelat*. Iaŭ un mănunchĭ de perĭ de porc— în cele maĭ multe cazurĭ din cómă,—aleg câte doĭ şi gândindu-se la un ficior şi o fată saŭ la un bărbat şi o femeïe, îĭ pun pe vatra foculuĭ, de pe care s'a dat în lăturĭ jăraticul. Dacă periĭ din causa căldureĭ se încolăcesc, se întîlnesc, însĕmnĕză că şi cele douĕ persóne, pe carĭ le reprezintă, se vor îmbrăţişa, aŭ să trăĕscă împreună; dacă înse periĭ în mişcarea lor s'aŭ depărtat unul de altul, însemnĕză că cele dóuĕ persóne nu vor fi nicĭ odată împreună.

Acésta e prima parte a vergeluluĭ. Se ïaŭ apoĭ maĭ multe fărfuriĭ sub carĭ se aşĕză diferite obiecte ca: inele, verigĭ, mărgele, pieptinĭ, sare, pâne ciară, cute, piţulă, cărbune, cuşmă saŭ căciulă etc. Fie care dintre acestea reprezintă o calitate saŭ însuşire a unuĭ ficior saŭ fete; aşa inelul, veriga, mărgelile: soţ frumos; cutea om rĕŭ la inimă, pïep-

tinele: colţat saŭ cu gura mare; ciara: palid, bolnăvicios; cărbunele: negru şi căciula: păros.

După ce s'aŭ aşĕdat tóte obiectele acestea sub diferite fărfuriĭ, puse cu gura 'n jos, vin fetele şi feciorii din altă odaie şi ridicând fie-care câte o fărfurie, îşĭ esplică din ceea ce află sub ea cum o să le fie soţul saŭ soţia.

Tot în presara anuluĭ noŭ se duc fetele bătrâne cu o mătură 'n mână la coteţ, ca să afle de la porc câţĭ anĭ maĭ aŭ să aştepte pînă se vor mărita. Spre scopul acesta lovesc coteţul cu mătura şî la a câtea lovitură grohoteşte porcul, la atâţa anĭ au să se mărite.

Lovind coteţul cu mătura zic: «huĭ în ĭest-an!» Dacă porcul nu grohoteşte daŭ din noŭ cu mătura 'n coteţ, zicênd: «huĭ de-amu 'ntr'on an!» şi tot aşa pînă de ḑece orĭ şi dacă nicĭ atuncĭ nu le dă porcul nicĭ o speranţă, cu mult nĕcaz lovind pentru ultima óră coteţul zic: «huĭ de-amu'n zece sute de anĭ!»

Tot atuncĭ ficioriĭ opresc circulaţia pe drum legênd uliţele cu sforĭ şi făcênd grămeḑĭ de lemne 'n mijlocul lor. Iaŭ porţile, carĭ sînt maĭ slab înţepenite, le mută în alte locurĭ, aducênd în locul lor altele de la alte ocóle.

In chipul acesta petrec în nóptea de anul noŭ.

APENDICE.

Model de pronunțare.

Neputênd publica poesiile din colecțiunea acésta întocmaĭ cum se pronunță, din motivul arĕtat în prefață, daŭ aci câte-va modele de pronunțare, în carĭ, ca să fiŭ maĭ fidel, m'am vĕdut silit a întrebuința unele semne speciale, neobicĭnuite în scrierea comună, și anume *sh* pentru ș așa cum se pronunță 'n Moldova în cinste, (șinste) cépă (șépă), cine (șine) etc.; *tj*, *nj*, *dj*, *lj* pentru t, n, d, l muĭat.

Modelele sînt ast-fel alese, în cât în ele să se oglindeze tóte schimbările fonetice, ce ne întîmpină în acea comună și în cele învecinate. Va fi de prisos să amintesc că unele dintre aceste schimbărĭ fonetice ne întîmpină în tótă partea nord-estică a Ardéluluĭ și în o parte a Moldoveĭ — de sine 'nțeles că nu aceleașĭ peste tot.

She-ĭ maĭ frumos doamnje'n lume ?
Cărărușă pin pădure,
Că-ĭ prundjită cu alune ;
P'ing'alunjĭ îs stăjăreĭ,
Pi su tufe băĭețăĭ,

Pintră tufe clopoțăĭ.

*
* *

Ljeljea cu ocĭ mnjerîorĭ,
Ĭea mă ciamă'n prunjișorĭ,
Să mă scótă djin shiorĭ.
Nu știŭ scóte-m'a orĭ ba,
Orĭ maĭ tare m'a băga.

*
* *

Dragi-mnji-s copcilele,
Cóljea primăverilje,
Când îșĭ bgiljesc pînzîlje,
Lji să văd pcishórelje.
Unje văd pcishoru gol,
Staŭ în loc să mă omor ;
Unje văd pólje spălatje,
Staŭ în loc și-m fac păcatje ;
Unje văd țîțîle'n sîn,
Pcishórile nu mă țîn ;
Unje văd cosîțîlje
Mnji să rup nojîțîlje.

*
* *

Țu, țu, țu, murguțu mnjeŭ
Djĭ-aishea pân'la Bîrgăŭ,
Djin Bîrgăŭ pînă'n Brașăŭ,
Djin Brașăŭ pînă'n Turda,
Djin Turda pîn la mândra.
Murgu-ĭ sur și pantanog,

Priponjit în bosîioc:
Murgu paştje şi rînshéză.
Mîndra dórme şi gisază.
Mândruţa cân să stîrnjeştje.
Cu perina să sfădjeştje:
Tu perină minshinósă,
Mnjĭ-aĭ băgat o bólă'n ósă.

*
* *

Zîsaĭ, badje, zîsaĭ, cînje,
Că n'aĭ dragă ca pe minje.
Da ĭo binje m'am purtat
Şî cu hîda tje-am aflat,
Ducân-o la făgădăŭ,
Şî-ĭ daĭ gin în butu mnjeŭ;
Dînu-ĭ gin cu sheria:
Aĭ gînjit că ĭ'oĭŭ crepa.
Dă-ĭ badje she aĭ la casă.
Mnjie dje-ahaĭa nu-m pasă,
Că-s tînără şi frumósă.
Num'on djeget mnjĭ-oĭŭ întjindje
Shinshĭ şî shasă mnjĭ-oĭŭ cuprindje.
De n'or shĭ badje ca tjinje,
Shie badje-a mé ruşînje.

*
* *

Cipăruşă cu ciperĭŭ.
Vină badje 'n tăte sărĭ.
Nu lăsa sara uĭtată
Şî gura nesărutată.

*
* *

Ociĭ negri de bgirăŭ
Ieĭ mă cĭamă 'n făgădăŭ,
Şî-m daŭ gin numa să beŭ.
Bgirăiţa şedje-acasă,
Şî-ĭ uscată ca o ljésă.

*
* *

Cólea 'n jos la Rusalim,
Unje 'ngĭaţă apa 'n lin,
Nu 'ngĭaţă dje geru mare.

*
* *

Tăt am zîs: mă duc, mă duc,
Măĭcuţa nu m'o crezut.
Amu măĭcuţa mă credje,
Io mă duc nu mă maĭ vedje.
Nu-m pare răŭ, că mă duc,
Că-m pare răŭ după plug,
După plug şi după sheră,
După caru cu tjiere
După mîndruţîlje melje.

*
* *

Maĭcă, la injima mé
Ĭeste-on gem dje voĭe ré,
Cât îĭ lumea nu să ĭé.
Dje să ĭé când-va v'odată,
Injima-ĭ tăt supărată.

She tje ljeginjĭ codrulje,
Şî cu vînt şî fără vînt,
Cu shetjina la pămînt?
Da cum nu m'oĭŭ ljegăna,
Că 'naintje mnjo ĭeşît
Tri voĭnjishĭ cu tri topóră,
Pe minje să mă omóre;
Să mă taĭe 'n tri fărtaĭe,
Să mă 'ncarshe pe tri cară,
Să mă ducă 'n jos la ţară,
Să mă facă tjemnjishióră,
Tjemnjishóră robgilor,
Bucurie domnjilor.

*
* *

De-ar shi drumu ca palma,
Dushe-m'aş pîn la maĭca;
Da drumu-ĭ cu rădăshinĭ,
Nu posh mére dje străĭnjĭ ;
Şî drumu-ĭ cu pĭetrishéle,
Nu posh mére de căţéle.

*
* *

Vinje-şĭ marea cât de mare,
Da dje mare, marginĭ n'are,
Că-ĭ vîntuşu lin de vară.
Marginjile bat munţî,
Dje stropcit, stropcesc noriĭ,
Că-ĭ vîntuşu lin de vară.
Dar agestru she-şĭ adushe?
Adushe brazĭ înshetjinaţĭ

Cu molifțĭ alăturațĭ.
Nótă-șĭ, nótă-șĭ bou sur,
De mnji-șĭ nótă, córnje-șĭ pórtă.
Da 'ntre córnje she mnji-șĭ pórtă?
Pórt'on ljégăn de mătasă,
Da'n ljégăn shinje-ĭ culcat?
Da Ionu mort dje bĭat,
Mort dje bĭat, mort dje bitjég.

*
* *

Frunză verdje măgeran,
Măgeran cu patru créstje,
Fostam doftor la njevéstje.
Pe câte lje-am doftorit,
Ríso și mnjĭ-o mulțămnjit,
Dar pe cîte lje-am lăsat,
Plîns'o și m'o blăstămat.

*
* *

Măĭ Iónje, Ionjéle,
Vin la maĭca dje mă shére!
Dje m'a da, dje nu m'a da
I'oĭŭ mére cu dumnjata,
Ș-om tréshe Tîrnăva mnjică,
Și maĭca n'a ști njimnjică.
Ș-om tréshe Tîrnăva mare
Ș-acolo njĭ-om cununare:
Iést' on popă între brazĭ,
Cunună pe hi scăpațĭ;
Iésto'n popă între munțĭ,

Cunună pe hi pcerduțĭ.

*
* *

Haĭ mîndră să nje ĭubim,
Că noĭ bin'nje potrigim,
Șî la ocĭ și la făptură,
Ca doĭ porumbașĭ la gură
Șî la oci și la sprînshénje
Ca doĭ peunașĭ la pénje.

*
* *

Așteptă mîndră, că viŭ,
Dje sară cât de tîrzîŭ.
Num'atât'oĭŭ zăbăgi,
Pînă murg-oĭŭ potcogi,
Cu potcóve dje aramă,
Să nu daŭ la podurĭ vamă,
Să gînjĭască, că-s cătană,
Cătană pe număruș,
La 'mpăratu d'Angliuș,
Țîpată dji la Njemțuș.

* *
*

Pe drum merg, pe drum mă duc,
Bătrînjețîle m'ajung,
Bătrînjeță cu slăbgeță,
Njevestje cu pólje creță:
Pólje creță ca macu,
Buză moĭ ca bumbacu.

*
* *

Dje-aş trăi cât ĭarba 'n muntje,
N'aş ĭubi fată de curtje.
Dje-aş trai cît pciatra'n valje
N'aş ĭubĭ o fată mare.
Fata mare să mărită,
Io rămîĭŭ cu irma friptă.

PROVINCIALISMELE DIN COLECȚIA DE FAȚĂ

Acar = macar, orĭ, batăr, fie.

Agestru = mîlul adus de un rîŭ : orĭ ce părĕuț, care din causă de plóĭe saŭ topire de zăpadă crește și aduce nămol și alte lucrurĭ.

Amu = acum.

⁂

Banuesc (îmĭ) = regret, îmĭ pare rĕŭ.

Baraboĭŭ = cartof, piciocă, crumpănă, barabulă.

Barșon, *brașon* = catifea roșie, purpură.

Bercă = óĭe cu lînă fórte fină; tortul din lîna ceste oĭ.

Bértă = diademă.

Bicaș = o pĭetricică albă, cremene.

Bilesc = înalbesc; se'ntrebuințéză numaĭ când e vorba de *bilirea* pînzelor.

Birăŭ = primar.

Biriș = servitor; argat, slugă la cărat saŭ la arat.

Bobiță — o clac de grîŭ de 13 znopĭ.
Bold, boldă, boltă — prăvălie.
Borésă — femee, muere, soție.
Brașon, v. barșon
Bugăt — destul
Bugeag — pămînt negru de pădure.
Buĭac — pĭeptar de postav, un soĭu de palton scurt de postav subțire și căptușit cu vată.

Butu, fac ceva (*în butu cuĭva*) — fac ceva în necazu cuĭva, în cĭuda cuĭva.

*
* *

Cănac — canal.
Căpenég — mantă ostășéscă.
Cătană — ostaș, soldat, militar.
Cătător — vrăjitor
Cătunesc — înrolez în armată.
Celșag — înșelare, tragere pe sfóră.
Celuesc — înșel, trag pe sfóră.
Cépță — bonetă.
Ceteră — vióră.
Ceteraș — lăutar.
Chindeŭ — năframă, maramă, ștergură, prosop.
Ciacăŭ — chiveră, chipiŭ.
Cinaș — drăguț, frumușel, bine făcut.
Cinceșĕl — un soĭŭ de broderie.
Cinceșește — în chipul cinceșĕluluĭ.
Ciungesc — arunc cu vehemență.
Ciupĕr — jumulesc.
Ciurdă — cirédă.
Ciurel — găurele, ce se fac pe marginea pólelor,
Colop, clop — pălărie.

Coĭtă — femee stricată, curvă.

Colop, v. clop.

Copîrşăŭ — coştĭug, sicrĭŭ, tron, năsălie.

Costruş — cal roşîetic.

Crişţaĭŭ — cristal.

Curvuşag — curvărie, curvăsărie.

* * *

Dăĭnu, dăĭna — tra, la, la, la; supleneşte cuvintele numaĭ in doĭne.

Dărab — bucată,

Doda (a se) — a sĕ spăla, a se pĭeptăna.

* * *

Făgădar — cârcĭumar, birtaş, hotelier.

Făgădăŭ — cărcĭumă, birt, hotel.

Fărtaĭŭ — sfert, pătrar.

Felezuesc — curăţ cu mătura grîul îmblătit.

Ferie — vadră.

Fĕt — paraclisier; *fĕtu meŭ!* — fărtate, tovarăşe!

Fiţi — vice (*fiţi-caĭ* — vice-caĭ, *fiţĭ-căruţă*, vice-căruţă).

Fluer — caval

Fodor — creţ, cută.

Furgat adunare (la mil [illegible]). Din germanul *Vergatterung*: die Vergatte[illegible]ung schlagen: battre l'assemblée.

Găzdac — bogat, avut, cu stare.

Găzduşag — bogăţie, economia casnică, gospodărie.

Glajă — sticlă, butelie, garafă.
Gotcă găină sălbatică.
Grițar crețar (monedă austriacă.)
Groșiță — 3 crețarĭ.

*
* *

Haĭduc — polițaĭŭ, sergent.
hăĭtuesc — vînez, ĭau la gónă, gonesc.
Háznă (cu accentul pe prima silabă) — folos, profit, câștig.
Hedĭeș — ascuțit, rid'-at; se întrebuințéză numaĭ pentru córnele vitelor.
Hi — ceĭ.
Hinteŭ — trăsură, birjă, căruță.
Hârții-cârțiĭ — o rupere de limbă, o schimc nosire a vorbeĭ ***câlțĭ***.
Holbură — volbură.
Honved — soldat național unguresc.
Hopurĭ — pluralul de la hop!
Hóre —doĭnă, cântec de jele.
Horesc cânt o hóre.
Horn — coș pentru eșirea fumuluĭ.
Hozate — calabalîc, bagaj.
Husar — călăraș.
Husoș = sfanț, sorocovĕț; o piesă de 20 crețarĭ.

*
* *

Incace — zburdalnic, neastîmpĕrat..
Iosag — avere, bunurĭ, proprietate moșie.
Irmă inimă (prin rotacisarea luĭ *n* și căderea luĭ *i* neaccentuat).

Împenat — împodobit cu florĭ.
Învelicit — binecuvîntat.

*
* *

Jîndar — jandarm.

*
* *

Libostă — ĭubire, dragoste, amor.
Lipĭdeŭ — ciarşaf, prostire.

* *
*

Marghĭol — viclenie, înşĕlare; necaz.
Măsură — sorţĭ.
Mere — merge.
Mĭerîor — albestriŭ.
Mĭeru — albastru.
Mintenaş, minten — numaĭ de cât.

*
* *

Numĕruş — sorţĭ.

*
* *

Orĭ — fire (a-şĭ veni 'n orĭ — a-şĭ veni 'n fire), gând (a-ĭ veni cuĭva ceva 'n orĭ — a-ĭ veni ceva 'n gând).

*
* *

Păcurar — cioban.
Pălincă — vinars, holircă, rachiŭ.
Pantanog — pintenog
Pătacă — o monedă de aramă de 5—7 parale.
Pénă — buchet.
Piţulă — o piesă de 10 creţarĭ.
Potică — farmacie, spiţerie.
Prizmă — prispă.

*
* *

Rapatiță lepădătură.
Răgută — recrut.
Rĕtălesc — mĕ retrag.
Rît — livadă, fînaț, loc de cosit.
Rojoliș — un soiŭ de vinars (rachiŭ) indulcit.
Sărbătióră — *sălbătióră* — animal sălbatic
Saștiŭ garófă, flóre domnéscă, brebenoc.
Sîneĭ — periĭ surĭ d'intre córnele vitelor.
Socăciță — bucătăréssă.
Sodomesc — prăpădesc, prădez.
Spegmă — ață din tort de casă.
Strîmba (cu) — zigzacurile de la pólele cămeșilor
Struț = *buchet*; de aci diminutivul *struțîșor*.
Șălar — înșelător ; de aci diminutivul *șălărel*.
Șînor — șîret (Schnur).
Șîră — chenarul de la mânecele cămeșiĭ.
Șpațiresc — preumblu, plimb.
Șuhan — niciĭ odată.
Șuștacă — o monedă de 4 crețarĭ.

*
* *

Taler — o piesă de argint, ce face parte din salba femeilor ; e totdéuna maĭ mare de cât husoșul.
Tăŭ — lac [1].
Tier — fărfurie, blid ; colaciĭ, ce sĕ pun între rótă și leucă, pentru a nu se róde leuca.

---

[1] In tesa mea de licență : Elemente unguresțĭ în limba română din greșală l'am înșirat între cuvintele comune tuturor Românilor din Dacia traĭană.

Tîrnaț = coridor, vestibul, pridvor. De aci diminutivul ***tîrnățuc.***
Tragăn — horesc, cânt ceva de jele.
Trîștie = fluer.

*
* *

Țîndru — o contopire a două vorbe: *țanțoș* și *mândru.*
Țîp — arunc, asvârl, scot, lépăd.

*
* *

Uĭe — ólă.

*
* *

Vilete — ?
Vinars — rachiŭ, holircă.
Vorovesc = vorbesc.

*
* *

Zar — zăvor, bróscă.
Zbicĭ — bicĭ.

TABLA DE MATERII

GREȘELĬ DE TIPAR.

Pagina,	rîndul	în loc de	ar fi trebuit
7	7	incult, el	incult, pe carĭ el
40	4 (de jos)	ștŭ	știŭ
61	10	pleti	plăti
65	3	mica	maĭca
75	8	Șî ĭ-a ducc-o maĭ cu dor. Mînă-șĭ domniĭ slugile.	Și i-a duce-o mai cu dor. Mînă-șĭ domnii slugile.
87	6	loe	loc
94	1	oĭŭîntinde	oĭŭ întinde
103	8	S'a	Ș'a
145	2	Fvce	Face
145	4	ĭ-ĭ'oĭŭ	ĭ'oĭŭ
152	8	Bădită	Bădiță
153	4	. . .	F . .
159	11	sudomit	sodomit
160	5	scélă	scólă
177	2 (de jos)	'nchilzășă	'nchilză-șată
183	19	Ascude-mĕ	Ascunde-mĕ